

Agenda – Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Fideo gynadledda drwy Zoom Gareth Williams
Dyddiad: Dydd Llun, 4 Mai 2020 Clerc y Pwyllgor
Amser: 11.15 0300 200 6565
SeneddDCC@cynulliad.cymru

Yn unol â Rheol Sefydlog 34.19, mae'r Cadeirydd wedi penderfynu gwahardd y cyhoedd o gyfarfod y Pwyllgor at ddibenion diogelu iechyd y cyhoedd. Bydd y cyfarfod hwn yn cael ei ddarlledu'n fyw ar www.senedd.tv

Rhag-gyfarfod anffurfiol (10:45–11:15)

- 1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau
11:15
- 2 Offerynnau sy'n codi materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r
Cynulliad o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3
11:15–11:20

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Negyddol

2.1 SL(5)531 – Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020

(Tudalennau 1 – 95)

CLA(5)–13–20 – Papur 1 – Adroddiad

CLA(5)–13–20 – Papur 2 – Gorchymyn

CLA(5)–13–20 – Papur 3 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–13–20 – Papur 4 – Llythyr gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd at y
Llywydd, 30 Mawrth 2020

2.2 SL(5)538 – Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Rhif 2) (Cymru) 2020

(Tudalennau 96 – 108)

CLA(5)–13–20 – Papur 5 – Adroddiad

CLA(5)–13–20 – Papur 6 – Gorchymyn

CLA(5)–13–20 – Papur 7 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–13–20 – Papur 8 – Llythyr gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd at y Llywydd, 14 Ebrill 2020

2.3 SL(5)539 – Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020

(Tudalennau 109 – 144)

CLA(5)–13–20 – Papur 9 – Adroddiad

CLA(5)–13–20 – Papur 10 – Rheoliadau

CLA(5)–13–20 – Papur 11 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–13–20 – Papur 12 – Llythyr gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd at y Llywydd, 21 Ebrill 2020

CLA(5)–13–20 – Papur 13 – Datganiad Ysgrifenedig

3 Offerynnau sy'n codi materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Cynulliad o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3 – trafodwyd yn flaenorol

11:20–11:25

3.1 SL(5)534 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Diwygio) 2020

(Tudalennau 145 – 148)

CLA(5)–13–20 – Papur 14 – Adroddiad

CLA(5)–13–20 – Papur 15 – Ymateb Llywodraeth Cymru

4 Papur(au) i'w nodi

11:25–11:30

4.1 Llythyr gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd: Rheoliadau Deddf Taliadau Uniongyrchol i Ffermwyr (Parhad Deddfwriaethol) 2020 (Diwygiadau Canlyniadol) 2020

(Tudalennau 149 – 150)

CLA(5)–13–20 – Papur 16 – Llythyr gan y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, 28 Ebrill 2020

4.2 Llythyr gan Weinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol: Fforwm Masnach Gweinidogol

(Tudalennau 151 – 152)

CLA(5)–13–20 – Papur 17 – Llythyr gan Weinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol, 29 Ebrill 2020

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:

11:30

6 Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar y Bil Amaethyddiaeth – adroddiad drafft

11:30–12:00

(Tudalennau 153 – 172)

CLA(5)–13–20 – Papur 18 – Adroddiad Drafft (Saesneg yn unig)

CLA(5)–13–20 – Papur 19 – Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, 28 Ebrill 2020

Dyddiad y cyfarfod nesaf – 11 Mai

SL(5)531 – Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020

Eitem 2.1

Cefndir a Diben

Mae Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020 ("y Gorchymyn") yn gwneud darpariaeth ynghylch y cyfraddau tâl isaf a'r telerau a'r amodau cyflogaeth eraill i weithwyr amaethyddol. Mae'r Gorchymyn yn dirymu ac yn disodli Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2019 gyda newidiadau sy'n cynnwys cynnydd yn yr isafswm cyflog fesul awr yn 2019 ar gyfer gweithwyr amaethyddol.

Gwneir y Gorchymyn hwn o dan adrannau 3, 4(1) a 17 o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014.

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Nodir tri phwynt technegol i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

1. Mae erthygl 2 o'r Gorchymyn yn nodi diffiniadau o dermau a ddefnyddir yn y Gorchymyn. Nodir yn erthygl 2 "mae i'r "isafswm cyflog cenedlaethol" yr ystyr a roddir iddo gan adran 10". Nid oes cyfeiriad arall at yr isafswm cyflog cenedlaethol yn y Gorchymyn. At hynny, nid oes cyfeiriad at y ddeddfwriaeth y gellir dod o hyd i "adran 10" ynddi. Gofynnir am eglurhad gan Lywodraeth Cymru i gadarnhau pam mae'r diffiniad hwn wedi'i gynnwys yn y Gorchymyn; a lle gellir dod o hyd i "adran 10" a sut y bydd hyn yn cael ei adlewyrchu'n iawn yn y Gorchymyn.

2. Mae angen esboniad pellach ynghylch pam mae erthygl 15 o'r Gorchymyn yn gosod didyniadau cyflog gwahanol iawn y caniateir eu gwneud mewn cysylltiad â gweithwyr amaethyddol sy'n manteisio ar lety.

Mae erthygl 15(1) o'r Gorchymyn yn dweud y caiff y cyflogwr, yn ystod unrhyw wythnos pan fo cyflogwr yn darparu tŷ i weithiwr amaethyddol ar gyfer yr wythnos gyfan honno, dynnu'r swm o £1.50 oddi ar gyflog y gweithiwr amaethyddol sy'n daladwy ar gyfer yr wythnos honno. Mae erthygl 2 yn diffinio "tŷ" fel "tŷ annedd cyfan neu lety hunangynhwysol y mae'n ofynnol i'r gweithiwr amaethyddol fyw ynddo yn rhinwedd contract gwasanaeth y gweithiwr amaethyddol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau mewn modd priodol neu well ac mae'n cynnwys unrhyw ardd o fewn cwrtel y tŷ annedd neu'r llety hunangynhwysol hwnnw".

Mae erthygl 15(2) o'r Gorchymyn yn dweud y caiff y cyflogwr, yn ystod unrhyw wythnos pan fo cyflogwr yn darparu llety arall i weithiwr amaethyddol, dynnu'r swm o £4.82 oddi ar gyflog y gweithiwr amaethyddol sy'n daladwy ar gyfer pob dydd yn ystod yr wythnos y darperir llety arall i'r gweithiwr. Diffinnir "llety arall" hefyd yn erthygl 2 o'r Gorchymyn, ac mae'n cynnwys unrhyw lety heblaw tŷ ond sy'n addas i bobl fyw ynddo; sy'n ddiogel ac yn ddiddos; sy'n darparu gwely i'w ddefnyddio gan bob gweithiwr amaethyddol unigol yn unig; ac sy'n darparu dŵr yfed glân, cyfleusterau glanweithdra addas a

digonol a chyfleusterau ymolchi i weithwyr amaethyddol. Tybir y gallai hyn gynnwys ystafell gysgu, hostel neu debyg.

Mae'n syndod y gall gweithiwr amaethyddol y darperir tŷ preifat hunangynhwysol iddo gynnal didyniad o £1.50 yr wythnos yn unig er mwyn byw yn y tŷ hwnnw. Fodd bynnag, caiff gweithiwr amaethyddol a gaiff y budd llai o wely mewn llety a rennir yn unig gynnal didyniad o £24.10 yr wythnos (ar sail wythnos waith pum diwrnod). Mae angen ymateb y Llywodraeth i esbonio'r anghysondeb hwn o ran didyniadau. Rydym yn nodi y codwyd y pwynt hwn yn ein hadroddiad ar Orchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2018 hefyd ond ni roddodd ymateb y Llywodraeth esboniad llawn am yr anghysondeb ar yr achlysur hwnnw.

Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg

3. Mae geiriad y penawdau a ddefnyddir ar gyfer y tablau yn atodlenni 1 a 2 i'r Gorchymyn yn wahanol yn y testun Cymraeg a Saesneg. Yn ogystal â hynny, yn y testun Cymraeg, ceir anghysondeb yn y penawdau a ddefnyddir ar gyfer y tablau yn atodlenni 1 a 2, a'r atodlenni sy'n weddill.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd un pwynt i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad

1. Nodwn y torwyd y rheol 21 diwrnod (h.y. y rheol y dylai 21 diwrnod fod rhwng y dyddiad y gosodir is-ddeddfwriaeth gerbron y Cynulliad a'r dyddiad y daw'r is-ddeddfwriaeth i rym), a'r esboniad am dorri'r rheol a ddarparwyd gan Rebecca Evans AC, y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, mewn [llythyr](#) at y Llywydd dyddiedig 30 Mawrth 2020.

Yn benodol, nodwn y hyn y mae'r llythyr yn ei ddweud am gynnydd y Gorchymyn hwn, yn yr ystyr bod Panel Cynghori ar Amaethyddiaeth Cymru ("y Panel") wedi cytuno "i gynyddu'r cyfraddau cyflog amaethyddol isaf (AMW) ac ymgynghori ar y cynigion yn hydref 2019. Bwriad y Panel oedd gweld y Gorchymyn newydd yn dod i rym ar 1 Ebrill, yr un dyddiad ag y deuai'r cynnydd yng Nghyflog Byw Cenedlaethol y DU (NLW) a'r Isafswm Cyflog Cenedlaethol (NMW) i rym. Fodd bynnag, cafwyd oedi o ddeufis cyn cyhoeddi'r NMW/NLW yn sgil galw'r etholiad cyffredinol. Ailgynullodd y Panel i ystyried cyfraddau arfaethedig yr isafswm cyflog amaethyddol yng ngoleuni'r cyhoeddiad a chyflwynodd wedi hynny Orchymyn diwygiedig".

Dywed y Gweinidog yn ei llythyr "nad oes angen cadw at y confensiwn 21 niwrnod oherwydd yr amgylchiadau na fu modd eu hosgoi a arweiniodd at arafu'r broses a bod cyfiawnhad dros hynny". Hefyd, dywed fod "cyfiawnhad dros gwtogi ar yr oedi ar gynyddu cyfraddau cyflogau amaethyddol am y byddai hynny'n lleihau'r amser y bydd gweithwyr amaethyddol sy'n dod o dan yr AMW yn dioddef anfantais o ran cyfraddau'u cyflogau a byddai'n ei gwneud yn haws i gyflogwyr amaethyddol gydymffurfio." Mae'r [Memorandwm Esboniadol](#) ar gyfer y Gorchymyn yn honni y byddai unrhyw oedi yn cosbi'r gweithwyr amaethyddol hynny y telir cyfraddau cyflog is iddynt ar hyn o bryd nag y byddent wedi rhagweld eu cael o 1 Ebrill 2020.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

O ystyried yr amgylchiadau presennol o ran y coronafeirws, mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol mewn perthynas â phob un o'r pwyntiau adrodd technegol.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

23 Ebrill 2020

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

National Assembly for Wales

Legislation, Justice and Constitution Committee

Tudalen y pecyn 3

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 347 (Cy. 78)

AMAETHYDDIAETH, CYMRU

**Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol
(Cymru) 2020**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Yn ddarostyngedig i rai newidiadau ac un ddarpariaeth drosiannol, mae'r Gorchymyn hwn yn dirymu ac yn disodli Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2019.

Mae Rhan 2 o'r Gorchymyn yn darparu bod gweithwyr amaethyddol i gael eu cyflogi yn ddarostyngedig i'r telerau a'r amodau sydd wedi eu nodi yn Rhannau 2 i 5 o'r Gorchymyn (erthygl 3) ac yn pennu'r graddau a'r categorïau gwahanol o weithiwr amaethyddol (erthyglau 5 i 11).

Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch y cyfraddau tâl isaf y mae rhaid eu talu i weithwyr amaethyddol (erthygl 12). Mae darpariaeth yn cael ei gwneud ar gyfer lwfans gwrthbwysio llety a all gael ei dynnu oddi ar dâl gweithiwr amaethyddol (erthygl 15). Mae darpariaeth yn cael ei gwneud hefyd ar gyfer lwfans cŵn, lwfans ar alwad, lwfans gwaith nos a grantiau geni a mabwysiadu nad ydynt yn ffurfio rhan o dâl gweithiwr amaethyddol (erthygl 16).

Mae Rhan 4 yn darparu bod gan weithiwr amaethyddol hawl i gael tâl salwch amaethyddol o dan yr amgylchiadau sydd wedi eu pennu (erthyglau 18 i 21). Mae darpariaeth yn cael ei gwneud ynghylch cyfrifo faint o dâl salwch amaethyddol y mae gan weithiwr amaethyddol hawl i'w gael (erthygl 22). Mae taliad tâl salwch statudol i gyfrif tuag at hawl gweithiwr amaethyddol i gael tâl salwch amaethyddol (erthygl 23).

Mae Rhan 5 yn gwneud darpariaeth ynghylch hawl gweithiwr amaethyddol i gael amser i ffwrdd. Mae darpariaeth yn cael ei gwneud ynghylch hawl gweithiwr amaethyddol i gael seibiannau gorffwys (erthygl 28). Mae darpariaeth yn cael ei gwneud hefyd sy'n pennu blwyddyn gwyliau blynyddol y gweithiwr amaethyddol ac ynghylch hawl gweithiwr

amaethyddol i gael gwyliau blynyddol a thâl gwyliau ac ynghylch taliad yn lle gwyliau blynyddol (erthyglau 29 i 36). Mae darpariaeth ynghylch hawl gweithiwr amaethyddol i gael absenoldeb â thâl oherwydd profedigaeth yn cael ei gwneud yn erthyglau 39 i 41.

Mae Rhan 6 yn cynnwys dirymiad a darpariaeth drosiannol.

Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol sy'n gymwys i'r Gorchymyn hwn ar gael oddi wrth Lywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ ac ar wefan Llywodraeth Cymru ar www.llyw.cymru.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 347 (Cy. 78)

AMAETHYDDIAETH, CYMRU

**Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol
(Cymru) 2020**

Gwnaed 26 Mawrth 2020

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru* 27 Mawrth 2020

Yn dod i rym 1 Ebrill 2020

CYNNWYS

RHAN 1

Rhagarweiniol

1. Enwi a chychwyn
2. Dehongli

RHAN 2

Gweithwyr amaethyddol

3. Telerau ac amodau cyflogaeth
4. Graddau a chategoriâu gweithiwr amaethyddol
5. Gradd 2
6. Gradd 3
7. Gradd 4
8. Gradd 5
9. Gradd 6
10. Datblygu Proffesiynol Parhaus
11. Prentisiaid

RHAN 3

Yr isafswm cyflog amaethyddol

12. Cyfraddau tâl isaf
13. Cyfraddau tâl isaf am oramser
14. Cyfraddau tâl isaf am waith allbwn
15. Lwfans gwrthbwyso llety
16. Taliadau nad ydynt yn ffurfio rhan o dâl gweithiwr amaethyddol

17. Costau hyfforddi

RHAN 4

Yr hawl i gael tâl salwch amaethyddol

18. Yr hawl i gael tâl salwch amaethyddol
19. Amodau cymhwyso ar gyfer tâl salwch amaethyddol
20. Cyfnodau absenoldeb salwch
21. Cyfyngiadau ar yr hawl i dâl salwch amaethyddol
22. Pennu swm tâl salwch amaethyddol
23. Tâl salwch amaethyddol i gymryd tâl salwch statudol i ystyriaeth
24. Talu tâl salwch amaethyddol
25. Cyflogaeth yn dod i ben yn ystod absenoldeb salwch
26. Gordalu tâl salwch amaethyddol
27. Iawndal a adenillir yn sgil colli enillion

RHAN 5

Yr hawl i gael amser i ffwrdd

28. Seibiannau gorffwys
29. Y flwyddyn gwyliau blynyddol
30. Swm gwyliau blynyddol gweithwyr amaethyddol a chanddynt ddiwrnodau gweithio penodedig a gyflogir drwy gydol y flwyddyn gwyliau
31. Swm gwyliau blynyddol gweithwyr amaethyddol a chanddynt ddiwrnodau gweithio amrywiol a gyflogir drwy gydol y flwyddyn gwyliau
32. Swm gwyliau blynyddol gweithwyr amaethyddol a gyflogir am ran o'r flwyddyn gwyliau
33. Amseru gwyliau blynyddol
34. Tâl gwyliau
35. Gwyliau cyhoeddus a gwyliau banc
36. Taliad yn lle gwyliau blynyddol
37. Talu tâl gwyliau wrth derfynu cyflogaeth
38. Adennill tâl gwyliau
39. Absenoldeb oherwydd profedigaeth
40. Pennu swm absenoldeb oherwydd profedigaeth
41. Swm tâl absenoldeb oherwydd profedigaeth
42. Absenoldeb di-dâl

RHAN 6

Dirymu a darpariaeth drosiannol

43. Dirymu a darpariaeth drosiannol

ATODLEN 1 – Dyfarniadau a thystysgrifau
cymhwysedd gweithwyr
Gradd 2

ATODLEN 2 – Dyfarniadau a thystysgrifau
cymhwysedd gweithwyr
Gradd 3

ATODLEN 3 – Dyfarniadau a thystysgrifau
cymhwysedd gweithwyr
Gradd 4

ATODLEN 4 – Cyfraddau tâl isaf

ATODLEN 5 – Hawliau gwyliau blynyddol

ATODLEN 6 – Taliad yn lle gwyliau
blynyddol

Mae Panel Cyngori ar Amaethyddiaeth Cymru, yn unol â'i swyddogaethau o dan erthygl 3(2)(b) o Orchymyn Panel Cyngori ar Amaethyddiaeth Cymru (Sefydlu) 2016(1), wedi llunio gorchymyn cyflogau amaethyddol ar ffurf ddrafft, wedi ymgynghori ar y gorchymyn ac wedi ei gyflwyno i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo ganddynt.

Mae Gweinidogion Cymru wedi cymeradwyo'r gorchymyn cyflogau amaethyddol drafft yn unol ag adran 4(1)(a) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014(2).

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adrannau 3, 4(1) a 17 o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014, yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn.

RHAN 1

Rhagarweiniol

Enwi a chychwyn

1. Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020 a daw i rym ar 1 Ebrill 2020.

Dehongli

2.—(1) Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr “absenoldeb salwch” (“*sickness absence*”) yw absenoldeb gweithiwr amaethyddol o'r gwaith oherwydd analluedd yn sgil—

(1) O.S. 2016/255 (Cy. 89).

(2) 2014 dccc 6.

- (a) unrhyw salwch a ddiodefir gan y gweithiwr amaethyddol;
- (b) salwch neu analluedd a achosir am fod y gweithiwr amaethyddol yn feichiog neu a ddiodefir o ganlyniad i eni plentyn;
- (c) anaf sy'n digwydd i'r gweithiwr amaethyddol yn ei le gwaith;
- (d) anaf sy'n digwydd i'r gweithiwr amaethyddol wrth deithio yn ôl ac ymlaen i'w le gwaith;
- (e) amser a dreulir gan y gweithiwr amaethyddol yn ymadfer ar ôl llawdriniaeth a achoswyd gan salwch; neu
- (f) amser a dreulir gan y gweithiwr amaethyddol yn ymadfer ar ôl llawdriniaeth o ganlyniad i anaf a ddiodefwyd yn ei le gwaith neu anaf a ddiodefwyd wrth deithio yn ôl ac ymlaen i'w le gwaith,

ond nid yw'n cynnwys unrhyw anaf a ddiodefir gan y gweithiwr amaethyddol pan na fo yn ei le gwaith nac unrhyw anaf a ddiodefir pan na fo'r gweithiwr amaethyddol yn teithio yn ôl ac ymlaen i'w le gwaith;

mae "amaethyddiaeth" ("*agriculture*") yn cynnwys—

- (a) ffermio gwartheg godro;
- (b) cynhyrchu unrhyw gynnyrch defnyddiadwy at ddibenion masnach neu fusnes neu unrhyw fenter arall (pa un a wneir hynny i wneud elw ai peidio);
- (c) defnyddio tir fel tir pori, gweirglodd neu ddoldir;
- (d) defnyddio tir ar gyfer perllannau, tir helyg gwaiail neu goetir;
- (e) defnyddio tir ar gyfer gerddi marchnad neu blanhigfeydd;

ystyr "amser gweithio" ("*working time*") yw unrhyw gyfnod pryd y mae gweithiwr amaethyddol yn gweithio yng ngwasanaeth ei gyflogwr ac yn cyflawni ei weithgareddau neu ei ddyletswyddau yn unol â naill ai ei contract gwasanaeth neu ei brentisiaeth ac mae'n cynnwys—

- (a) unrhyw gyfnod pryd y mae gweithiwr amaethyddol yn derbyn hyfforddiant perthnasol;
- (b) unrhyw gyfnod a dreulir gan weithiwr amaethyddol yn teithio at ddibenion ei gyflogaeth ond nad yw'n cynnwys amser a dreulir yn teithio rhwng ei gartref a'i le gwaith;
- (c) unrhyw gyfnod y mae gweithiwr amaethyddol yn cael ei rwystro rhag cyflawni

gweithgareddau neu ddyletswyddau yn unol â'i contract gwasanaeth neu ei brentisiaeth oherwydd tywydd drwg; a

- (d) unrhyw gyfnod ychwanegol y mae'r cyflogwr a'r gweithiwr amaethyddol yn cytuno ei fod i'w drin fel amser gweithio,

ac mae cyfeiriadau at "gwaith" ("*work*") i'w dehongli yn unol â hyn;

ystyr "ar alwad" ("*on-call*") yw trefniant ffurfiol rhwng y gweithiwr amaethyddol a'i gyflogwr pan fo gweithiwr amaethyddol nad yw yn y gwaith yn cytuno â'i gyflogwr y bydd modd cysylltu ag ef drwy gyfrwng y cytunir arno ac y gall gyrraedd y fan lle y gall fod yn ofynnol iddo weithio o fewn amser y cytunir arno;

ystyr "cyflogaeth" ("*employment*") yw bod yn gyflogedig o dan contract gwasanaeth neu brentisiaeth ac mae "a gyflogir" ("*employed*") a "cyflogwr" ("*employer*") i'w dehongli yn unol â hynny;

ystyr "cynnyrch defnyddiadwy" ("*consumable produce*") yw cynnyrch a dyfir i'w fwyta ac i'w yfed neu i'w ddefnyddio fel arall ar ôl iddo adael y tir lle cafodd ei dyfu;

ystyr "diwrnodau cymwys" ("*qualifying days*") yw diwrnodau pan fyddai'n ofynnol fel arfer i'r gweithiwr amaethyddol fod ar gael i weithio gan gynnwys diwrnodau pan oedd y gweithiwr amaethyddol—

- (a) yn cymryd gwyliau blynyddol;
- (b) yn cymryd absenoldeb oherwydd profedigaeth;
- (c) yn cymryd absenoldeb mamolaeth, tadolaeth, rhiant a rennir neu fabwysiadu statudol; neu
- (d) ar gyfnod o absenoldeb salwch;

ystyr "goramser" ("*overtime*") yw—

- (a) mewn perthynas â gweithiwr amaethyddol a ddechreuodd ei gyflogaeth cyn 1 Hydref 2006, amser nad yw'n oramser gwarantedig y mae'r gweithiwr amaethyddol yn ei weithio—
- (i) yn ychwanegol at ddiwrnod gwaith 8 awr;
- (ii) yn ychwanegol at yr oriau gwaith y cytunwyd arnynt yn ei contract gwasanaeth;
- (iii) ar ŵyl gyhoeddus;
- (iv) ar ddydd Sul; neu
- (v) mewn unrhyw gyfnod sy'n cychwyn ar ddydd Sul ac yn parhau hyd y dydd Llun canlynol hyd at yr amser y byddai'r gweithiwr hwnnw yn cychwyn ei ddiwrnod gwaith fel arfer;

(b) mewn perthynas â phob gweithiwr amaethyddol arall, amser nad yw'n oramser gwarantedig y mae'r gweithiwr amaethyddol yn ei weithio—

(i) yn ychwanegol at ddiwrnod gwaith 8 awr;

(ii) yn ychwanegol at yr oriau gwaith y cytunwyd arnynt yn ei gontract gwasanaeth; neu

(iii) ar ŵyl gyhoeddus;

ystyr “goramser gwarantedig” (“*guaranteed overtime*”) yw goramser y mae'n ofynnol i weithiwr amaethyddol ei weithio o dan naill ai ei gontract gwasanaeth neu ei brentisiaeth ac y mae cyflogwr y gweithiwr amaethyddol yn gwarantu taliad ar ei gyfer, pa un a oes gwaith i'r gweithiwr amaethyddol ei wneud ai peidio;

ystyr “grant geni a mabwysiadu” (“*birth and adoption grant*”) yw taliad y mae gan weithiwr amaethyddol hawl i'w gael oddi wrth ei gyflogwr pan enir plentyn iddo neu pan fydd yn mabwysiadu plentyn ac mae'n daladwy—

(a) pan fo'r gweithiwr amaethyddol wedi rhoi copi i'w gyflogwr o Dystysgrif Geni'r plentyn neu ei Orchymyn Mabwysiadu (sy'n enwi'r gweithiwr fel rhiant y plentyn neu ei riant mabwysiadol) o fewn 3 mis ar ôl geni neu fabwysiadu'r plentyn; a

(b) o dan amgylchiadau pan fo'r ddau riant neu'r ddau riant mabwysiadol yn weithwyr amaethyddol gyda'r un cyflogwr, i'r ddau weithiwr amaethyddol;

ystyr “gwaith allbwn” (“*output work*”) yw gwaith sydd, at ddibenion tâl, yn cael ei fesur yn ôl nifer y darnau a wneir neu a brosesir neu nifer y tasgau a gyflawnir gan weithiwr amaethyddol;

ystyr “gwaith nos” (“*night work*”) yw gwaith (heblaw oriau goramser) a wneir gan weithiwr amaethyddol rhwng 7 p.m. un noson a 6 a.m. fore trannoeth, ond heb gynnwys y ddwy awr gyntaf o waith y mae gweithiwr amaethyddol yn ei wneud yn y cyfnod hwnnw;

ystyr “gweithiwr amaethyddol” (“*agricultural worker*”) yw person a gyflogir ym maes amaethyddiaeth yng Nghymru, pa un a yw'r holl waith yr ymgwymerir ag ef yn rhinwedd y gyflogaeth honno yn cael ei wneud yng Nghymru ai peidio;

mae i'r “isafswm cyflog cenedlaethol” (“*the national minimum wage*”) yr ystyr a roddir iddo gan adran 10;

ystyr “llety arall” (“*other accommodation*”) yw unrhyw lety byw heblaw tŷ—

- (a) sy'n addas i bobl fyw ynddo;
- (b) sy'n ddiogel ac yn ddiddos;
- (c) sy'n darparu gwely i'w ddefnyddio gan bob gweithiwr amaethyddol unigol yn unig; a
- (d) sy'n darparu dŵr yfed glân, cyfleusterau glanweithdra addas a digonol a chyfleusterau ymolchi i weithwyr amaethyddol yn unol â rheoliadau 20 i 22 o Reoliadau Gweithleoedd (Iechyd, Diogelwch a Lles) 1992(1) fel pe bai'r llety'n weithle yr oedd rheoliadau 20 i 22 o'r Rheoliadau hynny'n gymwys iddo;

mae i "oedran ysgol gorfodol" yr ystyr a roddir i "*compulsory school age*" yn adran 8 o Ddeddf Addysg 1996(2);

mae "oriau" ("*hours*") yn cynnwys ffraciwn o awr;

ystyr "oriau sylfaenol" ("*basic hours*") yw 39 awr o waith yr wythnos, heb gynnwys goramser, a weithir yn unol â naill ai contract gwasanaeth neu brentisiaeth gweithiwr amaethyddol;

ystyr "teithio" ("*travelling*") yw siwrnai drwy gyfrwng dull teithio neu siwrnai ar droed yn cynnwys—

- (a) aros wrth fan ymadael i gychwyn siwrnai drwy gyfrwng dull teithio;
- (b) aros wrth fan ymadael i siwrnai ailgychwyn naill ai drwy gyfrwng yr un dull teithio neu drwy gyfrwng un arall, ac eithrio unrhyw amser a dreulir gan y gweithiwr amaethyddol yn cymryd seibiant gorffwys; ac
- (c) aros ar ddiwedd siwrnai i gyflawni dyletswyddau, neu i dderbyn hyfforddiant, ac eithrio unrhyw amser a dreulir gan y gweithiwr amaethyddol yn cymryd seibiant gorffwys;

ystyr "tŷ" ("*house*") yw tŷ annedd cyfan neu lety hunangynhwysol y mae'n ofynnol i'r gweithiwr amaethyddol fyw ynddo yn rhinwedd contract gwasanaeth y gweithiwr amaethyddol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau mewn modd priodol neu well ac mae'n cynnwys unrhyw ardd o fewn cwrtil y tŷ annedd neu'r llety hunangynhwysol hwnnw.

(2) Yn yr erthygl hon mae'r cyfeiriad at weithwyr amaethyddol a ddechreuodd eu cyflogaeth cyn 1 Hydref 2006 yn cynnwys gweithwyr amaethyddol—

- (a) y mae telerau eu contract wedi bod yn destun unrhyw amrywiad ers hynny; neu

(1) O.S. 1992/3004.

(2) 1996 p. 56. Diwygiwyd adran 8 gan adran 52 o Ddeddf Addysg 1997 (p. 44).

- (b) sydd wedi eu cyflogi gan gyflogwr newydd ers hynny yn unol â Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006(1).

(3) Mae cyfeiriadau yn y Gorchymyn hwn at gyfnod o gyflogaeth ddi-dor i'w dehongli fel cyfnod o gyflogaeth ddi-dor a gyfrifir yn unol ag adrannau 210 i 219 o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996(2).

RHAN 2

Gweithwyr amaethyddol

Telerau ac amodau cyflogaeth

3. Mae cyflogaeth gweithiwr amaethyddol yn ddarostyngedig i'r telerau a'r amodau a nodir yn y Rhan hon ac yn Rhannau 3, 4 a 5 o'r Gorchymyn hwn.

Graddau a chategorïau gweithiwr amaethyddol

4. Rhaid i weithiwr amaethyddol gael ei gyflogi fel gweithiwr ar un o'r Graddau a bennir yn erthyglau 5 i 9 neu 10(1) neu fel prentis yn unol â'r darpariaethau yn erthygl 11.

Gradd 2

5. Rhaid i weithiwr amaethyddol—

- (a) sy'n darparu tystiolaeth ddogfennol i gyflogwr fod ganddo—
- (i) un o'r dyfarniadau neu'r tystysgrifau cymhwysedd a restrir yn y tablau yn Atodlen 1;
 - (ii) un Cymhwyster Galwedigaethol Cenedlaethol sy'n berthnasol i'w waith; neu
 - (iii) cymhwyster cyfatebol; neu
- (b) y mae'n ofynnol iddo—
- (i) gweithio heb oruchwyliaeth;
 - (ii) gweithio gydag anifeiliaid;
 - (iii) gweithio â pheiriannau pŵer; neu
 - (iv) gyrru tractor amaethyddol,

gael ei gyflogi fel gweithiwr ar Radd 2.

(1) O.S. 2006/246.

(2) 1996 p. 18. Diwygiwyd adran 211 gan Atodlen 8 i O.S. 2006/1031. Diwygiwyd adran 212 gan Atodlenni 4 a 9 i Ddeddf Cysylltiadau Cyflogaeth 1999 (p. 26). Diwygiwyd adran 215 gan Atodlen 7 i Ddeddf Cyfraniadau Nawdd Cymdeithasol (Trosglwyddo Swyddogaethau, etc.) 1999 (p. 2). Diwygiwyd adran 219 gan Atodlen 15 i Ddeddf Hawliau Cyflogaeth (Datrys Anghydfodau) 1998 (p. 8).

Gradd 3

6.—(1) Rhaid i weithiwr amaethyddol sydd wedi ei gyflogi mewn amaethyddiaeth am gyfnod agrededig o 2 flynedd o leiaf yn ystod y 5 mlynedd blaenorol ac—

- (a) sy'n darparu tystiolaeth ddogfennol i gyflogwr fod ganddo—
 - (i) un o'r dyfarniadau neu'r tystysgrifau cymhwysedd a restrir yn y tablau yn Atodlen 2;
 - (ii) un Cymhwyster Galwedigaethol Cenedlaethol sy'n berthnasol i'w waith; neu
 - (iii) cymhwyster cyfatebol; neu
- (b) sydd wedi ei ddynodi'n arweinydd tîm,

gael ei gyflogi fel gweithiwr ar Radd 3.

(2) At ddibenion yr erthygl hon, mae “arweinydd tîm” yn gyfrifol am arwain tîm o weithwyr amaethyddol ac am fonitro sut mae'r tîm yn cydymffurfio â chyfarwyddiadau a roddir gan neu ar ran eu cyflogwr ond nid yw'n gyfrifol am faterion disgyblu.

Gradd 4

7. Rhaid i weithiwr amaethyddol—

- (a) sy'n darparu tystiolaeth ddogfennol i gyflogwr fod ganddo gyfanswm o 8 cymhwyster sydd naill ai—
 - (i) yn ddyfarniadau neu dystysgrifau cymhwysedd a restrir yn y tablau yn Atodlen 1;
 - (ii) yn Gymwysterau Galwedigaethol Cenedlaethol sy'n berthnasol i'w waith; neu
 - (iii) yn gymwysterau cyfatebol; neu
- (b) sy'n darparu tystiolaeth ddogfennol i gyflogwr fod ganddo 1 o'r dyfarniadau neu'r tystysgrifau cymhwysedd a restrir yn y tablau yn Atodlen 3 neu gymhwyster cyfatebol; ac
- (c) sydd naill ai—
 - (i) wedi ei gyflogi mewn amaethyddiaeth am gyfnod agrededig o 2 flynedd o leiaf yn ystod y 5 mlynedd diwethaf; neu
 - (ii) wedi ei gyflogi'n ddi-dor am gyfnod o 12 mis neu ragor o leiaf gan yr un cyflogwr ers ennill y cymwysterau y cyfeirir atynt ym mharagraffau (a) a (b),

gael ei gyflogi fel gweithiwr ar Radd 4.

Gradd 5

8. Rhaid i weithiwr amaethyddol y mae'n ofynnol iddo ysgwyddo cyfrifoldeb o ddydd i ddydd—

- (a) dros oruchwylio'r gwaith a gyflawnir ar ddaliad y cyflogwr;
- (b) dros roi penderfyniadau rheoli ar waith; neu
- (c) dros reoli staff,

gael ei gyflogi fel gweithiwr ar Radd 5.

Gradd 6

9. Rhaid i weithiwr amaethyddol y mae'n ofynnol iddo ysgwyddo cyfrifoldeb rheoli—

- (a) dros ddaliad cyfan y cyflogwr;
- (b) dros ran o ddaliad y cyflogwr a redir fel gweithrediad neu fusnes ar wahân; neu
- (c) dros hurio a rheoli staff,

gael ei gyflogi fel gweithiwr ar Radd 6.

Datblygu Proffesiynol Parhaus

10.—(1) Rhaid i weithiwr amaethyddol na ellir ei gyflogi ar un o Raddau 2 i 6 yn unol â'r ddarpariaeth yn erthyglau 5 i 9 o'r Gorchymyn hwn ac nad yw'n brentis yn unol ag erthygl 11 gael ei gyflogi fel gweithiwr ar Radd 1.

(2) Mae prentis sydd yn nhrydedd flwyddyn ac unrhyw flwyddyn olynol ei brentisiaeth i fod yn ddarostyngedig i'r cyfraddau tâl isaf ac unrhyw delerau ac amodau eraill yn y Gorchymyn hwn sy'n gymwys i weithwyr amaethyddol a gyflogir ar Radd 2.

(3) Rhaid i weithiwr amaethyddol—

- (a) cadw tystiolaeth ddogfennol o gymwysterau a phrofiad a enillwyd ganddo sy'n berthnasol i'w gyflogaeth; a
- (b) rhoi gwybod i'w gyflogwr os yw wedi ennill cymwysterau a phrofiad sy'n ei alluogi i gael ei gyflogi ar Radd wahanol.

Prentisiaid

11.—(1) Mae gweithiwr amaethyddol yn brentis sydd wedi ei gyflogi o dan brentisiaeth os yw'n cael ei gyflogi o dan naill ai contract prentisiaeth neu gytundeb prentisiaeth o fewn ystyr "apprenticeship agreement" yn adran 32 o Ddeddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009(1), neu'n cael ei drin fel pe bai wedi ei gyflogi o dan contract prentisiaeth.

(1) 2009 p. 22.

(2) Rhaid i weithiwr amaethyddol gael ei drin fel pe bai wedi ei gyflogi o dan gontract prentisiaeth os yw wedi ei gymryd ymlaen yng Nghymru o dan drefniadau Llywodraeth o'r enw Prentisiaethau Sylfaen, Prentisiaethau neu Brentisiaethau Uwch.

(3) Yn yr erthygl hon ystyr “trefniadau Llywodraeth” yw trefniadau a wnaed o dan adran 2 o Ddeddf Cyflogaeth a Hyfforddiant 1973(1) neu o dan adran 17B o Ddeddf Ceiswyr Gwaith 1995(2).

RHAN 3

Yr isafswm cyflog amaethyddol

Cyfraddau tâl isaf

12.—(1) Yn ddarostyngedig i weithrediad adran 1 o Ddeddf Isafswm Cyflog Cenedlaethol 1998(3), rhaid i weithwyr amaethyddol gael eu talu gan eu cyflogwr mewn cysylltiad â'u gwaith yn ôl cyfradd nad yw'n llai na'r isafswm cyflog amaethyddol.

(2) Yr isafswm cyflog amaethyddol yw'r gyfradd isaf fesul awr a bennir yn y Tabl yn Atodlen 4 fel y gyfradd sy'n gymwys i bob gradd o weithiwr amaethyddol ac i brentisiaid.

Cyfraddau tâl isaf am oramser

13. Rhaid i weithwyr amaethyddol gael eu talu gan eu cyflogwr mewn cysylltiad â goramser a weithir yn ôl cyfradd nad yw'n llai nag 1.5 gwaith yr isafswm cyflog amaethyddol a bennir yn erthygl 12 o'r Gorchymyn hwn ac Atodlen 4 iddo sy'n gymwys i'w radd neu i'w gategori.

Cyfraddau tâl isaf am waith allbwn

14. Rhaid i weithwyr amaethyddol gael eu talu gan eu cyflogwr mewn cysylltiad â gwaith allbwn yn ôl cyfradd nad yw'n llai na'r isafswm cyflog

-
- (1) 1973 p. 50. Diwygiwyd adran 2 gan adran 25 o Ddeddf Cyflogaeth 1988 (p. 19) ac adran 47 o Ddeddf Diwygio Undebau Llafur a Hawliau Cyflogaeth 1993 (p. 19). Trosglwyddwyd swyddogaethau perthnasol yr Ysgrifennydd Gwladol, i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672). Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32), a pharagraffau 30 a 32 o Atodlen 11 iddi.
- (2) 1995 p. 18. Diddymwyd adran 17B gan adran 147 o Ddeddf Diwygio Lles 2012 (p. 5) a Rhan 4 o Atodlen 14 iddi. Mae'r diddymiad yn effeithiol at ddibenion penodol yn unol ag O.S. 2013/983, O.S. 2013/1511, O.S. 2013/2657, O.S. 2013/2846, O.S. 2014/209, O.S. 2014/1583, O.S. 2014/2321, O.S. 2014/3094, O.S. 2015/33, O.S. 2015/101, O.S. 2015/634, O.S. 2015/1537, O.S. 2015/1930, O.S. 2016/33 ac O.S. 2016/407.
- (3) 1998 p. 39.

amaethyddol a bennir yn erthygl 12 o'r Gorchymyn hwn ac Atodlen 4 iddo sy'n gymwys i'w radd neu i'w gategori.

Lwfans gwrthbwysio llety

15.—(1) Pan fo cyflogwr, mewn unrhyw wythnos, yn darparu tŷ i weithiwr amaethyddol am y cyfan o'r wythnos honno, caiff y cyflogwr dynnu'r swm o £1.50 oddi ar gyflog y gweithiwr amaethyddol sy'n daladwy ar gyfer yr wythnos honno.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraffau (3) a (4), pan fo cyflogwr, mewn unrhyw wythnos, yn darparu llety arall i weithiwr amaethyddol, caiff y cyflogwr dynnu'r swm o £4.82 oddi ar gyflog y gweithiwr amaethyddol sy'n daladwy am bob diwrnod yn yr wythnos y darperir y llety arall i'r gweithiwr.

(3) Dim ond pan fo'r gweithiwr amaethyddol wedi gweithio o leiaf 15 awr yn ystod yr wythnos honno y caniateir i'r didyniad ym mharagraff (2) gael ei wneud.

(4) Rhaid i unrhyw amser yn ystod yr wythnos honno pan fo'r gweithiwr amaethyddol ar wyliau blynyddol neu absenoldeb oherwydd profedigaeth gyfrif tuag at y 15 awr hynny.

Taliadau nad ydynt yn ffurfio rhan o dâl gweithiwr amaethyddol

16. Nid yw'r lwfansau a'r taliadau a ganlyn yn ffurfio rhan o dâl gweithiwr amaethyddol—

- (a) lwfans cŵn o £8.32 y ci i'w dalu'n wythnosol pan fo'i gyflogwr yn ei gwneud yn ofynnol i weithiwr amaethyddol gadw un neu ragor o gŵn;
- (b) lwfans ar alwad o swm sy'n cyfateb i ddwy waith y gyfradd goramser fesul awr a nodir yn erthygl 13 o'r Gorchymyn hwn;
- (c) lwfans gwaith nos o £1.58 am bob awr o waith nos; a
- (d) grant geni a mabwysiadu o £65.45 am bob plentyn.

Costau hyfforddi

17.—(1) Pan fo gweithiwr amaethyddol yn mynd ar gwrs hyfforddi gyda chytundeb ei gyflogwr ymlaen llaw, rhaid i'r cyflogwr dalu—

- (a) unrhyw ffioedd am y cwrs; a
- (b) unrhyw gostau teithio a llety a ysgwyddir gan y gweithiwr amaethyddol wrth fynd ar y cwrs.

(2) Bernir bod gweithiwr amaethyddol sydd wedi ei gyflogi'n ddi-dor ar Radd 1 gan yr un cyflogwr am ddim llai na 30 wythnos wedi cael cymeradwyaeth ei gyflogwr i ymgymryd â hyfforddiant gyda golwg ar

sicrhau'r cymwysterau angenrheidiol y mae'n ofynnol i weithiwr Radd 2 feddu arnynt.

(3) Y cyflogwr sydd i dalu am unrhyw hyfforddiant y mae gweithiwr amaethyddol yn ymgymryd ag ef yn unol â pharagraff (2).

RHAN 4

Yr hawl i gael tâl salwch amaethyddol

Yr hawl i gael tâl salwch amaethyddol

18. Yn ddarostyngedig i'r darpariaethau yn y Rhan hon, mae gan weithiwr amaethyddol hawl i gael tâl salwch amaethyddol gan ei gyflogwr mewn cysylltiad â'i absenoldeb salwch.

Amodau cymhwyso ar gyfer tâl salwch amaethyddol

19. Mae gweithiwr amaethyddol yn cymhwyso ar gyfer tâl salwch amaethyddol o dan y Gorchymyn hwn ar yr amod bod y gweithiwr amaethyddol—

- (a) wedi cael ei gyflogi'n ddi-dor gan ei gyflogwr am gyfnod o 52 o wythnosau o leiaf cyn yr absenoldeb salwch;
- (b) wedi hysbysu ei gyflogwr am yr absenoldeb salwch mewn ffordd a gytunwyd yn flaenorol gyda'i gyflogwr neu, yn niffyg unrhyw gytundeb o'r fath, drwy unrhyw ddull rhesymol;
- (c) o dan amgylchiadau pan fo'r absenoldeb salwch wedi parhau am gyfnod o 8 diwrnod yn olynol neu ragor, wedi darparu tystysgrif i'w gyflogwr gan ymarferydd meddygol cofrestredig sy'n datgelu'r diagnosis ynghylch anhwylder meddygol y gweithiwr ac sy'n datgan mai'r anhwylder sydd wedi achosi absenoldeb salwch y gweithiwr amaethyddol.

Cyfnodau absenoldeb salwch

20. Rhaid i unrhyw 2 gyfnod o salwch sydd â chyfnod o ddim mwy na 14 o ddiwrnodau rhyngddynt gael eu trin fel un cyfnod o absenoldeb salwch.

Cyfyngiadau ar yr hawl i dâl salwch amaethyddol

21.—(1) Ni fydd tâl salwch amaethyddol yn daladwy am y 3 diwrnod cyntaf o absenoldeb salwch o dan amgylchiadau pan fo hyd yr absenoldeb salwch yn llai na 14 o ddiwrnodau.

(2) Yn ystod pob cyfnod hawl, uchafswm nifer yr wythnosau y mae gan weithiwr amaethyddol hawl i gael tâl salwch amaethyddol ar eu cyfer yw—

- (a) 13 o wythnosau yn ail flwyddyn y gyflogaeth;
- (b) 16 o wythnosau yn nhrydedd flwyddyn y gyflogaeth;
- (c) 19 o wythnosau ym mhedwaredd flwyddyn y gyflogaeth;
- (d) 22 o wythnosau ym mhumed flwyddyn y gyflogaeth;
- (e) 26 o wythnosau yn chweched flwyddyn a phob blwyddyn olynol y gyflogaeth.

(3) Pan fo gweithiwr amaethyddol yn gweithio oriau sylfaenol neu unrhyw oramser gwarantedig, pan fo hynny'n berthnasol, ar nifer penodedig o ddiwrnodau bob wythnos, cyfrifir uchafswm nifer y diwrnodau o dâl salwch amaethyddol y mae gan y gweithiwr amaethyddol hawl i'w cael drwy luosi uchafswm nifer yr wythnosau sy'n berthnasol i'r gweithiwr amaethyddol â nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd bob wythnos.

(4) Pan fo gweithiwr amaethyddol yn gweithio oriau sylfaenol neu unrhyw oramser gwarantedig, pan fo hynny'n berthnasol, ar nifer amrywiol o ddiwrnodau bob wythnos, cyfrifir uchafswm nifer y diwrnodau o dâl salwch amaethyddol y mae gan y gweithiwr amaethyddol hawl i'w cael drwy luosi uchafswm nifer yr wythnosau sy'n berthnasol i'r gweithiwr hwnnw â nifer y diwrnodau perthnasol.

(5) Cyfrifir nifer y diwrnodau perthnasol drwy rannu nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd yn ystod y cyfnod o 12 mis yn arwain at gyfnod yr absenoldeb salwch â 52.

(6) Mae uchafswm hawl gweithiwr amaethyddol i gael tâl salwch amaethyddol yn gymwys pa faint bynnag o gyfnodau o absenoldeb salwch a geir yn ystod unrhyw gyfnod hawl.

(7) Yn ddarostyngedig i baragraff (8), yn yr erthygl hon, "cyfnod hawl" yw cyfnod sy'n dechrau â chychwyn absenoldeb salwch ac sy'n dod i ben 12 mis yn ddiweddarach.

(8) Os yw'r gweithiwr amaethyddol yn cael cyfnod o absenoldeb salwch sy'n cychwyn unrhyw bryd yn ystod y cyfnod hawl a ddisgrifir ym mharagraff (7), ond sy'n parhau y tu hwnt i ddiwedd y cyfnod hawl hwnnw, rhaid estyn y cyfnod hawl fel y bo'n dod i ben â pha un bynnag o'r canlynol sy'n digwydd gyntaf—

- (a) y dyddiad y mae absenoldeb salwch y gweithiwr amaethyddol yn dod i ben ac y mae'r gweithiwr amaethyddol yn dychwelyd i'r gwaith; neu
- (b) y diwrnod y mae'r gweithiwr amaethyddol yn cyrraedd uchafswm yr hawl i gael tâl salwch amaethyddol sy'n gymwys i'r cyfnod o 12 mis y cyfeirir ato ym mharagraff (7) (pe na bai hwnnw wedi ei estyn).

Pennu swm tâl salwch amaethyddol

22.—(1) Mae tâl salwch amaethyddol yn daladwy yn ôl cyfradd sy'n cyfateb i'r gyfradd tâl isaf fesul awr a ragnodir yn erthygl 12 o'r Gorchymyn hwn ac Atodlen 4 iddo fel y gyfradd sy'n gymwys i'r radd honno neu'r categori hwnnw o weithiwr amaethyddol.

(2) Pennir swm y tâl salwch amaethyddol sy'n daladwy i weithiwr amaethyddol drwy gyfrifo nifer yr oriau contract dyddiol a fyddai wedi cael eu gweithio yn ystod cyfnod o absenoldeb salwch.

(3) Pennir nifer yr oriau contract dyddiol—

- (a) o dan amgylchiadau pan fo gweithiwr amaethyddol yn gweithio nifer penodedig o oriau bob wythnos drwy rannu cyfanswm nifer yr oriau a weithiwyd yn ystod unrhyw wythnos â nifer y diwrnodau a weithiwyd yn yr wythnos honno;
- (b) o dan amgylchiadau pan fo gweithiwr amaethyddol yn gweithio nifer amrywiol o oriau bob wythnos, drwy ddefnyddio'r fformwla—

$$\frac{QH}{8}$$

DWEW

pan fo, at ddibenion yr erthygl hon—

QH yn gyfanswm nifer yr oriau cymwys yn y cyfnod, a

DWEW yn nifer y diwrnodau a weithiwyd bob wythnos gan y gweithiwr amaethyddol o'u cymryd ar gyfartaledd yn ystod cyfnod o 8 wythnos yn union cyn i'r absenoldeb salwch gychwyn.

(4) Yn yr erthygl hon "oriau cymwys" yw oriau—

- (a) pan fu'r gweithiwr amaethyddol yn gweithio oriau sylfaenol neu oramser gwarantedig;
- (b) pan gymerodd y gweithiwr amaethyddol wyliau blynyddol neu absenoldeb oherwydd profedigaeth;
- (c) pan gafodd y gweithiwr amaethyddol absenoldeb salwch a oedd yn gymwys ar gyfer tâl salwch amaethyddol o dan y Gorchymyn hwn; neu
- (d) pan gafodd y gweithiwr amaethyddol absenoldeb salwch nad oedd yn gymwys ar gyfer tâl salwch amaethyddol o dan y Gorchymyn hwn; a

"diwrnodau cymwys" yw unrhyw ddiwrnodau o fewn y cyfnod y cafwyd ynddynt oriau cymwys mewn perthynas â'r gweithiwr amaethyddol.

(5) At ddibenion cyfrifiadau o dan yr erthygl hon, pan fo gweithiwr amaethyddol wedi ei gyflogi gan ei gyflogwr am lai nag 8 wythnos, rhaid ystyried yr oriau

cymwys a'r diwrnodau cymwys yn ystod y gwir nifer o wythnosau y mae'r gweithiwr amaethyddol wedi ei gyflogi gan ei gyflogwr.

Tâl salwch amaethyddol i gymryd tâl salwch statudol i ystyriaeth

23. Caniateir i swm sy'n hafal i unrhyw daliad tâl salwch statudol a wneir yn unol â Rhan XI o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992⁽¹⁾ mewn cysylltiad â chyfnod absenoldeb salwch gweithiwr amaethyddol gael ei dynnu oddi ar dâl salwch amaethyddol y gweithiwr hwnnw.

Talu tâl salwch amaethyddol

24. Rhaid i dâl salwch amaethyddol gael ei dalu i'r gweithiwr amaethyddol ar ei ddiwrnod cyflog arferol yn unol â naill ai ei contract gwasanaeth neu ei brentisiaeth.

Cyflogaeth yn dod i ben yn ystod absenoldeb salwch

25.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2), os terfynir naill ai contract gwasanaeth gweithiwr amaethyddol neu ei brentisiaeth yn ystod cyfnod o absenoldeb salwch neu os rhoddir hysbysiad i'r gweithiwr amaethyddol fod naill ai ei contract gwasanaeth neu ei brentisiaeth i gael ei derfynu neu ei therfynu, mae unrhyw hawl sydd gan y gweithiwr amaethyddol i gael tâl salwch amaethyddol yn parhau ar ôl i'r contract hwnnw ddod i ben fel pe bai'r gweithiwr amaethyddol yn dal yn cael ei gyflogi gan ei gyflogwr, hyd nes i un o'r canlynol ddigwydd—

- (a) bod absenoldeb salwch y gweithiwr amaethyddol yn dod i ben;
- (b) bod y gweithiwr amaethyddol yn dechrau gweithio i gyflogwr arall; neu
- (c) bod uchafswm yr hawl i gael tâl salwch amaethyddol yn unol ag erthygl 21 yn cael ei ddihysbyddu.

(2) Nid oes gan weithiwr amaethyddol y terfynwyd ei contract hawl i gael unrhyw dâl salwch amaethyddol ar ôl diwedd ei gyflogaeth yn unol â pharagraff (1) os rhoddyd hysbysiad i'r gweithiwr amaethyddol fod ei gyflogwr yn bwriadu terfynu ei contract gwasanaeth neu ei brentisiaeth cyn i'r cyfnod o absenoldeb salwch gychwyn.

(1) 1992 p. 4.

Gordalu tâl salwch amaethyddol

26.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau paragraff (2), os caiff gweithiwr amaethyddol sydd â hawl i gael tâl salwch amaethyddol o dan y Rhan hon daliad am fwy o dâl salwch amaethyddol na'i hawl, gall ei gyflogwr adennill gordaliad y tâl salwch amaethyddol hwnnw drwy ei dynnu oddi ar gyflog y gweithiwr amaethyddol hwnnw.

(2) Os tynnir gordaliad tâl salwch amaethyddol o dan y Gorchymyn hwn fel y'i crybwyllir ym mharagraff (1), ni chaiff y cyflogwr dynnu mwy nag 20% o gyflog gros y gweithiwr amaethyddol oni bai bod hysbysiad wedi ei roi i derfynu'r gyflogaeth neu fod y gyflogaeth eisoes wedi ei therfynu pryd y caniateir i fwy nag 20% o gyflog gros y gweithiwr amaethyddol gael ei dynnu gan y cyflogwr oddi ar daliad cyflog olaf y gweithiwr.

Iawndal a adenillir yn sgil colli enillion

27.—(1) Mae'r erthygl hon yn gymwys i weithiwr amaethyddol y mae ei hawl i gael tâl salwch amaethyddol yn codi oherwydd gweithred neu anweithred person heblaw ei gyflogwr ac mae'r iawndal yn cael ei adennill gan y gweithiwr amaethyddol mewn cysylltiad â cholled enillion a ddiodefir yn ystod y cyfnod y cafodd y gweithiwr amaethyddol dâl salwch amaethyddol gan ei gyflogwr ar ei gyfer.

(2) Pan fo paragraff (1) yn gymwys—

- (a) rhaid i'r gweithiwr amaethyddol roi gwybod ar unwaith i'w gyflogwr am yr holl amgylchiadau perthnasol ac am unrhyw hawliad ac am unrhyw iawndal a adenillwyd o dan unrhyw gyfaddawd, setliad neu ddyfarniad;
- (b) rhaid i'r holl dâl salwch amaethyddol a dalwyd gan y cyflogwr i'r gweithiwr amaethyddol hwnnw mewn cysylltiad â'r absenoldeb salwch yr adenillir iawndal am golli enillion ar ei gyfer fod yn gyfystyr â benthyciad i'r gweithiwr; ac
- (c) rhaid i'r gweithiwr amaethyddol ad-dalu i'w gyflogwr swm nad yw'n fwy na'r lleiaf o'r canlynol—
 - (i) swm yr iawndal a adenillwyd am golli enillion yn y cyfnod y talwyd tâl salwch amaethyddol ar ei gyfer; a
 - (ii) y symiau a roddwyd i'r gweithiwr amaethyddol gan ei gyflogwr o dan y Rhan hon ar ffurf tâl salwch amaethyddol.

RHAN 5

Yr hawl i gael amser i ffwrdd

Seibiannau gorffwys

28.—(1) Mae gan weithiwr amaethyddol sy'n 18 oed neu'n hŷn ac sydd â'i amser gweithio dyddiol yn fwy na 5 awr a hanner hawl i gael seibiant gorffwys.

(2) Mae'r seibiant gorffwys y darperir ar ei gyfer ym mharagraff (1) yn gyfnod di-dor o ddim llai na 30 munud ac mae gan y gweithiwr amaethyddol hawl i'w dreulio i ffwrdd o'i weithfan (os oes ganddo un) neu ei le gwaith arall.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraff (4), nid yw'r darpariaethau ynglŷn â seibiannau gorffwys a bennir ym mharagraffau (1) a (2) yn gymwys i weithiwr amaethyddol—

- (a) pan nad yw cyfnod ei amser gweithio yn cael ei fesur neu ei bennu ymlaen llaw oherwydd nodweddion penodol y gweithgaredd y mae'r gweithiwr amaethyddol yn ei gyflawni;
- (b) pan fo gweithgareddau'r gweithiwr amaethyddol yn golygu bod angen parhad mewn gwasanaeth neu mewn cynhyrchu;
- (c) pan geir ymchwydd gweithgarwch rhagweladwy;
- (d) pan effeithir ar weithgareddau'r gweithiwr amaethyddol—
 - (i) gan ddigwyddiad oherwydd amgylchiadau anarferol nad ydynt yn rhagweladwy, y tu hwnt i reolaeth ei gyflogwr;
 - (ii) gan ddigwyddiadau eithriadol, nad oedd modd osgoi eu canlyniadau er i'r cyflogwr arfer pob gofal dyladwy; neu
 - (iii) gan ddamwain neu'r risg bod damwain ar fin digwydd; neu
- (e) pan fo'r cyflogwr a'r gweithiwr amaethyddol yn cytuno i addasu paragraffau (1) a (2) neu i'w hatal rhag bod yn gymwys yn y modd ac i'r graddau a ganiateir gan neu o dan Reoliadau Amser Gwaith 1998⁽¹⁾.

(4) Pan fo paragraff (3) yn gymwys a bod ei gyflogwr yn ei gwneud yn ofynnol i'r gweithiwr amaethyddol weithio yn unol â hynny yn ystod cyfnod a fyddai fel arall yn seibiant gorffwys—

- (a) rhaid i'r cyflogwr, oni bai bod is-baragraff (b) yn gymwys, ganiatáu i'r gweithiwr

(1) O.S. 1998/1833.

amaethyddol gymryd cyfnod cyfatebol o seibiant yn ei le; a

- (b) mewn achosion eithriadol pan nad yw, am resymau gwrthrychol, yn bosibl caniatáu cyfnod gorffwys o'r fath, rhaid i gyflogwr y gweithiwr amaethyddol gynnig iddo unrhyw amddiffyniad sy'n briodol i warchod iechyd a diogelwch y gweithiwr amaethyddol.

Y flwyddyn gwyliau blynyddol

29. Y flwyddyn gwyliau blynyddol i bob gweithiwr amaethyddol yw'r cyfnod o 12 mis sy'n dechrau ar 1 Hydref ac sy'n dod i ben ar 30 Medi.

Swm gwyliau blynyddol gweithwyr amaethyddol a chanddynt ddiwrnodau gweithio penodedig a gyflogir drwy gydol y flwyddyn gwyliau

30.—(1) Mae gan weithiwr amaethyddol a gyflogir gan yr un cyflogwr drwy gydol y flwyddyn gwyliau blynyddol hawl i gael y swm gwyliau blynyddol a ragnodir yn y Tabl yn Atodlen 5.

(2) Pan fo gweithiwr amaethyddol yn gweithio ei oriau sylfaenol ac unrhyw oramser gwarantedig, pan fo hynny'n berthnasol, ar nifer penodedig o ddiwrnodau cymwys bob wythnos, nifer y diwrnodau a weithiwyd bob wythnos at ddibenion y Tabl yn Atodlen 5 yw'r nifer penodedig hwnnw o ddiwrnodau.

Swm gwyliau blynyddol gweithwyr amaethyddol a chanddynt ddiwrnodau gweithio amrywiol a gyflogir drwy gydol y flwyddyn gwyliau

31.—(1) Pan fo gweithiwr amaethyddol yn gweithio ei oriau sylfaenol ar nifer amrywiol o ddiwrnodau bob wythnos, cymerir mai nifer y diwrnodau a weithiwyd bob wythnos at ddibenion y Tabl yn Atodlen 5, yw cyfartaledd nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd bob wythnos yn ystod y cyfnod o 52 o wythnosau yn union cyn i wyliau blynyddol y gweithiwr amaethyddol gychwyn a rhaid i'r nifer cyfartalog hwnnw o ddiwrnodau cymwys gael ei dalgrynnu i'r diwrnod cyfan agosaf, pan fo hynny'n briodol.

(2) Ar ddiwedd y flwyddyn gwyliau blynyddol rhaid i'r cyflogwr gyfrifo hawl wirioneddol y gweithiwr amaethyddol at ddibenion y Tabl yn Atodlen 5, ar sail nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd bob wythnos, wedi ei gymryd fel cyfartaledd nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd bob wythnos yn ystod y flwyddyn gwyliau blynyddol (h.y. dros gyfnod o 52 o wythnosau) a rhaid i nifer cyfartalog y diwrnodau cymwys gael ei dalgrynnu i'r diwrnod cyfan agosaf, pan fo hynny'n briodol.

(3) Os yw'r gweithiwr amaethyddol, ar ddiwedd y flwyddyn gwyliau blynyddol, wedi cronni hawl i

wyliau ond heb eu cymryd, mae gan y gweithiwr amaethyddol hawl i ddwyn ymlaen unrhyw wyliau a gronnwyd ond nas cymerwyd i'r flwyddyn gwyliau blynyddol ganlynol yn unol ag erthygl 33(3) o'r Gorchymyn hwn neu caiff y gweithiwr amaethyddol a'r cyflogwr gytuno i daliad yn lle unrhyw wyliau a gronnwyd ond nas cymerwyd yn unol ag erthygl 36 o'r Gorchymyn hwn.

(4) Os yw'r gweithiwr amaethyddol, ar ddiwedd y flwyddyn gwyliau blynyddol, wedi cymryd mwy o ddiwrnodau gwyliau nag yr oedd ganddo hawl iddynt o dan y Gorchymyn hwn, ar sail nifer cyfartalog y diwrnodau cymwys a weithiwyd bob wythnos (wedi ei gyfrifo yn unol â pharagraff (2)), mae gan y cyflogwr hawl i ddiwynnu unrhyw dâl am ddiwrnodau gwyliau a gymerwyd uwchlaw hawl y gweithiwr amaethyddol neu, fel arall, ddiwynnu'r diwrnodau gwyliau a gymerwyd uwchlaw hawl y gweithiwr amaethyddol o'i hawl ar gyfer y flwyddyn gwyliau blynyddol ganlynol (ar yr amod nad yw didyniad o'r fath yn arwain at fod y gweithiwr amaethyddol yn cael llai na'i hawl gwyliau blynyddol statudol o dan reoliadau 13 a 13A o Reoliadau Amser Gwaith 1998).

Swm gwyliau blynyddol gweithwyr amaethyddol a gyflogir am ran o'r flwyddyn gwyliau

32.—(1) Mae gan weithiwr amaethyddol a gyflogir gan yr un cyflogwr am ran o'r flwyddyn gwyliau blynyddol hawl i gronni gwyliau blynyddol yn ôl cyfradd o 1/52 o'r hawl i gael gwyliau blynyddol a bennir yn y Tabl yn Atodlen 5 am bob wythnos orffenedig o wasanaeth gyda'r un cyflogwr.

(2) Pan fo swm y gwyliau blynyddol a gronnwyd mewn achos penodol yn cynnwys ffracsiwn o ddiwrnod heblaw hanner diwrnod, mae'r ffracsiwn hwnnw—

- (a) i'w dalgrynnu i lawr i'r diwrnod cyfan nesaf os yw'n llai na hanner diwrnod; a
- (b) i'w dalgrynnu i fyny i'r diwrnod cyfan nesaf os yw'n fwy na hanner diwrnod.

Amseru gwyliau blynyddol

33.—(1) Caiff gweithiwr amaethyddol gymryd gwyliau blynyddol y mae ganddo hawl i'w cymryd o dan y Gorchymyn hwn unrhyw bryd o fewn y flwyddyn gwyliau blynyddol yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth ei gyflogwr.

(2) Nid oes gan weithiwr amaethyddol hawl i gario unrhyw hawl gwyliau blynyddol nas cymerwyd ymlaen o'r naill flwyddyn gwyliau i'r flwyddyn gwyliau nesaf heb gymeradwyaeth ei gyflogwr.

(3) Pan fo cyflogwr wedi cytuno y caiff gweithiwr amaethyddol gario unrhyw hawl gwyliau blynyddol

nas defnyddiwyd ymlaen, dim ond yn ystod y flwyddyn gwyliau y mae'n cael ei gario ymlaen iddi y caniateir i'r balans gael ei gymryd.

(4) Yn ystod y cyfnod o 1 Hydref hyd at 31 Mawrth mewn unrhyw flwyddyn gwyliau blynyddol caiff cyflogwr ei gwneud yn ofynnol i weithiwr amaethyddol gymryd hyd at 2 wythnos o'i hawl gwyliau blynyddol o dan y Gorchymyn hwn a chaiff gyfarwyddo i'r gweithiwr gymryd un o'r 2 wythnos hynny o wyliau blynyddol ar ddiwrnodau yn yr un wythnos.

(5) Yn ystod y cyfnod o 1 Ebrill hyd at 30 Medi mewn unrhyw flwyddyn gwyliau blynyddol, rhaid i gyflogwr ganiatáu i weithiwr amaethyddol gymryd 2 wythnos o hawl gwyliau blynyddol y gweithiwr o dan y Gorchymyn hwn mewn wythnosau olynol.

(6) At ddibenion yr erthygl hon, mae 1 wythnos o wyliau blynyddol gweithiwr amaethyddol yn cyfateb i nifer y diwrnodau a weithiwyd bob wythnos gan y gweithiwr amaethyddol fel y'i pennir yn unol ag erthyglau 30 ac 31.

Tâl gwyliau

34.—(1) Mae gan weithiwr amaethyddol hawl i gael ei dalu mewn cysylltiad â phob diwrnod o wyliau blynyddol y mae'n ei gymryd.

(2) Mae swm y tâl gwyliau y mae gan weithiwr amaethyddol hawl i'w gael o dan baragraff (1) i'w bennu drwy rannu cyflog wythnosol y gweithiwr amaethyddol fel y'i pennir yn unol â pharagraff (3) neu, yn ôl y digwydd, paragraff (4), â nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd bob wythnos gan y gweithiwr amaethyddol hwnnw.

(3) Pan nad yw oriau gwaith arferol y gweithiwr amaethyddol o dan naill ai ei gontract gwasanaeth neu ei brentisiaeth yn amrywio (yn ddarostyngedig i baragraff (4)), swm cyflog wythnosol y gweithiwr amaethyddol at ddibenion paragraff (2) yw tâl wythnosol arferol y gweithiwr amaethyddol sy'n daladwy gan y cyflogwr.

(4) Pan fo oriau gwaith arferol y gweithiwr amaethyddol yn amrywio o wythnos i wythnos, neu pan fo gweithiwr amaethyddol sydd ag oriau gwaith arferol (fel ym mharagraff (3)) yn gweithio goramser yn ogystal â'r oriau hynny, cyfrifir swm tâl wythnosol arferol y gweithiwr amaethyddol at ddibenion paragraff (2) drwy adio swm tâl wythnosol arferol y gweithiwr amaethyddol ym mhob un o'r 52 o wythnosau yn union cyn cychwyn gwyliau blynyddol y gweithiwr a rhannu'r cyfanswm â 52.

(5) At ddibenion yr erthygl hon ystyr "tâl wythnosol arferol" yw—

- (a) tâl sylfaenol y gweithiwr amaethyddol o dan ei gontract gwasanaeth neu ei brentisiaeth; a

- (b) unrhyw dâl goramser ac unrhyw lwfans a delir yn gyson i'r gweithiwr amaethyddol.

(6) Pan fo gweithiwr amaethyddol wedi ei gyflogi gan ei gyflogwr am lai na 52 o wythnosau, rhaid ystyried wythnosau pan oedd tâl yn ddyledus i'r gweithiwr amaethyddol yn unig.

(7) At ddibenion paragraff (2), mae nifer y diwrnodau cymwys a weithiwyd yn cael ei bennu yn unol â'r darpariaethau yn erthyglau 30 ac 31 o'r Gorchymyn hwn.

(8) Rhaid i unrhyw dâl sy'n ddyledus i weithiwr amaethyddol o dan yr erthygl hon gael ei dalu heb fod yn hwyrach na diwrnod gwaith olaf y gweithiwr amaethyddol cyn i'r cyfnod o wyliau blynyddol y mae'r taliad yn ymwneud ag ef gychwyn.

Gwyliau cyhoeddus a gwyliau banc

35.—(1) Mae'r erthygl hon yn gymwys pan fo gŵyl gyhoeddus neu ŵyl banc yng Nghymru yn syrthio ar ddiwrnod pan fo'n ofynnol fel arfer i weithiwr amaethyddol weithio o dan naill ai ei contract gwasanaeth neu ei brentisiaeth.

(2) Mae gan weithiwr amaethyddol y mae ei gyflogwr yn ei gwneud yn ofynnol iddo weithio ar yr ŵyl gyhoeddus neu'r ŵyl banc hawl i gael tâl nad yw'n llai na'r gyfradd goramser a bennir yn erthygl 13.

(3) Mae balans y gwyliau blynyddol sydd wedi eu cronni ar gyfer y flwyddyn gwyliau honno o dan y Gorchymyn hwn gan weithiwr amaethyddol nad yw ei gyflogwr yn ei gwneud yn ofynnol iddo weithio ar yr ŵyl gyhoeddus neu'r ŵyl banc i gael ei leihau o 1 diwrnod mewn cysylltiad â'r ŵyl gyhoeddus neu'r ŵyl banc nad yw'n ofynnol i'r gweithiwr amaethyddol weithio arni.

Taliad yn lle gwyliau blynyddol

36.—(1) Yn ddarostyngedig i'r amodau ym mharagraff (2), caiff gweithiwr amaethyddol a'i gyflogwr gytuno bod y gweithiwr amaethyddol i gael taliad yn lle diwrnod o hawl gwyliau blynyddol y gweithiwr amaethyddol.

(2) Yr amodau y cyfeirir atynt ym mharagraff (1) yw—

- (a) bod uchafswm nifer y diwrnodau y caiff gweithiwr amaethyddol gael taliad yn lle gwyliau blynyddol ar eu cyfer yn ystod unrhyw flwyddyn gwyliau blynyddol wedi ei ragnodi yn y Tabl yn Atodlen 6;
- (b) bod cofnod ysgrifenedig i'w gadw gan y cyflogwr ynglŷn ag unrhyw gytundeb y caiff gweithiwr amaethyddol daliad yn lle diwrnod o wyliau blynyddol am o leiaf 3 blynedd gan

gychwyn ar ddiwedd y flwyddyn gwyliau honno;

- (c) o dan amgylchiadau pan nad yw'r gweithiwr amaethyddol yn gweithio ar ddiwrnod fel y cytunir yn unol â pharagraff (1), bod y diwrnod hwnnw i barhau'n rhan o hawl gwyliau blynyddol y gweithiwr amaethyddol;
- (d) bod taliad yn lle gwyliau blynyddol i'w dalu ar gyfradd sy'n cynnwys y gyfradd goramser a bennir yn erthygl 13 yn ogystal â thâl gwyliau a gyfrifir yn unol ag erthygl 34 fel pe bai'r diwrnod y gwneir taliad yn lle gwyliau blynyddol ar ei gyfer yn ddiwrnod y mae'r gweithiwr amaethyddol yn cymryd gwyliau blynyddol.

Talu tâl gwyliau wrth derfynu cyflogaeth

37.—(1) Pan derfynir cyflogaeth gweithiwr amaethyddol ac nad yw'r gweithiwr amaethyddol wedi cymryd yr holl hawl gwyliau blynyddol sydd wedi cronni iddo ar ddyddiad terfynu'r gyflogaeth, mae gan y gweithiwr amaethyddol hawl yn unol â pharagraff (2) i gael taliad yn lle'r gwyliau blynyddol a gronnyd ond nas cymerwyd.

(2) Mae swm y taliad sydd i'w dalu i'r gweithiwr amaethyddol yn lle pob diwrnod o'i wyliau blynyddol a gronnyd ond nas cymerwyd ar ddyddiad terfynu'r gyflogaeth i'w gyfrifo yn unol ag erthygl 34 fel pe bai dyddiad terfynu'r gyflogaeth yn ddiwrnod cyntaf cyfnod o wyliau blynyddol y gweithiwr amaethyddol.

Adennill tâl gwyliau

38.—(1) Os derfynir cyflogaeth gweithiwr amaethyddol cyn diwedd y flwyddyn gwyliau blynyddol a bod y gweithiwr amaethyddol wedi cymryd mwy o wyliau blynyddol nag yr oedd ganddo hawl i'w cael o dan ddarpariaethau'r Gorchymyn hwn neu fel arall, mae gan ei gyflogwr hawl i adennill swm y tâl gwyliau a dalwyd i'r gweithiwr amaethyddol mewn cysylltiad â gwyliau blynyddol a gymerwyd uwchlaw ei hawl.

(2) Pan fo gan gyflogwr hawl o dan baragraff (1) i adennill tâl gwyliau oddi ar weithiwr amaethyddol, caiff y cyflogwr wneud hynny drwy ei dynnu oddi ar daliad cyflog olaf y gweithiwr amaethyddol.

Absenoldeb oherwydd profedigaeth

39.—(1) Mae gan weithiwr amaethyddol hawl i gael absenoldeb oherwydd profedigaeth â thâl o dan amgylchiadau pan fo'r brofedigaeth yn ymwneud â pherson yng Nghategori A neu Gategori B.

(2) At ddibenion paragraff (1), personau yng Nghategori A yw—

- (a) rhiant i'r gweithiwr amaethyddol;
- (b) mab neu ferch i'r gweithiwr amaethyddol;
- (c) priod neu bartner sifil y gweithiwr amaethyddol; neu
- (d) rhywun y mae'r gweithiwr amaethyddol yn byw gydag ef fel gŵr a gwraig heb fod yn gyfreithiol briod neu rywun y mae'r gweithiwr amaethyddol yn byw gydag ef fel pe baent mewn partneriaeth sifil.

(3) At ddibenion paragraff (1), personau yng Nghategori B yw—

- (a) brawd neu chwaer i'r gweithiwr amaethyddol;
- (b) nain neu daid i'r gweithiwr amaethyddol; neu
- (c) ŵyr neu wyres i'r gweithiwr amaethyddol.

(4) At ddibenion paragraff (1) mae absenoldeb oherwydd profedigaeth yn ychwanegol at unrhyw hawliau eraill i gael absenoldeb o dan y Gorchymyn hwn.

Pennu swm absenoldeb oherwydd profedigaeth

40.—(1) Swm yr absenoldeb oherwydd profedigaeth y mae gan weithiwr amaethyddol hawl i'w gael yn sgil marwolaeth person yng Nghategori A yw—

- (a) 4 diwrnod pan fo'r gweithiwr amaethyddol yn gweithio ei oriau sylfaenol ar 5 niwrnod neu fwy bob wythnos i'r un cyflogwr; neu
- (b) pan fo'r gweithiwr amaethyddol yn gweithio ei oriau sylfaenol ar 4 diwrnod yr wythnos neu lai i'r un cyflogwr, nifer y diwrnodau a gyfrifir yn unol â pharagraff (2).

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (6), mae swm hawl gweithiwr amaethyddol i gael absenoldeb oherwydd profedigaeth yn sgil marwolaeth person yng Nghategori A i'w gyfrifo yn ôl y fformwla a ganlyn—

DWEW x 4

5

(3) Swm yr absenoldeb oherwydd profedigaeth y mae gan weithiwr amaethyddol hawl i'w gael yn sgil marwolaeth person yng Nghategori B yw—

- (a) 2 ddiwrnod pan fo'r gweithiwr amaethyddol yn gweithio ei oriau sylfaenol ar 5 niwrnod neu fwy bob wythnos i'r un cyflogwr; neu
- (b) pan fo'r gweithiwr amaethyddol yn gweithio ei oriau sylfaenol ar 4 diwrnod yr wythnos neu lai i'r un cyflogwr, nifer y diwrnodau a gyfrifir yn unol â pharagraff (4).

(4) Yn ddarostyngedig i baragraff (6), pan fo'r erthygl hon yn gymwys mae swm hawl gweithiwr amaethyddol i gael absenoldeb oherwydd profedigaeth yn sgil marwolaeth person yng Nghategori B i'w gyfrifo yn ôl y fformwla a ganlyn—

DWEW x 2

5

(5) At ddibenion y fformwla ym mharagraffau (2) a (4), DWEW yw nifer y diwrnodau a weithiwyd bob wythnos gan y gweithiwr amaethyddol wedi ei gyfrifo yn unol ag erthygl 30 neu 31 (fel y bo'n briodol).

(6) Pan fo'r cyfrifiad ym mharagraff (2) neu (4) yn arwain at hawl i gael absenoldeb oherwydd profedigaeth o lai nag 1 diwrnod, mae'r hawl i'w thalgrynnu i fyny i un diwrnod cyfan.

(7) O dan amgylchiadau pan fo mwy nag un gyflogaeth gan weithiwr amaethyddol (boed gyda'r un cyflogwr neu gyda chyflogwyr gwahanol), caniateir cymryd absenoldeb oherwydd profedigaeth â thâl mewn cysylltiad â mwy nag un gyflogaeth ond ni chaiff, mewn cysylltiad ag unrhyw un brofedigaeth, fod yn fwy nag uchafswm yr absenoldeb oherwydd profedigaeth a bennir ar gyfer un gyflogaeth yn yr erthygl hon.

Swm tâl absenoldeb oherwydd profedigaeth

41. Mae swm y tâl mewn cysylltiad ag absenoldeb oherwydd profedigaeth i'w bennu yn unol â'r darpariaethau yn erthygl 34 fel pe bai diwrnod cyntaf absenoldeb y gweithiwr amaethyddol oherwydd profedigaeth yn ddiwrnod cyntaf gwyliau blynyddol y gweithiwr hwnnw.

Absenoldeb di-dâl

42. Caiff gweithiwr amaethyddol gymryd cyfnod o absenoldeb di-dâl, gyda chydysyniad ei gyflogwr.

RHAN 6**Dirymu a darpariaeth drosiannol****Dirymu a darpariaeth drosiannol**

43.—(1) Mae Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2019(1) (“Gorchymyn 2019”) wedi ei ddirymu.

(2) Mae gweithiwr amaethyddol a gyflogir fel gweithiwr ar Radd neu fel prentis, ac sy'n ddarostyngedig i'r telerau a'r amodau a ragnodwyd yng Ngorchymyn 2019 neu unrhyw Orchmynion blaenorol, yn parhau i fod wedi ei gyflogi ar y Radd honno neu fel prentis ac mae, o'r dyddiad y daw'r Gorchymyn hwn i rym, yn ddarostyngedig i'r telerau a'r amodau a ragnodir yn y Gorchymyn hwn.

(1) O.S. 2019/511 (Cy. 118).

(3) Yn yr erthygl hon ystyr “Gorchmynion blaenorol” yw Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2018⁽¹⁾, Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2017⁽²⁾, Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2016⁽³⁾, Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru a Lloegr) 2012 a phob gorchymyn a ddirymwyd gan erthygl 70 o’r Gorchymyn hwnnw.

Lesley Griffiths

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig,
un o Weinidogion Cymru
26 Mawrth 2020

(1) O.S. 2018/433 (Cy.76).
(2) O.S. 2017/1058 (Cy. 271).
(3) O.S. 2016/107 (Cy. 53).

ATODLEN 1

Erthyglau 5 a 7

DYFARNIADAU A THYSTYSGRIFAU CYMHWYSEDD GWEITHWYR
GRADD 2

Tabl 1

Cod y Dyfarniad	Sefydliad Dyfarnu	Lefel	Teitl
600/7421/8	ABC	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cefn Gwlad Ymarferol
600/7388/3	ABC	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
600/7423/1	ABC	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Sgiliau Cefn Gwlad Ymarferol
600/7389/5	ABC	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
600/7424/3	ABC	Lefel 1	Diploma Lefel 1 mewn Sgiliau Cefn Gwlad Ymarferol
500/9700/3	ABC	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cefn Gwlad Ymarferol
500/9854/8	ABC	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
600/5890/0	NOCN	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Garddwriaeth
600/5891/2	NOCN	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Garddwriaeth
601/0156/8	NOCN	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Astudiaethau Galwedigaethol (Garddwriaeth)
601/0157/X	NOCN	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Astudiaethau Galwedigaethol (Garddwriaeth)
500/6256/6	City & Guilds	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 yn Astudiaethau'r Tir
500/6713/8	City & Guilds	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith
500/6708/4	City & Guilds	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
500/6712/6	City & Guilds	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Gweithrediadau ar y Tir Seiliedig ar Waith
500/6257/8	City & Guilds	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 yn Astudiaethau'r Tir
500/6752/7	City & Guilds	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith
500/6659/6	City & Guilds	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
500/6660/2	City & Guilds	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Gweithrediadau ar y Tir Seiliedig ar Waith
500/6268/2	City & Guilds	Lefel 1	Diploma Lefel 1 yn Astudiaethau'r Tir
500/6761/8	City & Guilds	Lefel 1	Diploma Lefel 1 mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith

500/6709/6	City & Guilds	Lefel 1	Diploma Lefel 1 mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
500/6711/4	City & Guilds	Lefel 1	Diploma Lefel 1 mewn Gweithrediadau ar y Tir Seiliedig ar Waith
600/5587/X	City & Guilds	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
600/5611/3	City & Guilds	Lefel 1	Tystysgrif Lefel 1 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
600/5612/5	City & Guilds	Lefel 1	Diploma Lefel 1 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
500/9128/1	RHS	Lefel 1	Dyfarniad Lefel 1 mewn Garddwriaeth Ymarferol
601/0613/X	RHS	Lefel 1	Dyfarniad Rhagarweiniol Lefel 1 mewn Garddwriaeth Ymarferol
601/0554/9	RHS	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Egwyddorion Tyfu, Lluosogi a Datblygu Planhigion
601/0355/3	RHS	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Egwyddorion Garddwriaeth
500/9635/7	ABC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
501/1411/6	ABC	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Coedyddiaeth
500/9633/3	ABC	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Sgiliau Garddwriaeth Ymarferol
603/0159/4	NOCN	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 i'r Gweithiwr Diogel
500/7689/9	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Gweithio'n Ddiogel mewn Amaethyddiaeth a Garddwriaeth Gynhyrchu
500/6938/X	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith
500/6871/9	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
500/8584/0	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Amaethyddiaeth
500/8552/9	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8577/3	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Garddwriaeth
500/0677/6	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
500/6939/1	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith
500/6816/7	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
500/8590/6	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Amaethyddiaeth
500/8587/6	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8582/7	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Garddwriaeth
501/0683/1	City & Guilds	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Technoleg

			sy'n ymwneud â'r Tir
600/4671/5	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Gyrru Tractor Amaethyddol a Gweithrediadau Perthynol
600/4883/9	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Gyrru Tractor Cryno a Gweithrediadau Perthynol
600/4957/1	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Trin Cerbydau Pob Tir i'w Reidio ag Un Goes Bob Ochr
600/4689/2	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Beiriannau Torri Gwair a Reolir gan Bobl ar Droed
600/4690/9	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Beiriannau Torri Gwair Hunanyredig i'w Reidio
600/4670/3	City & Guilds	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Beiriannau Torri Gwair a Osodir ar Dractor
500/7693/0	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynnal a Chadw Peiriannau Amaethyddiaeth
500/7697/8	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Hwsmonaeth a Lles Sylfaenol
600/6303/8	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Tynnu Canghennau a Chwalu Corunau gan Ddefnyddio Llif Gadwyn
600/6160/1	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynnal a Chadw Llif Gadwyn
600/6161/3	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynnal a Chadw Llif Gadwyn a Thrawslifio
600/6428/6	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Trawslifio Coed gan Ddefnyddio Llif Gadwyn
600/6162/5	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cwmpo a Phrosesu Coed hyd at 380mm
600/6619/2	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Defnyddio Llif Gadwyn ar y Tir
500/7889/6	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Gyrru oddi ar y Ffordd
600/6417/1	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Dociwr Polyn â Modur
600/6435/3	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynorthwyo Cydweithwyr heb fod â'u Traed ar y Ddaear sy'n Gwneud Gwaith mewn perthynas â Choed
600/0803/9	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cludo Anifeiliaid dros Bellter Hir ar y Ffordd – Cynorthwydd
600/0307/8	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cludo Anifeiliaid dros Bellter Hir ar y Ffordd – Gyrrwr
601/5141/9	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid gan Ddefnyddio Chwistrellwyr Bwm Llorweddol Hunanyredig, Mowntiedig, Llusg
601/5142/0	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid gan Ddefnyddio Chwistrellwyr Bwm Geometreg Cyfnewidiol neu Wasgaru

601/5143/2	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid Pelellnog neu Ronynnog gan Ddefnyddio Taenwyr Mowntiedig neu Lusk
601/5144/4	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid gan Ddefnyddio Offer wedi ei Fowntio ar Gwch
601/5145/6	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid gan Ddefnyddio Offer Llaw ar gyfer Cerddwyr
601/5146/8	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid o'r Awyr
601/5147/X	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymysgu a Throsglwyddo Plaleiddiaid yn Ddiogel
601/5148/1	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid ar ffurf Tarthau, Niwloedd a Mygau
601/5149/3	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Dipio Deunydd Planhigion mewn Plaleiddiaid yn Ddiogel
601/5150/X	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Trin Hadau â Phlaleiddiaid yn Ddiogel
601/5151/1	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid i Ddeunydd Planhigion yn ystod Proses Llif Parhaus
601/5153/3	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Defnyddio Hylifau Plaleiddiaid o dan yr Wyneb yn Ddiogel
601/5153/5	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid gan Ddefnyddio Offer Arbenigol
500/7692/9	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Ddip Defaid
601/8781/5	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Tystysgrif Cymhwysedd Lefel 2 yn y Defnydd Diogel a Chyfrifol o Feddyginiaethau Milfeddygol
600/0306/6	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cludo Anifeiliaid ar y Ffordd (Siwrneiau Byr)
600/6620/9	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Dringo Coed ac Achub
100/2000/7	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Tystysgrif Cymhwysedd Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Lorri Ddadlwytho
100/2001/9	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Tystysgrif Cymhwysedd Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Beiriannau Olwyn Garw
100/2103/5	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Tystysgrif Cymhwysedd Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Beiriannau Offer
100/1733/1	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Tystysgrif Cymhwysedd Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Gyfarpar Cynnal Glaswellt
601/2259/6	City & Guilds NPTC	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Ffosffid Alwminiwm i Reoli Plâu Fertebraidd
600/6453/5	IMIAL	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
600/6774/3	IMIAL	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Technoleg

			sy'n ymwneud â'r Tir
501/1740/3	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cludo Anifeiliaid ar y Ffordd – Cynorthwydd Siwrnai Hir
501/1739/7	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cludo Anifeiliaid ar y Ffordd – Gyrrwr Siwrnai Hir
501/1738/5	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cludo Anifeiliaid ar y Ffordd – Siwrnai Fer
600/5699/X	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynnal a Chadw Llif Gadwyn
600/5701/4	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynnal a Chadw Llif Gadwyn a Thrawslifio
600/5700/2	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Trawslifio Coed gan Ddefnyddio Llif Gadwyn
600/5703/8	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cwmpo a Phrosesu Coed hyd at 380mm
600/5717/8	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Tynnu Canghennau a Malu Corunau gan Ddefnyddio Llif Gadwyn (QCF)
500/7449/0	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Gweithio'n Ddiogel mewn Amaethyddiaeth a Garddwriaeth Gynhyrchu
600/5709/9	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Cynorthwyo Cydweithwyr heb fod â'u Traed ar y Ddaear sy'n Gwneud Gwaith mewn perthynas â Choed
600/8391/8	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Alwminiwm Ffosffid ar gyfer Plâu Fertebraidd
600/5708/7	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Defnyddio Tociwr Polyn â Modur
600/6729/9	Lantra Awards	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Gweithgareddau ar y Tir
601/5977/7	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Blaleiddiaid
601/6562/5	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Taenu Plaleiddiaid yn Ddiogel gan Ddefnyddio Offer Llaw (QCF)
601/6562/5X	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Taenu Plaleiddiaid yn Ddiogel gan Ddefnyddio Offer Llaw (QCF) (heb Ddefnydd Diogel)
601/6565/0	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Taenu Plaleiddiaid yn Ddiogel gan Ddefnyddio Offer Gronynnog (QCF)
601/6565/0X	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Taenu Plaleiddiaid yn Ddiogel gan Ddefnyddio Offer Gronynnog (QCF) (heb Ddefnydd Diogel)
601/6563/7	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Taenu Plaleiddiaid yn Ddiogel gan Ddefnyddio Chwistrellwyr Bwm wedi eu Mowntio ar Gerbyd (QCF)
601/6563/7X	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 mewn Taenu Plaleiddiaid yn Ddiogel gan Ddefnyddio Bwm wedi ei Fowntio ar Gerbyd

600/8391/8	Lantra Awards	Lefel 2	Dyfarniad Lefel 2 yn y Defnydd Diogel o Alwminiwm Ffosffid i Reoli Plâu Fertebraidd (QCF)
500/9933/4	Pearson BTEC	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Amaethyddiaeth
500/9932/2	Pearson BTEC	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Amaethyddiaeth
501/0122/5	Pearson BTEC	Lefel 2	Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Garddwriaeth
600/4507/3	Pearson Edexcel	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
501/0207/2	RHS	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Garddwriaeth Ymarferol
500/8295/4	RHS	Lefel 2	Tystysgrif Lefel 2 mewn Egwyddorion Cynllunio, Sefydlu a Chadw Gardd

Cymhwysedd (Rhifau)	Teitl
CU 5.2. (T5021690)	Sefydlu a chynnal perthynas waith effeithiol ag eraill (Lefel 2)
CU 9.2. (J5021449)	Cynllunio a chynnal cyflenwadau adnoddau ffisegol yn y lle gweithio (Lefel 3)

ATODLEN 2 Erthygl 6

DYFARNIADAU A THYSTYSGRIFAU CYMHWYSEDD GWEITHWYR
GRADD 3

Tabl 2

Cod y Dyfarniad	Sefydliad Dyfarnu	Lefel	Teitl
500/8575/X	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Amaethyddiaeth
500/8718/6	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8576/1	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Garddwriaeth
501/0678/8	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
500/6231/1	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith
500/6205/0	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
501/0302/7	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Gweithrediadau Peirianeg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith
600/7616/1	City & Guilds	Lefel 2	Diploma mewn Coed a Phren
601/2331/X	HABC	Lefel 2	Diploma mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
600/6775/5	IMIAL	Lefel 2	Diploma mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
601/0608/6	IMIAL	Lefel 2	Diploma mewn Cyfarpar â Modur ar gyfer Gweithrediadau Peirianeg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith
600/5109/7	IMIAL	Lefel 2	Diploma mewn Gweithrediadau Peirianeg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith
500/9547/X	Pearson BTEC	Lefel 2	Diploma mewn Amaethyddiaeth
500/9934/6	Pearson BTEC	Lefel 2	Diploma mewn Garddwriaeth
600/3577/8	Pearson Edexcel	Lefel 2	Diploma mewn Gweithrediadau Peirianeg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith
601/0356/5	RHS	Lefel 2	Diploma mewn Egwyddorion ac

			Arferion Garddwriaeth
--	--	--	-----------------------

Tabl 3 Cymhwysedd (Rhifau)	Teitl
CU 5.2. (T5021690)	Sefydlu a chynnal perthynas waith effeithiol ag eraill (Lefel 2)
CU 9.2. (J5021449)	Cynllunio a chynnal cyflenwadau adnoddau ffisegol yn y lle gweithio (Lefel 3)

ATODLEN 3 Erthygl 7

DYFARNIADAU A THYSTYSGRIFAU CYMHWYSEDD GWEITHWYR
GRADD 4

Tablau

Cod y Dyfarniad	Sefydliad Dyfarnu	Lefel	Teitl
500/8487/2	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Amaethyddiaeth
500/8564/5	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8384/3	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Garddwriaeth
501/0681/8	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
500/6224/4	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Amaethyddiaeth Seiliedig ar Waith
500/6255/4	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
501/0399/4	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Gweithrediadau Peirianeg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith
500/8490/2	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Amaethyddiaeth
500/8720/4	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8401/X	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Garddwriaeth
501/0682/X	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
500/8388/0	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Amaethyddiaeth
500/8724/1	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8385/5	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Garddwriaeth
501/0694/6	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
600/6048/7	City & Guilds	Lefel 3	Diploma 90-Credyd mewn Amaethyddiaeth

600/5946/1	City & Guilds	Lefel 3	Diploma 90-Credyd mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
600/6115/7	City & Guilds	Lefel 3	Diploma 90-Credyd mewn Garddwriaeth
600/5945/X	City & Guilds	Lefel 3	Diploma 90-Credyd mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
601/7448/1	City & Guilds	Lefel 3	Tystysgrif Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Amaethyddiaeth
601/7452/3	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Amaethyddiaeth (540)
601/7451/1	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Amaethyddiaeth (720)
601/7459/6	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Amaethyddiaeth (1080)
601/7507/2	City & Guilds	Lefel 3	Tystysgrif Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
601/7517/5	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth (1080)
601/7453/5	City & Guilds	Lefel 3	Tystysgrif Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Garddwriaeth
601/7456/0	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Garddwriaeth (540)
601/7455/9	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Garddwriaeth (720)
601/7454/7	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Garddwriaeth (1080)
601/7463/8	City & Guilds	Lefel 3	Diploma Estynedig Dechnegol Uwch Lefel 3 mewn Peirianneg sy'n ymwneud â'r Tir (1080)
600/6970/3	City & Guilds	Lefel 3	Diploma mewn Coed a Phren Seiliedig ar Waith
600/7794/3	IMIAL	Lefel 3	Diploma mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
600/7796/7	IMIAL	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
600/7795/5	IMIAL	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Technoleg sy'n ymwneud â'r Tir
600/5128/0	IMIAL	Lefel 3	Diploma mewn Peirianneg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith

500/8240/1	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma mewn Amaethyddiaeth
500/9449/X	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8336/3	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma mewn Garddwriaeth
500/8301/6	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Amaethyddiaeth
500/9448/8	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8266/8	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma Estynedig mewn Garddwriaeth
500/8242/5	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Amaethyddiaeth
500/9451/8	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Coedwigaeth a Choedyddiaeth
500/8351/X	Pearson BTEC	Lefel 3	Diploma Atodol mewn Garddwriaeth
600/3550/X	Pearson Edexcel	Lefel 3	Diploma mewn Peirianeg sy'n ymwneud â'r Tir Seiliedig ar Waith
601/7189/3	RHS	Lefel 3	Diploma mewn Egwyddorion ac Arferion Garddwriaeth
601/8097/3	RHS	Lefel 3	Diploma mewn Arferion Garddwriaeth
600/2788/5	City & Guilds	Lefel 4	Tystysgrif mewn Rheolaeth Amaethyddol Seiliedig ar Waith
600/2842/7	City & Guilds	Lefel 4	Diploma mewn Rheoli Busnes Amaethyddol Seiliedig ar Waith
600/2132/9	Pearson BTEC	Lefel 4	Diploma HNC mewn Garddwriaeth
601/5485/8	Agored Cymru	Lefel 4	Tystysgrif mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
601/5484/6	Agored Cymru	Lefel 4	Diploma mewn Garddwriaeth Seiliedig ar Waith
603/0320/7	RHS	Lefel 4	Diploma mewn Arferion Garddwriaeth

Cymhwysedd (Rhifau)	Teitl
CU 5.2. (T5021690)	Sefydlu a chynnal perthynas waith effeithiol ag eraill (Lefel 2)
CU 9.2. (J5021449)	Cynllunio a chynnal cyflenwadau adnoddau ffisegol yn y lle gweithio (Lefel 3)

ATODLEN 4
CYFRADDAU TÂL ISAF

Erthygl 12

Tabl

Gradd neu categori'r gweithwyr	Cyfradd tâl isaf fesul awr
Gweithiwr Gradd 1 o dan oedran ysgol gorfodol	£3.60
Gweithiwr Gradd 1 (16-20 oed)	£7.84
Gweithiwr Gradd 1 (21-24 oed)	£8.20
Gweithiwr Gradd 1 (25+ oed)	£8.72
Gweithiwr Gradd 2	£8.72
Gweithiwr Gradd 3	£8.86
Gweithiwr Gradd 4	£9.53
Gweithiwr Gradd 5	£10.06
Gweithiwr Gradd 6	£10.83
Prentis Blwyddyn 1	£4.15
Prentis Blwyddyn 2 (16-17 oed)	£4.37
Prentis Blwyddyn 2 (18-20 oed)	£6.45
Prentis Blwyddyn 2 (21-24 oed)	£8.20
Prentis Blwyddyn 2 (25+ oed)	£8.72

ATODLEN 5
HAWLIAU GWYLIAU BLYNYDDOL

Erthyglau 30 ac 31

Tabl

Nifer y diwrnodau a weithir bob wythnos gan weithiwr amaethyddol	Mwy na 6	Mwy na 5 ond heb fod yn fwy na 6	Mwy na 4 ond heb fod yn fwy na 5	Mwy na 3 ond heb fod yn fwy na 4	Mwy na 2 ond heb fod yn fwy na 3	Mwy nag 1 ond heb fod yn fwy na 2	1 neu lai
Hawliau gwyliu blynyddol (diwrnodau)	38	35	31	25	20	13	7.5

ATODLEN 6 Erthygl 36

TALIAD YN LLE GWYLIAU BLYNYDDOL

Tabl

Uchafswm nifer y diwrnodau gwyliau blynyddol y caniateir taliad yn eu lle							
Diwrnodau a weithir bob wythnos	Mwy na 6	Mwy na 5 ond heb fod yn fwy na 6	Mwy na 4 ond heb fod yn fwy na 5	Mwy na 3 ond heb fod yn fwy na 4	Mwy na 2 ond heb fod yn fwy na 3	Mwy nag 1 ond heb fod yn fwy na 2	1 neu lai
Uchafswm nifer y diwrnodau gwyliau blynyddol o dan y Gorchymyn hwn y caniateir taliad yn eu lle	10	7	3	2.5	2.5	1.5	1.5

Explanatory Memorandum to the Agricultural Wages (Wales) Order 2020

This Explanatory Memorandum has been prepared by the Department for Environment, Energy and Rural Affairs and is laid before the National Assembly for Wales in conjunction with the above subordinate legislation and in accordance with Standing Order 27.1

Minister's Declaration

In my view, this Explanatory Memorandum gives a fair and reasonable view of the expected impact of the Agricultural Wages (Wales) Order 2020. I am satisfied the benefits justify the likely costs.

Lesley Griffiths

Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

27 March 2020

1 Description

The Agricultural Wages (Wales) Order 2020 (“the 2020 Order”) makes provision about the minimum rates of remuneration and other terms and conditions of employment for agricultural workers. The 2020 Order revokes and replaces the Agricultural Wages (Wales) Order 2019 (“the 2019 Order”) with changes which include increases to the 2019 minimum hourly rates for agricultural workers.

The Agricultural Advisory Panel for Wales (“the Panel”) is an independent advisory body which was established under section 2(1) of the Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (“the 2014 Act”) by the Agricultural Advisory Panel for Wales (Establishment) Order 2016 (“the Panel Order”) on 1 April 2016.

The Panel Order sets the number of Panel members at seven; two representatives from UNITE, one representative from the Farmers’ Union of Wales, one representative from National Farmers Union Cymru and three independent members, including an independent Chair. The independent members and Chair are selected via the Public Appointment process.

Section 2 of the Act and article 3(2) of the Panel Order specify the Panel’s functions. A key function of the Panel is to prepare agricultural wages orders in draft, to consult upon them and submit them to the Welsh Ministers for approval. In accordance with Section 4(1) of the 2014 Act, the Welsh Ministers have the power to a) approve and make the order by Statutory Instrument, or b) refer the order back to the Panel for further consideration and re-submission.

The Panel reviewed the level of minimum hourly rates and other agriculture related allowances and benefits prescribed in the 2019 Order and, in accordance with their functions, prepared the 2020 Order which increases minimum hourly rates for all grades and categories of agricultural worker and certain allowances and benefits.

The Panel also proposed making three further changes in response to recommendations about the clarification in the wording of articles 15(1) and (2) (relating to the accommodation offset allowance) and 21(2) (relating to agricultural sick pay entitlement) of the 2019 Order made by the Legislation, Justice and Constitution Committee (the ‘LJCC’) and to ensure that articles 31 and 34 (calculation of holiday pay) of the 2020 Order keep pace with proposed changes to the Working Time Regulations 1998 which are due to take effect from April 2020. These changes improve clarity of the Order but may not have direct cost/benefit implications.

The Panel’s intention is that the provisions of the 2020 Order take effect from 1 April 2020, the same date the NLW and NMW increases take effect. The Panel’s aim is to align the agricultural minimum wage (AMW) increase with NLW and NMW changes, avoiding employers and employees having to cope with a transitional period during which the NLW/NMW would override the AMW levels in Wales.

2 Matters of special interest to the Legislation, Justice and Constitution Committee

Contravening the 21 day convention is proposed to ensure the 2020 Order comes into force on the 1 April 2020. This will minimise the time taken to bring the new AMW rates into force, ensuring workers are paid in accordance with the AMW rates agreed by the Panel.

Contravention of the convention is thought necessary and justifiable in this case on the basis it will minimise the length of time agricultural workers are disadvantaged in relation to their pay awards by bringing forward uplifted agricultural wage rates and allowances and make compliance easier for agricultural employers.

Any delay would penalise those agricultural workers who are currently being paid lower rates of pay than they would have anticipated receiving from 1 April 2020.

3 Legislative background

The 2020 Order is made pursuant to sections 3, 4(1) and 17 of the 2014 Act and is subject to the negative procedure.

4 Purpose & intended effect of the legislation

The statutory AMW regime in Wales safeguards employment conditions and allowances unique to the agricultural sector. It recognises and rewards qualifications and experience through a six grade career structure and provides remuneration rates for each grade and category of worker.

Given the distinct nature of agricultural employment, including seasonality, dominance of casual employment and the use of on-farm accommodation, it is considered desirable to have a separate system of wage setting and employment provisions.

The structure of agricultural wages orders rewards qualifications and experience in agriculture through a six grade structure and provides remuneration rates for each grade and category of worker.

The statutory provisions allow Grade 1 workers to gain the necessary qualifications to move to Grade 2 following 30 weeks of continuous employment, at the expense of their employer. The grade structure provides an incentive for the further up-skilling of the agricultural workforce and helps set clear career paths for all those employed in agriculture. In the 2020 Order, Grade 1 (aged 25+) and Grade 2 workers are set at the same rate as the NWM/NLW 2020.

Agricultural wages orders contain provisions for apprentices who undertake training under government approved apprenticeship schemes. These

provisions support succession, skills development and skills retention within the industry, all of which are considered crucial for the future success of agriculture in Wales.

The 2020 Order ensures the Welsh agricultural sector operates in accordance with provisions that are in step with current economic conditions, including increased cost of living and changes to the NMW and NLW.

The 2020 Order will replace the 2019 Order and increase the 2019 minimum pay levels for all categories and grades of agricultural workers in Wales. The Panel agreed the following:

- an increase of 6% for Grade 1 workers (aged 21+) and Year 2 Apprentice (aged 21+);
- an increase of 5% for Year 2 Apprentice (aged 18-20);
- an increase of 4% for Year 1 Apprentice;
- an increase of 3% for Grade 2 workers; and
- an increase of 2% for Grade 1 workers (aged under 21), Grade 3-6 workers and Year 2 Apprentice (aged 16-17)

The Panel also agreed increases of 2% for the allowances.

The minimum hourly wage rates set for Grade 1 workers (aged 21+), Grade 2 workers and Year 2 Apprentice (18+) in the 2020 Order match the 2020 NMW/NLW rates and the minimum hourly wage rates for all other grades are above the 2020 NMW/NLW rates. It should be noted however, the grades with the minimum hourly wages rates set at the 2020 NMW/NLW levels have a higher percentage increase from the rates in the 2019 Order than those with rates set above the 2020 NWM/NLW. This suggests that the percentage increase (2%) in hourly wage rates (3-6%) in the 2020 Order from the 2019 Order is lower than the percentage increase in NWM/NLW levels from 2019 to 2020, apart from the grades with the hourly rates set at NWM/NLW levels.

The Panel proposed the following increases for the Agricultural Wages (Wales) Order 2020.

Grade	2020 rates	2019 rates	% of increase
Grade 1 Worker of compulsory school age (13-16)	£3.60	£3.54	2%
Grade 1 Worker (aged 16-21)	£7.84	£7.70	2%
Grade 1 Worker (aged 21-24)	£8.20**	£7.70*	6%
Grade 1 Worker (aged 25+)	£8.72**	£8.21*	6%
Grade 2 – Standard Worker	£8.72**	£8.45	3%
Grade 3 – Lead Worker	£8.86	£8.70	2%
Grade 4 – Craft Grade	£9.53	£9.36	2%

Grade 5 – Supervisory Grade	£10.06	£9.88	2%
Grade 6 – Farm Management Grade	£10.83	£10.64	2%
Year 1 Apprentice	£4.15**	£4.00	4%
Year 2 Apprentice (aged 16-17)	£4.37	£4.29	2%
Year 2 Apprentice (aged 18-20)	£6.45**	£6.15*	5%
Year 2 Apprentice (aged 21-24)	£8.20**	£7.70*	6%
Year 2 Apprentice (aged 25+)	£8.72**	£8.21*	6%
Changes proposed for allowances -			
The dog allowance - per dog to be paid weekly where an agricultural worker is required by their employer to keep one or more dogs	£8.32	£8.17	2%
The night work allowance for each hour of night work	£1.58	£1.55	2%
The birth and adoption grant	£65.45	£64.29	2%

* Rates are set at 2019 NMW/NLW levels.

** Rates are set at 2020 NMW/NLW levels.

Agricultural wages orders provide a range of additional agriculture related allowances. Some of these are linked to the appropriate basic pay rates, such as overtime rates and on-call allowance. These provisions acknowledge the very seasonal nature of agricultural work in many agricultural sectors, for example many workers are required to work above their contracted hours during lambing or at harvest time. The 2020 Order will maintain overtime rates at 1.5 times above the applicable basic rates.

The Dog and Night Work Allowances recognise that workers often require a dog to assist them in carrying out their duties and that agricultural workers can be required to work at times outside the normal working day for example to assist in maintaining animal welfare standards.

The Dog Allowance is paid weekly where an agricultural worker is required by their employer to keep one or more dogs. The Night Work supplement is paid for each hour of night work and is applicable to work undertaken between 7pm in the evening of a given day and 6am the next morning. It is payable on top of the worker's applicable hourly rate however it does not apply for the first two hours of night work.

The Birth and Adoption Grant is a payment that an agricultural worker is entitled to receive from their employer on the birth of their child or upon the adoption of a child. The grant is payable on production of the child's Birth Certificate or Adoption Order.

5 Consultation

A targeted consultation on the proposed changes was conducted from 19 September to 16 October 2019. The proposals were emailed to an extensive list of stakeholders and were made available on the Panel's web platform. Details of the Consultation also appeared in an article on the Farmers Weekly website and as a "Letter to the Editor" in the Farmers Guardian.

Key stakeholders, including the farming unions, UNITE and agricultural colleges were included in the consultation. Panel members were also encouraged to share the proposals throughout their networks.

There were four responses in total to the consultation. One response was in favour of the changes, one abstained and two raised concerns over the Order as a whole. The Panel met to discuss the responses to the consultation. The Panel then submitted their proposals to Welsh Government.

After the NMW/NLW rates were published on 31 December 2019, the Panel met again in January 2020 to review the proposed minimum hourly rates in the 2020 Order.

6 Regulatory Impact Assessment (RIA) of the Agricultural Wages (Wales) Order 2020

6.1 Proposed changes in the 2020 Order

6.1.1 Minimum Hourly Rates of Pay and Allowances

The Panel proposes to change the minimum hourly rates of pay as follows in the table below.

The proposed minimum hourly rates for Grade 3-6 workers are 2%-24% above national minimum wage rates from April 2020.

The rates for Year 2 apprentices (aged 16-17) are 5% above NMW rates.

Grade 1 and 2 workers and other apprentices will be paid at NMW / NLW rates.

Grade or category of worker	2020 Order	Minimum hourly rate of pay (April 2020)	% above minimum wage
Grade 1 worker under compulsory school age (aged 13-16)	£3.60	-	-
Grade 1 worker (aged 16-20)	£7.84	£6.45 (18-20) £4.55 (under 18)	-
Grade 1 worker (aged 21-24)	£8.20	£8.20	Same rate
Grade 1 worker (aged 25+)	£8.72	£8.72	Same rate
Grade 2 worker	£8.72	£8.72	Same rate
Grade 3 worker	£8.86	£8.72	2%
Grade 4 worker	£9.53	£8.72	9%
Grade 5 worker	£10.06	£8.72	15%
Grade 6 worker	£10.83	£8.72	24%
Year 1 Apprentice	£4.15	£4.15	Same rate
Year 2 Apprentice (aged 16-17)	£4.37	£4.15	5%
Year 2 Apprentice (aged 18-20)	£6.45	£6.45 (worker aged 19+)	Same rate
Year 2 Apprentice (aged 21-24)	£8.20	£8.20	Same rate
Year 2 Apprentice (aged 25+)	£8.72	£8.72	Same rate

In addition, the following changes are proposed in the 2020 Order:

- Dog allowance: £8.32 (£8.17 in 2019)
- Night work allowance: £1.58 (£1.55 in 2019) per hour of night work

- Birth and adoption grant: £65.45 (£64.29 in 2019) for each child
Changes in these allowances represent 2% increase from the 2019 Order.

6.1.2 Accommodation offset allowance (Article 15(1) and 15(2))

The LJCC found there is an ambiguity in the wording of Articles 15(1) and 15(2) which could lead to an alternative interpretation in relation to the amount and frequency of permitted deductions of the accommodation offset allowance, provided for under the Order.

In order to provide the clarity the LJCC considers is lacking in the current drafting of Article 15, the Panel suggested that the wording be amended. The policy intent however, has not changed.

6.1.3 Limitation on the entitlement to agricultural sick pay (Article 21(2))

The Panel proposed a change to Article 21(2) regarding the limitation on the entitlement to agricultural sick pay as the LJCC highlighted the fact where an agricultural worker has been employed for exactly 24, 36, 48 and 59 months respectively they can be entitled to the lower and higher level of agricultural sick pay entitlement. For example, an agricultural worker employed for exactly 24 months will be entitled to 13 weeks sick pay (on the basis of being employed for not more than 24 months) and 16 weeks sick pay (on the basis of being employed at least 24 months).

In order to provide the clarity that the LJCC considers is lacking the Panel suggested the wording be amended. The policy intent has not changed.

6.1.4 Calculation of Holiday Pay (Article 34(4))

In order to ensure the 2020 Order keeps step with a change in the UK Employment rights (Employment Particulars and Paid Annual Leave) (Amendment) Regulations 2018, the Panel proposes that the provision in Article 34(4) be amended to increase the reference period for determining an average week's pay for the purposes of calculating holiday pay from 12 weeks to 52 weeks. It also suggested to make the same amendment to Article 31(1) in relation to the calculation of an agricultural worker working variable hours' holiday entitlement.

6.2 Summary of Policy options

In this impact assessment, two policy options are considered, reflecting the baseline arrangements (defined below) and the recommendations negotiated by the Panel. Broad categories of costs and benefits are identified. Where sufficient data are available, costs and benefits are quantified for a 12-month period (until which point it is assumed that the new AWO Order will come into

effect)¹. However, constrained by data availability, it is not possible to produce a fully quantified analysis of costs and benefits. Some of the costs and benefits are discussed qualitatively.

Option 1: Do Nothing. This is the baseline policy option to maintain the minimum wage rates for agricultural workers at 2019 levels in accordance with the provisions of the Agricultural Wages Order (Wales) 2019. In addition, the 2014 Act provides provisions that hourly wage rates cannot be below the statutory UK NMW/NLW. In the baseline scenario, the minimum wage rates are adjusted to the 2019 NMW/NLW rates where the rates in AWO 2019 would fall below the NMW/NLW from April 2020. The costs and benefits will be measured against this baseline policy option.

An important context to this baseline is that it maintains the long standing and well-known AMW regulatory regime (preserved by the 2014 Act) for relevant agricultural workers, which safeguards employment conditions and allowances unique to the agricultural sector². The AMW regime recognises and rewards qualifications and experience through a six-grade career structure and provides remuneration rates for each grade and category of worker. Having a separate system of wage setting and employment provisions was justified on the basis of the distinct nature of agricultural employment, including seasonality, dominance of casual employment and the use of on-farm accommodation. This system was previously managed by the Agricultural Wages Board (AWB) using Agricultural Wages Orders (AWO). The final wages order issued by the AWB in 2012 (prior to its abolition) was replaced by the interim AWO 2016, AWO 2017, AWO 2018 and AWO 2019 to ensure that the agricultural sector in Wales operated under provisions would be in step with changes in economic conditions. The previous regulatory impact assessments suggested that the benefits of AWO 2016, AWO 2017, AWO 2018 and AWO 2019 include:

- Assisting the effective functioning of the agricultural sector by supporting the existence of a well-trained and skilled workforce which in turn can increase productivity and efficiency.
- Ensuring wage progression for agricultural workers and supporting rural communities - which is an issue of importance within the context of the Welsh Government's Tackling Poverty agenda - through effects on household incomes and improving the skills base of agricultural workers.

¹ Cumulative effects across years arising from AWOs are not considered within this RIA.

² The Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (the Act) maintains the Agricultural Minimum Wage (AMW) arrangements in Wales, following the abolition of the Agricultural Wages Board (AWB) for England and Wales in 2013.

The Act provides for the establishment of an Agricultural Advisory Panel for Wales (the Panel). The Panel was established 1 April 2016. Its functions include reviewing wages and other terms and conditions of employment, drafting agricultural wages orders and promoting career development in the agricultural sector.

- Support agricultural workers and apprentices to gain skills and qualifications, which can improve their job prospects in the future.

The AMW regime also sets rates for young workers under the age of 16 and apprentices as part of a minimum wage rate structure intended to support entry and development of an appropriately skilled workforce. Having attractive minimum wage rates for these categories of workers can help encourage the younger generation to choose a career in agriculture.

Retaining these identified benefits of having an AMW regime is likely to be particularly important when skill shortage is a prevalent issue for the agriculture sector. More generally, as stated in the Agricultural Sector (Wales) Bill, the benefits of the AMW regime include:

- *It provides a structure to reward skill and experience and maintains a balanced and well-functioning sector in Wales.*
- *It recognises that the agricultural sector is different from other sectors and acknowledges the nature of seasonal work by having special provisions for flexible workers and safeguards the succession of skilled workers by specifying provisions for apprentices and trainees.*
- *It helps farmers and farm workers to specify the terms and conditions of their employment and avoid potential disputes and the need for lengthy negotiations with individuals.*

It is important to note that the baseline option represents a situation where the AMW regime exists. Therefore, the costs and benefits of policy alternatives relative to this baseline do not include the benefits or costs associated with the existence of the AMW regime. Instead, it is an assessment of additional costs and benefits of the 2020 Order relative to the AWO 2019 scenario which also takes account of the NMW/NLW changes from April 2020.

Option 2: Implementing New Order. This is the policy alternative, which would involve replacing the current Order (2019) with a new Order (2020). The new order includes all the recommendations from the Agricultural Advisory Panel for Wales. In particular, the new order includes the following key changes to the minimum rates for different categories of workers (see Table 1).

Table 1: Summary of proposed changes to the minimum wage rates by grade

Grade or category of worker	AWO (2020)	AWO (2019)	National MW	% increase from baseline	% increase from 2019 rate
Grade 1 worker under compulsory school age (13-16)	£3.60	£3.54	-	2%	2%

Grade 1 worker over compulsory school age (16-20)	£7.84	£7.70	£6.45 (18-20) £4.55 (under 18)	2%	2%
Grade 1 worker over compulsory school age (21-24)	£8.20	£7.70	£8.20	Same rate	6%
Grade 1 work (aged 25+)	£8.72	£8.21	£8.72	Same rate	6%
Grade 2 worker	£8.72	£8.45	£8.72	Same rate	3%
Grade 3 worker	£8.86	£8.70	£8.72	2%	2%
Grade 4 worker	£9.53	£9.36	£8.72	2%	2%
Grade 5 worker	£10.06	£9.88	£8.72	2%	2%
Grade 6 worker	£10.83	£10.64	£8.72	2%	2%
Year 1 Apprentice	£4.15	£4.00	£4.15	Same rate	4%
Year 2 Apprentice (aged 16-17)	£4.37	£4.29	£4.15	2%	2%
Year 2 Apprentice (aged 18-20)	£6.45	£6.15	£6.45 (worker aged 19+)	Same rate	5%
Year 2 Apprentice (aged 21 -24)	£8.20	£7.70	£8.20	Same rate	6%
Year 2 Apprentice (aged 25+)	£8.72	£8.21	£8.72	Same rate	6%

The increase from the baseline is 2% for the grades with hourly wage rates set above the NWM/NLW levels. This compares to the average year-on-year growth of 1.8% in regular pay and 1.7% in total pay in the UK between January 2019 to December 2019 in real terms (Source: ONS <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/datasets/averageweeklyearningsearn01>).

The monthly average for the 12-month Consumer Price Inflation (CPI) rate was 1.8% in 2019 (Source: ONS <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices/bulletins/consumerriceinflation/december2019>).

The Panel considered a range of statistical information including published data on cost of living increases and the retail index as well as the projected rises to the NMW/NLW rates when discussing their recommendations for the Order.

- **Grade 1 worker under compulsory school age**

The minimum hourly wage rate for Grade 1 workers under compulsory school age will increase to by 2% (from £3.54) to £3.60 in the proposed 2020 Order. Young workers aged between 13 and 16 are only allowed to work part time, specifically 12 hours per week during term time and 25 hours per week during school holidays. However, as there is no data on the number of workers within this category, it is not possible to quantify the changes in total labour costs or earnings.

- **Grade 1 worker over compulsory school age (16-24)**

The hourly minimum wage rate for Grade 1 workers aged between 16 and 20 was £7.70 within AWO 2019. In the proposed 2020 Order, this will be set at £7.84. For Grade 1 workers aged 21-24, the proposed rate is £8.20. This is the same as the NMW/NLW 2020, which means no change from the baseline (although the rate has increased from £7.70 in the 2019 Order). There is no accurate data on the number of workers for this category (Grade 1 worker aged 16-24). Although the number of farmer workers under the age of 25 was estimated to account for 33% of total number of the farmer workers in Wales³, there is no estimate available on subgroups by grade. Therefore, it is not possible to estimate the impact of hourly wage rate change for Grade 1 workers aged 16-24.

- **Grade 1 workers (aged 25+)**

For grade 1 workers aged over 25, the minimum hourly wage rate proposed in the 2020 Order matches the level of NMW from April 2020. Therefore, while the proposed minimum wage rate is higher than the AWO 2019 rate, it is not higher than the baseline for this group hence there is no change relative to the baseline.

- **Grade 2 workers**

For grade 2 workers, the minimum hourly wage rate proposed in the 2020 Order matches the level of NMW from April 2020. Therefore, while the proposed minimum wage rate is higher than the AWO 2019 rate, it is not higher than the baseline for this group hence there is no change relative to the baseline.

- **Grade 3-6 workers**

Compared to the minimum hourly wage rates in the 2019 Order, the proposed changes in the 2020 Order includes 2% increases in the minimum wage rate for Grade 3-6 workers. This increase is largely in line with inflation in the last 12 months.

Traditionally, the AWB maintained a pay differential between Grade 1 and 2 at around 10% (see AWO 2012 and AWO 2016) in order to underline the transitional nature of Grade 1 (initial Grade) and encourage workers' entry to Grade 2 (standard Grade). The difference was much smaller at 0.4% in the AWO 2017 but the differences was 6% and 3% respectively in the AWO 2018 and 2019 (see Table 2).

Within the proposed 2020 Order, the proposed minimum wage rate for Grade 2 workers is set at the same level of Grade 1 workers (aged 25 and above) which also matches with the NMW/NLW 2020 levels. This suggests that the

³ Source: Brookdale Consulting Report to the Welsh Government. Agriculture in Wales: Future Labour Requirements for Welsh Agriculture 2017–2025.

transitional grade (Grade 1) could potentially be eliminated as it effectively has the same rate as Grade 2.

Table 2: Hourly Wages Rates by Grade in AWO 2012, 2016-2020 and in-grade Differences.

Grade	Wage Rates 2012-2020						In-grade difference, 2012-2020					
	2012	2016	2017	2018	2019	2020	2012	2016	2017	2018	2019	2020
Grade 1 worker (aged 25+)	£6.21	£7.20	£7.51	£7.83	£8.21	£8.72	-	-	-	-	-	-
Grade 2 worker	£6.96	£7.39	£7.54	£8.29	£8.45	£8.72	12%	10%	0.4%	6%	3%	0%
Grade 3 worker	£7.66	£8.12	£8.22	£8.54	£8.70	£8.86	10%	10%	9%	3%	3%	2%
Grade 4 worker	£8.21	£8.72	£8.82	£9.16	£9.36	£9.53	7%	7%	7%	7%	8%	8%
Grade 5 worker	£8.70	£9.23	£9.34	£9.70	£9.88	£10.06	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Grade 6 worker	£9.40	£9.97	£10.09	£10.48	£10.64	£10.83	8%	8%	8%	8%	8%	8%

Source: Hourly wage rates are from AWOs 2012, 2016, 2017, 2018, 2019 and the AWO 2020 proposal. Percentage paid above the previous grade is calculated from minimum hourly wage rates.

Similarly, the difference between the minimum wage rates for Grade 2 and Grade 3 has become smaller at 2% in the proposed 2020 Order. In AWO 2012, 2016 and 2017, the difference between the two grades was around 10%. Since 2018, the difference between Grade 2 and 3 has decreased to 2-3%. This change means that the minimum wage rate for the majority of agricultural workers would now be equivalent to the NLW (or marginally above it) and the differences in hourly wage rate have become smaller between Grade 1 to 3. This change may lead to reduced incentives for Grade 1 and 2 workers to upskill so as to progress to Grade 3, although some workers may still be incentivised to pursue training to reach higher grades.

For other grades (4-6), the in grade difference are maintained at the same level as previous years (6-8%).

- **Year 1 and Year 2 Apprentice**

The minimum wage rates for the Year 1 and Year 2 apprentices within the 2020 Order are set as the same levels as the NMW/NLW 2020 apart from Year 2 apprentices aged 16-17. For this group, the hourly wage rate is higher than the NMW/NLW rates for Apprentice which other sectors would abide to. This will help the agricultural sector to become an appealing career choice for this particular group.

Compared to AWO 2019, the proposed hourly wage rates in the 2020 Order are 2% higher.

As there is no data available on the number of apprentices working in agriculture, the impact of changes in minimum wage rates of these Apprentice grades cannot be quantified.

- **Changes in other provisions**

In addition to the changes in minimum wage rates for different types of agricultural workers, there are a few other changes in other provisions (see Table 3). These include changes to the dog allowance, night allowance and birth and adoption grants, all of which have a 2% increase from the AWO 2019 rate.

Table 3: Changes to other provisions

Type	AWO 2020	AWO 2019	% increase
Dog allowance	£8.32	£8.17	2%
Night allowance	£1.58	£1.55	2%
Birth and adoption grants	£65.45	£64.29	2%

The costs and benefits of these changes cannot be quantified due to lack of data.

Farmers will need to familiarise themselves with changes to the calculation of holiday pay. There may be an additional cost to the employer of having to gather data and calculate pay for a longer time period. Where data is recorded electronically this cost should be zero/minimal. Where data is kept in hard copy there will be a material time burden. In addition, holiday pay may increase/decrease in individual cases depending on activity and pay during the extended reference period. Beyond this it is difficult to assess what, if any, the impact of extending the reference period will be.

- **Summary of quantification of wage costs/earnings**

Due to data availability, the breakdown by grade is not available for many of the worker groups. Therefore, only the costs and benefits associated with agricultural workers for Grade 1 (aged 25+) to Grade 6 were estimated for both basic pay and overtime pay in the RIA where the number of workers in each grade were estimated based on data from Farm Labour and Wage Statistics (Defra, 2012)⁴. These estimates were based on Defra's costings model and the hours worked per week collected from the Earnings and Hours of Agricultural and Horticultural Workers survey, run by Defra's Economics and Statistics Programme.

The hours were broken down into basic and overtime, and the calculation of the wage costs reflected this. Although the data is dated, it represented the only available source of data that contained break down information by grade of workers. It should also be noted that this was not Wales specific data and

⁴ Available at:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130123162956/http://www.defra.gov.uk/statistics/files/defra-stats-foodfarm-farmmanage-earnings-labour2012-120627.pdf>

represented the labour structure by grade of workers for England and Wales. Therefore, the assumption was made that the labour structure in Wales was similar to the overall estimate made by Defra in their survey.

The limited amount of Wales specific information has been identified as an area for attention. Work is underway to both fully explore the existing information sources and to gather up-to-date information directly to inform future orders.

The changes in costs or benefits related to other categories of workers are expected to be very small due to small number of people involved in those categories, which include Grade 1 workers aged between 16-24 and Year 2 Apprentice.

- **Enforcement cost**

In terms of enforcement costs, it is anticipated that administrative costs accruing to the Welsh Government would be broadly similar under Agricultural Wages Order 2020 as the Welsh Government is enforcing the Orders introduced under the 2014 Act.

The government enforcement costs associated with the 2014 Act for enforcing the provisions of the 2012 wages order was estimated at around £3,000 per year in the previous RIAs of the wages orders in 2016 and 2017. This was based on a reactive enforcement mechanism, where the Welsh Government would investigate any claims of potential underpayment and if necessary, issue enforcement notices. There were four formal cases needing varying levels of investigation during 2016-2018. It is difficult to predict the number of cases arising, or their precise nature. Enforcement costs continue to be based on the assumption that there are two cases per year to investigate.

No separate costing to Welsh Government associated with inspection/enforcement work. Although it is difficult to predict accurately the number of cases that may come forward, the enforcement will be met from existing provision.

- **Administrative cost**

In addition to the cost of compliance, there will be a cost to farm businesses for adjusting to the requirements of the 2020 Order.

Farmers will need to be familiar with both the Welsh AWO provisions and UK labour legislation (for example, in relation to the NMW) to ensure that workers are being correctly remunerated.

It is assumed that each employer would need one hour⁵ to familiarise themselves with the 2020 Order and make adjustments to pay rates and other

⁵ This is consistent with the estimates used in the RIA of abolishment of AWB by Defra and the RIA of the Act 2014.

provisions. Based on data from the Office for National Statistics (ONS)' Annual Survey of Hours and Earnings (2019)⁶, it is assumed that the average cost per hour of a farmer's time is £12.07 (figure for all employees in the agriculture, forestry and fishing industry, excluding overtime pay). The median value of agricultural labour cost from the same source was £10.21 per hour. Inclusion of non-wage labour costs, such as employer's national insurance and pension contributions would serve to increase such cost estimates. In addition, the hourly rate used here is an average/median value for all farm workers. In reality, however, those whose time is involved are likely to be the farmer owners or farm business managers whose wage rates are likely to be at the higher end of the wage rate distribution.

According to ONS statistics on business population by region and by sector, there are 14,980 businesses in agriculture, forestry and fishing sector in Wales in 2019 with 2,900 businesses being employers⁷. The administrative costs to farm businesses are therefore estimated at £35k for Wales assuming one hour required per business. If using the median value for the labour cost (£10.21 per hour), the total admin costs to farm businesses are estimated at £29.6k. The estimated cost would be higher if the wage rates for farm managers/owners were used and non-wage costs were reflected in the rates. However, it should also be noted that not all the 2,900 agricultural businesses who employed labour use the AWO, but it is not known how many do use the AWO.

6.2.1 Evidence Review

In this RIA, we have reviewed the evidence presented in the previous RIAs of AWO 2016, AWO 2017, AWO 2018, AWO 2019 and considered additional literature where relevant. Our conclusion is that the key points made in the previous RIAs on the minimum wage impacts are still valid, which are summarised below. However, it should be noted that the evidence was focused on the impact of minimum wages while the economic evidence on the effects of the multi-grade minimum wage structure (i.e. multiple wage floors) is rather limited.

- *Employment:* Provided minimum wage levels are set cautiously, their negative effect on employment levels within affected sectors can be minimised. Some evidence has been found for a reduction in hours worked, but this is not conclusive. There is also evidence suggesting that the introduction of the minimum wages was associated with an

⁶ Estimates for 2019 (provisional) of paid hours worked, weekly, hourly and annual earnings for UK employees by gender and full/part-time working by 2 digit Standard Industrial Classification 2007. Industry (2 digit SIC) - ASHE: Table 4.6a. Available at: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/datasets/industry2digitsicshetable4>

⁷ Table 21 Number of businesses in the private sector and their associated employment and turnover, by number of employees and industry section in Wales, start 2018 within statistics on BUSINESS POPULATION ESTIMATES FOR THE UK AND REGIONS 2018. Available at: <https://www.gov.uk/government/statistics/business-population-estimates-2018>.

increase in labour productivity. On balance, the evidence suggests that there are limited effects of the introduction of the minimum wages on employment. This is especially the case where the minimum wage rates have been set incrementally within context of economic/labour market conditions.

- *Wage rates and structure:* If minimum wages are set above current market rates, they act to raise the wage floor, tending to compress the wage structure by raising the wages of the lowest paid relative to others. The effect may be transmitted up the pay structure, leading to wage rises for those being paid more than the statutory minimum, although the extent to which this has taken place has varied across different minimum wage regimes.
- *In-work poverty:* Minimum wages tend to benefit the lowest-earning working households, thus having some positive impact on in-work poverty. This positive impact, however, may not necessarily positively impact on low earning households. Overall, the impact of minimum wages on poverty is very small. The Institute for Fiscal Studies⁸ has found that the National Living Wage will raise household incomes by less than 1% on average, even for poorer households.
- *Company level impacts:* Research suggests that firm responses to involuntary increases in wage costs can include increasing prices, increasing labour productivity⁹, accepting reduced profits, organisational changes (such as tighter human resource practices, increased performance standards at work, and better management practices), efficiency wage¹⁰ and training responses (increasing training provisions to employees). However, the relationships between company level responses and the pay structure with multiple minimum wage levels are an under-explored area within the literature. This seems unlikely to change given the limited use of multiple wage-minima arrangements.

6.3 Costs & benefits

This section assesses the potential costs and benefits for both policy options. However, significant limitations exist across data and methodology. Specifically, disaggregated up to date data for Wales are not always available and few methodologies exist to demonstrate the relationship between employment, business performance of the agricultural sector and minimum

⁸ Institutes for Fiscal Studies (IFS), 2016. Living Standards, Poverty and Inequality in the UK: 2015-16 to 2020-2. IFS Report R114.

⁹ Research on labour productivity growth in general tends to demonstrate linkages between the NMW and productivity that are positive but not statistically significant. [Source: David Metcalf, 'Why has the British National Minimum Wages had Little or No Impact on Employment?'. Journal of Industrial Relations, Vol 50:3, pp. 489-512 (pp. 501-502).]

¹⁰ The efficiency wages are based on the notion that wages do not only determine employment but also affect employees' productive behaviour or quality. Under certain conditions, it is optimal for employers to set compensation above the market clearing level in order to recruit, retain or motivate employees.

wages. As a result, some impacts cannot be quantified with any degree of accuracy. The quantification was focused on the impact on wage costs/earnings for Grade 1-6 agricultural workers where disaggregated data are most available. However, the distribution by grade of workers was based on the 2012 Defra study which did not use Wales specific data and is relatively dated. The impact on other categories of workers or the impact of changes in allowances generally affect very small groups of workers and therefore the impacts are expected to be minimal. Due to lack of detailed data on these groups, the impacts of changes related to them were not estimated. However, the administrative costs to the farmers are estimated for their time to familiarise themselves with and make adjustments in accordance to 2020 Order. Where estimates are provided, they are indicative, with Appendix A containing the detailed calculations of how these estimates were derived.

In terms of minimum wage rate changes, the 2020 Order represents a rise of 2% rise for agricultural workers within Grade 3-6. This affects over 2,800 workers (with 28% of whom being part-time and casual workers) out of the 13,200 paid agricultural workers in Wales in 2019.

As a result, this RIA takes the following approach to assessing each option:

- **Option 1:** Baseline option.
- **Option 2:** Provides more detailed estimates as to the impact of changes in minimum wage levels for Grades 1 to 6, aiming to calculate additional impacts that directly relate to Option 2.

Option 1: Do nothing

This is the baseline option and as such there are no additional costs or benefits associated with this 'do nothing' option.

Option 2: Introducing Agricultural Wages (Wales) Order 2020 to replace AWO 2019.

6.3.1 Impact on Employment

Empirical studies examining the employment impacts of the NMW/NLW suggest that labour demand has remained broadly unchanged despite this legislated rise in earnings for the lowest paid¹¹. This is consistent with the findings from the literature review in the previous RIAs of AWO 2016, AWO 2017, AWO 2018 and AWO 2019 for Wales.

In the previous RIAs, employment effect was estimated using a minimum wage elasticity of -0.19 (an average value from the literature). This mean value was based on a meta-analysis¹² (carried out in 2017) of 236 estimated minimum wage elasticities from 16 UK studies. The median value from these

¹¹ Riley, R. and Bondibene, C. (2015). Raising the Standard: Minimum Wages and Firm Productivity. National Institute of Economic and Social Research.

¹² A statistical analysis of a large collection of results from individual studies for the purpose of integrating the findings.

236 estimated elasticities was much smaller at -0.03 which means increases in minimum wages would lead to statistically insignificant reductions in employment. A more recent comprehensive systematic review and meta-analysis of the UK NMW empirical research carried out RAND Europe¹³ suggests an even smaller employment effect no overall statistically or economically significant adverse employment effect, neither on employment and hours nor on employment retention probabilities. The minimum wage elasticities reported by this study were -0.0097 and -0.0022 when considering partial correlations. This adverse employment effect is so small that it is negligible and has no meaningful policy implication.

The agricultural labour force in Wales in 2019 totalled 52,900 people, with 13,200 of these being employed as farm workers (see Table 7 Appendix A). No data is available as to the proportion of the total farm workers in each grade in Wales. However, Defra produced such data for the UK as a whole for 2012 based on historic data and assumptions. The estimates from this study can be combined with the 2019 data for the total agricultural labour force in Wales to provide crude estimates of workforce grade composition (see in Table 8 Appendix A). It is estimated that some 3,000 workers may be within Grade 1; 7,000 workers within Grade 2 and some 2,800 workers within Grades (3-6).

Based on these estimates, an application of the mean elasticity estimate (-0.19) and the assumption that workers move from the current minimum to the new minimum wage, it is estimated that there would be a reduction in employment of 11 farm workers (see Table 15 in Appendix B for detailed calculations). It should be noted that these minimum pay rate increases are not the full difference between AWO 2019 and the 2020 Order; instead, it has taken account of forthcoming increases in NMW and NLW from April 2020. If using the median value of elasticity coefficient -0.03, the reduction in employment would be 2 people (see Table 16 at Appendix B). If using the elasticities of -0.0097 and -0.0022, the reductions in employment would be minimal. Overall, the impact on employment is negligible.

In terms of reductions to hours worked, some evidence¹⁴ suggests that it is likely that some farm businesses will seek to absorb higher labour costs through reducing the number of hours worked in addition to other effects on employment, although this cannot be estimated with any degree of accuracy.

¹³ Hafner, M et.al, 2017. The impact of the National Minimum Wage on employment: a meta-analysis. A report for the UK Low Pay Commission.

¹⁴ Low Pay Commission (LPC) reviewed the impact of the National Minimum Wage (NMW) in 2019 and concluded that in general there was little effect on employment but found some evidence that the NMW had led to small reductions in hours. Although the evidence suggested that the introduction of the NLW in 2016 and the subsequent upratings in 2017 and 2018 did not affect working hours for any of main groups of directly affected employees, the longitudinal Labour Force Survey found that men who worked full-time experienced a reduction in working hours following the introduction of the NLW in 2016. This report is available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/852508/The_impact_of_the_minimum_wage_on_employment_and_hours.pdf

6.3.2 Earnings

In 2012, Defra published a labour force model which was used to calculate gross wage costs at a UK level. The estimated additional costs of the proposed pay rate increases for each worker type (full time, part time and casual) have been calculated by multiplying the increase per hour for the respective grades, the number of hours worked per week, the number of weeks worked per year and the number of workers in the industry (not adjusted to taking account of non-wage labour costs). There are separate costings for basic and overtime. As disaggregated data by grade of workers for Wales were not available, the cost estimates are based on these 2012 UK assumptions combined with 2016 agricultural labour force data for Wales (see Table 7 to Table 10 in Appendix A) of changes in gross annual wage costs for Option 2 relative to the baseline option. These estimates are also provided in Table 4, which suggests that the changes in costs for Option 2 are estimated at £0.9million in 2020-21 with the largest impact from Grade 4 workers. This represents a transfer from farm businesses to farm labour, with the former incurring an equivalent cost of £0.9million. Although the basis used to estimate the number of workers in each grade, the number of hours worked per week and the number of weeks worked per year is partly relying on data from the 2012 Defra cost model, it still represents the best estimate that is available for calculating the additional labour costs as a result of pay rate rises.

The limited amount of Wales specific information has been identified as an area for attention. Work is underway to both fully explore the existing information sources and to gather up-to-date information directly to inform future orders.

It should also be noted that the difference in minimum wage rates between Option 1 and 2 is not the full difference between AWO 2019 and the 2020 Order. It also takes account of forthcoming statutory NMW and NLW from April 2020.

Table 4: Estimated changes in annual wage costs, waged agricultural workforce, Wales 2020-21 (a-c)

Grade	Full-time (£)		Part-time (£)		Casual (£)		Total (£)
	Basic	Overtime	Basic	Overtime	Basic	Overtime	
1	£0	£0	£0	£0	£0	£0	£0
2	£0	£0	£0	£0	£0	£0	£0
3	£101,402	£23,586	£36,062	£0	£0	£0	£161,051
4	£359,134	£83,534	£60,211	£0	£0	£0	£502,879
5	£139,428	£32,431	£17,387	£0	£0	£0	£189,246
6	£66,897	£15,560	£6,118	£0	£0	£0	£88,575
Total (£)	£666,862	£155,111	£119,778	£0	£0	£0	£941,751

Notes:

(a) Data assumes that workers are earning no more than the hourly minimum.

(b) Defra assumed that part-time workers do not work overtime.

(c) Totals may not sum due to rounding.

Source: Authors' calculations

Option 2 may create a wage difference between Wales and England, potentially disadvantaging farmers who largely compete with producers based in England, as is the case for the dairy industry. More generally, this would affect actual wage rates/terms and mobility of labour and potentially increase to the cost base. This relative increase to the cost base may accentuate the degree to which decreases in profits/ hours worked, or increases in prices may take place. However, farmer businesses in Wales are generally price-takers with limited power to influence the price of their goods and there will be limited scope to pass on cost increases via price rises. Despite this, it is reasonable to conclude that the increased cost base associated with Option 2 will have some negative impact on the sector's competitive positioning with those businesses located in England, such impacts are likely to be relatively marginal in overall terms. In general, changes in market conditions have a much larger impact on the agricultural sector than differences in wage rates. In other words, structural changes in the agricultural sector are more likely to be driven by the changes in market conditions while impact of the differences in wages rates are relatively modest.

The distribution by grade was based on data from Defra which was not Wales specific and has not been updated since 2012. As such, there are some uncertainties around whether the data from the Defra study is representative of the distribution of farm workers by grade in Wales. Therefore, sensitivity analysis was carried out to test the impact on the results of different distribution of farm worker by grade.

Three tests were carried out varying the percentages for Grade 2, Grade 4 or Grade 5 full-time workers. Composition 1 is the baseline; composition 2 increasing Grade 2 workers by 10% and reducing Grade 4 workers by 10%; composition 3 increasing Grade 2 workers by 10% and reducing Grade 5 workers by 10%¹⁵. For composition 1, the wage cost of Option 2 is estimated at £0.9million. The wage costs based on composition 2 and 3 are both estimated at £0.8million. Collection of data on farm workers by grade in Wales would help improving accuracy of estimates.

Composition 1			
Grade	Full-time	Part-time	Casual
Grade 1	6%	14%	39%
Grade 2	39%	63%	61%
Grade 3	9%	7%	
Grade 4	30%	11%	

¹⁵ 10% is an arbitrary number. As the actual distribution by grade for Wales is not known, a 10% redistribution between grades was assumed and deemed to be big enough to test sensitivity.

Grade 5	11%	3%	
Grade 6	5%	1%	

Composition 2			
Grade	Full-time	Part-time	Casual
Grade 1	6%	14%	39%
Grade 2	49%	63%	61%
Grade 3	9%	7%	
Grade 4	20%	11%	
Grade 5	11%	3%	
Grade 6	5%	1%	

Composition 3			
Grade	Full-time	Part-time	Casual
Grade 1	6%	14%	39%
Grade 2	49%	63%	61%
Grade 3	9%	7%	
Grade 4	30%	11%	
Grade 5	1%	3%	
Grade 6	5%	1%	

6.3.3 Impact on prices, productivity and profitability

As well as impacting on total wage costs and labour inputs, increases to the cost base caused by additional wage costs may be expected to impact on farm businesses – and three issues profits, prices and productivity are briefly discussed. The extent to which these outcomes will occur in relation to Option 2 depends on a broad range of factors affecting individual farm businesses. Existing literature is unclear on the linkages between minimum wages and these factors, which are therefore assessed qualitatively.

In relation to output prices, farms in Wales are generally price-takers with limited power to influence the price of their goods. While such influence will vary according to the type and nature of the product being sold, Welsh farmers are generally operating in a national or international market with relatively limited product differentiation. When combined with current market pressures, this means that passing on cost increases via price rises seems unlikely, although farms in some sectors may be more likely than others to have a marginally greater ability to increase prices.

There is limited evidence as to the linkage between minimum wage structure and labour productivity on farms in Wales. The scope available to each farm to exploit productivity improvements will depend to a large extent on issues such as technology adoption, characteristics of the farm and farmer and any

scope for economies of scale. Overall, there is insufficient evidence to assess the likely outcomes in terms of productivity implications.

In the absence of other adjustments, increased wage costs would be expected to put downward pressure on profits (reflecting the transfers to agricultural workers). In relation to profitability, there is great variation between farms in Wales and the extent of impacts will vary across farms.

6.3.4 Cost: government enforcement

It is considered that the enforcement cost related to Option 2 would remain at similar levels with Option 1.

6.3.5 Benefits

6.3.5.1 Impact on Earnings

Under the previously explained assumptions, the proposed changes to minimum wage rates are estimated to raise total wages received by agricultural workers by some £0.9 million per annum. It should be noted that these benefits are not related to full change between AWO 2019 and the 2020 Order; instead, they relate to the changes in wage rates taking account of forthcoming increases in NMW and NLW from April 2020.

This sum can be expected to have further indirect impacts in terms of localised spending power, with a greater concentration within rural areas with a higher proportion of agricultural workers although this also depends on patterns of expenditure that would have taken place from farm businesses (given the transfers).

6.3.5.2 Impact on poverty including in-work poverty

By raising the earnings floor, minimum wages might be expected to raise household income. With all else being equal, some potential impact on in-work poverty is expected, although this could be offset by a reduction in hours worked/employment and, where relevant, could be dampened by the effects of the tax and benefits system whereby workers would pay more tax on increased pay and/or receive reduced benefits. The effect also depends on business and individual labour decisions.

The raising of minimum wage levels will have had some impact on in-work poverty by supporting the wages of the lowest paid workers. Although evidence is not available on the effects of multiple wage floors compared to single wage floors, the use of multiple minimal wage structure may accentuate impact on in work poverty, given that more workers will be affected than would be the case for a single wage floor. Putting this into the context of agricultural workers in Wales, of the 13,200 waged workers within the agriculture sector in Wales in 2019, 28% were full-time. The remaining 72% were part-time, seasonal or casual. The probability of in-work poverty is generally higher for

part-time, seasonal or casual workers than full-time workers. This relates to around 9,500 farm workers on part-time or seasonal basis.

There is an increase of 2% in hour rates for Grade 3-6 workers. This could positively impact some 2,000 people on full-time basis, 800 on part-time basis (see Table 10) in Appendix A.

However, total impact on overall in-work poverty and on rural poverty in general, will be limited due to the small number of people involved and the more uncertain impact on household poverty.

6.3.5.3 Impact on training and skills

It is anticipated that the 2020 Order will continue to enable up skilling and a clearer career structure within the agricultural sector. It will contribute to developing and retaining skills across the entire agricultural sector. ADAS carried out a study on the use of AWO for Welsh Government in early 2016 which involved a survey of 176 farm businesses that employed labour across different farm size and type. The survey collected responses from 34 AWO users, 109 non-users and 33 who had never heard of the AWO. Among those who were aware of the AWO (143 farmers), a higher percentage (49%) of AWO users than (45%) non-users thought AWO was somewhat or very useful in staff skill development and performance, although this difference is not statistically significant. Within the non-users of AWO (109 farm businesses), 41% thought AWO would be useful in encouraging staff to seek new skills or qualifications in order to obtain higher grades. It should be noted, however, the percentage of surveyed farm businesses who used AWO was relatively low (20%) which suggests that the actual impact of AWO on training and skills might be relatively limited in scale.

Overall, the increase to agricultural minimum wage levels in Wales offers the opportunity to incentivise skills acquisition within the agricultural sector, potentially increasing the number of people receiving all types of training within the sector, and potentially enhancing the supply of skilled labour. As the minimum wage rates set out in the 2020 Order are generally higher than NMW/NLW and it maintains a privilege rate not universally enjoyed by other sectors, this should help to retain the employment and skills within the agricultural industry. The up skilling impact is more related to the pay structure, which will be maintained under the 2020 Order. However, the potential increase in labour cost may to some extent negatively affect the provision of up skilling by employers.

6.4 Sector impacts

6.4.1 Impact on local government

No evidence of significant differential impact.

6.4.2 Impact on voluntary sector

No evidence of significant differential impact.

6.4.3 Impact on small businesses

The increase in costs associated with pay and other amended terms and conditions will affect farm businesses, including small businesses in the sector. The minimum agricultural wage rates had been updated annually by AWB until 2013. Grade 1 workers' pay rates were adjusted between 2013 and 2015 in line with NMW/NLW. The pay rates were further raised in the AWO 2016, AWO 2017, AWO 2018 and AWO 2019. It is important to acknowledge though that these rates only set statutory minimum wage levels and that employers may pay higher wages to workers to reflect their skills and the level of responsibilities taken on farm.

According to the Office for National Statistics (see Table 5), there are 14,980 agricultural, forestry and fishing businesses in Wales and 19% are employer businesses in 2019. The figures for England were 105,570 and 37%. The data suggests that agriculture in Wales is dominated by small businesses (16% being businesses that employ less than five employees, less than 4% being businesses with five and more employees) and the majority of businesses do not employ labour (74%). For smaller business with paid labour, the increases in labour costs as a result of increases in AMW may have a negative impact on business profitability.

ADAS carried out a study on the use of AWO for Welsh Government in early 2016 which involved a survey of 176 farm businesses that employed labour across different farm size and type. The study suggested that the average labour cost (for paid labour) was around 18% of the total inputs, but no statistically significant differences were found between different farm sizes. This suggests that in terms of the cost structure (cost of paid labour as a percentage of total costs), it is similar across all farm sizes and there is no indication that smaller businesses would be affected disproportionately due to increases in the cost of paid labour.

Table 5: Number of agricultural businesses by size band in England and Wales (2019)

Agriculture, Forestry and Fishing	England		Wales	
	No. of Businesses	%	No. of Businesses	%
Number of businesses	105,570	100.0	14,980	100.0
Number of employers	39,125	37.1	2,900	19.4
With no employees (unregistered)*	6,355	6.0	1,050	7.0
With no employees (registered)*	60,090	56.9	11,030	73.6
1	13,345	12.6	1,195	8.0
2-4	17,460	16.5	1,175	7.8
5-9	5,220	4.9	395	2.6
10-19	1,850	1.8	105	0.7

20-49	800	0.8	25	0.2
50-99	265	0.3	5	0.0
100-199	100	0.1	0	0.0
200-249	20	0.0	0	0.0
250-499	40	0.0	0	0.0
500 or more	25	0.0	0	0.0

Source: ONS (2019) Business population estimates for the UK and regions 2019, Table 20 and Table 21. <https://www.gov.uk/government/statistics/business-population-estimates-2019>
Note: * Businesses with no employees can either be 'registered' for VAT or PAYE or are 'unregistered'.

The majority of farms in Wales are small businesses and the policy has been developed within this context. As a result, the impact of Option 2 is not expected to impose any additional or disproportionate impact on small businesses. The larger farms, dairy farms and horticultural businesses tend to use more paid labour than the smaller businesses or other farm types. These farms may face more pressure from labour cost increases.

6.4.4 Impact by sector

The impact on different sectors may vary depending on the composition of cost base of the farm businesses. The most recent Farm Business Survey data for Wales suggests that the costs for casual and regular labour accounted for 4-6% of their agricultural cost base (see Table 6).

Table 6 : Labour cost as a percentage of total input for farm businesses in Wales by sector (2017-2018) and (2018-2019)

Farm type	Labour cost (£), casual and regular labour		Agricultural cost (£)		Share of labour cost (%)	
	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19
LFA Cattle and Sheep Farms	3,400	3,300	82,000	89,100	4%	4%
Lowland Cattle and Sheep Farms	3,000	2,700	77,500	77,000	4%	4%
Dairy	18,600	23,700	312,000	372,800	6%	6%
All Farm Types	5,900	6,600	118,100	134,100	5%	5%

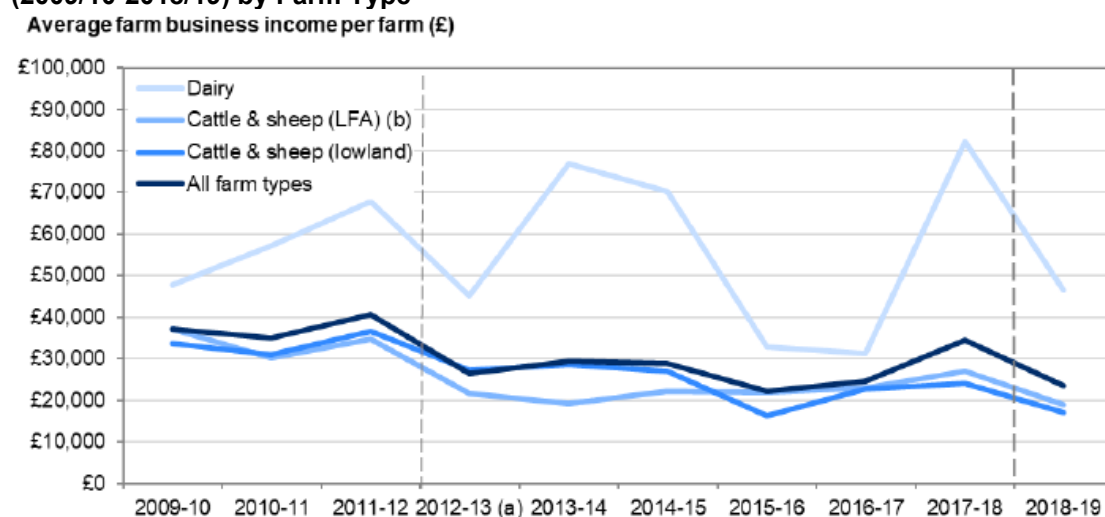
Source: Calculated from Farm Business Survey (FBS) data for Wales (2018/2019).
<https://gov.wales/farm-incomes-april-2018-march-2019>

There is limited evidence as to labour productivity on farms in Wales. The scope available to each farm to exploit productivity improvements will depend to a large extent on issues such as technology adoption, characteristics of the farm and farmer and any scope for economies of scale. Overall, there is insufficient evidence to assess the likely outcomes in terms of productivity improvements.

In relation to profitability, there is variation between farms in Wales. Information on farm business income for 2018-19 suggests that there is variation across the major farm types. For dairy farms, the average farm business income was around £46,600, whilst cattle and sheep farms in the Less Favoured Area (LFA) was around £18,900, and lowland cattle and sheep farms around £17,100¹⁶.

Time series of farm business income data (see Figure 1) suggests that business profitability across the main farm types stays at a low level and that there is also variation between years and between farm types. For example, the farm business income for the dairy sector has fluctuated most dramatically (large decline in 2015/16 and 2016/17, bounced back in 2017/18 fell substantially again in 2018/2019) in recent years and income for LFA cattle and sheep farms have been relatively stable but at low levels.

Figure 1: Farm Business Income (in real terms at 2018/19 prices) in Recent Years (2009/10-2018/19) by Farm Type

Source: Based on Statistics on Farm Incomes (2018-2019).

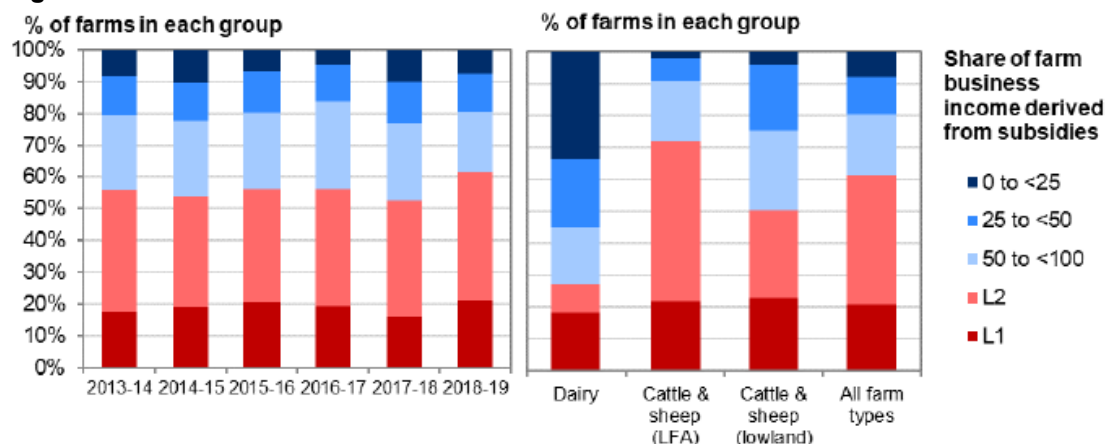
It should be noted however, the profitability data of farm businesses should be interpreted in the context that the industry is currently heavily relying on public subsidies. According to the Farm Business Survey, over 50% of all farms either made a loss or would have done so without subsidy in the past few years since 2013-14 and this percentage increased to over 60% in year 2018-19 (see Figure 2). The level of dependence varies between farm types. In 2018-19, around 70% of cattle and sheep (LFA) farms either made a loss or would have done so without subsidy, compared with around 50% of lowland cattle and sheep farms and around 25% of dairy farms.

As a wider context, this dependence on subsidy can leave farms vulnerable to policy changes especially after Brexit. Increases in labour cost would add

¹⁶ Source: Welsh Government 2019. Statistics on Farm Incomes. Available at: <https://gov.wales/farm-incomes-april-2018-march-2019>. There was a significant decrease (-33% from the previous year) in farm business income across all farms in the year 2018-19.

more pressure to farm business profitability particularly for those farms that are making a loss with and without subsidies.

Figure 2: Variation in subsidies* as a share of farm business income in Wales

Source: Farm Business Survey Quoted in Statistics Release on Farm Incomes in Wales 2018/19.

Note *: subsidies include agri-environment payments and single farm payments; L1 - Including subsidy, the farm made a loss; L2 - Without subsidy, farm would have made a loss.

Several studies (AHDB 2017; Dwyer 2018; House of Commons Welsh Affairs Committee, 2018)¹⁷ on the impacts of Brexit on agriculture in Wales suggest that many parts of the agricultural supply chain are heavily reliant on migrant workers from the EU. Often, the demand for labour in agriculture and the associated supply chain is on a seasonal basis as opposed to year-round employment. If there is no longer free movement of workers between the UK and the rest of the EU post-Brexit, availability and the cost of labour will be negatively impacted. The most vulnerable sectors include horticultural sector and wider agri-food sectors such as abattoirs, veterinary services, meat cutting, dairy processing plants and food packing.

In general terms, increases to the agricultural cost base will impact on farm income and profitability, but the extent of this cannot be accurately forecast. However, it is reasonable to assume that the 2020 Order may add further pressure on the cost base increases when compared to baseline.

6.5 Consultation

The Panel met to decide whether to propose changes to the 2020 wages order on 2 September 2019. A targeted consultation on their proposals was conducted from 19 September – 16 October 2019. The proposals were emailed to an extensive list of people and organisations and were made available on the Agricultural Advisory Panel for Wales' page of the Welsh Government website. The consultation paper was also published in the Farmers Weekly and the Farmers Guardian. It did not lead to many more responses but at least an attempt has been made to widen the availability of

¹⁷ AHDB, 2017. Brexit Scenarios: an impact assessment: https://ahdb.org.uk/documents/Horizon_Brexit_Analysis_20September2016.pdf

Dwyer, J. 2018. The Implications of Brexit for Agriculture, Rural Areas and Land Use in Wales. Report to Public Policy Institute for Wales.

the consultation process

Key stakeholders, including the farming unions, UNITE, and organisations such as the NFU Cymru were included. Panel members were encouraged to share the proposals throughout their networks.

A total of four responses were received. One response was in favour of the changes, one abstained and two raised concerns over the Wages order as a whole.

All relevant concerns raised by the consultee organisations were discussed at the Panel meeting in November 2019.

6.6 Competition Assessment

See Appendix C.

6.7 Conclusion

Potential costs and benefits for both policy options are considered and compared. However, significant limitations exist across data and methodology. Specifically, disaggregated up to date data for Wales are not always available and few methodologies exist to demonstrate the relationship between employment, business performance of the agricultural sector and minimum wages. As a result, some impacts cannot be quantified with any degree of accuracy. The quantification was focused on the impact on wage costs/earnings for Grade 1-6 agricultural workers where disaggregated data are most available. However, the distribution by grade of workers was based on the Defra study in 2012 which was not Wales specific. The impact on other categories of workers or the impact of changes in other allowances generally affect very small groups of workers and the impacts are expected to be minimal. Due to lack of detailed data on these groups, the impacts of changes related to them were not estimated. However, the administrative costs to the farmers are estimated for their time to familiarise themselves with and make adjustments in accordance to the 2020 Order. It should also be noted that the two policy scenarios are not the full difference between the 2020 Order and the 2019 Order; the differences in labour minimum wage rates also take account of the forthcoming changes in NMW and NLW from April 2020.

In terms of the relative increases within the pay structure, the wage rate for Grade 1 workers (aged 25 and above) is set at the NMW/NLW level from April 2020. This increase represents a 6% increase from the AWO 2019 rate. There is a 2% increase for Grade 3-6 workers. As there are no differences in Grade 1 and 2 worker in the 2020 Order proposal, the transitional Grade 1 could be considered for removal from the pay structure.

Potential costs that are additional for Option 2 are summarised as follows:

1. *Employment:* The proposed increases may lead to reduction of about 11 or fewer agricultural jobs in Wales. The overall impact on

employment is negligible. Reductions in hours worked may take place, but cannot be quantified.

2. **Earnings:** The total transfer could be raised by some £0.9 million per annum. This is the estimate for additional earnings under the 2020 Order also taking account of changes in NMW/NLW from April 2020.
3. **Prices, productivity and profitability:** All else given, this is likely to put downward pressure on farm business profits, but with an unclear effect on productivity. Output price rises enabling margins to be maintained seem unlikely given that the farm businesses are generally price-takers and there is limited pricing power of farm businesses. In terms changes in agricultural outputs, they are more directly affected by broader agricultural market conditions.
4. **Administrative costs:** there will be a cost to farm businesses for adjusting to the requirements of the 2020 Order. It is estimated that this will cost farming businesses £29.6k-£35k.
5. **Government enforcement:** It is likely that administrative costs accruing to the Welsh Government would be broadly similar under both options as the Welsh Government is already enforcing the AWO regime that has been preserved under the 2014 Act, assuming no changes in the volume of case work to investigate each year.

Potential benefits that are additional to Option 2 include:

1. **Earnings:** The proposed minimum wage rate changes are estimated to transfer some £0.9 million per annum to agricultural workers (from employers) (excluding the effects of non-wage labour costs) in terms of their total gross income, with potential impacts throughout the wages distribution associated with the differential minimum wage rates for the different grades.
2. **In-work poverty:** Option 2 would be expected to reduce in-work poverty to some extent (to the extent that the higher hourly wage rates are not offset by reduced hours/employment), with a geographic focus on areas with a higher concentration of agricultural employment. However, this effect varies across businesses and individual labours depending on individual circumstances and decisions.
3. **Training and skills:** Uprating minimum wages throughout the grade structure and for all categories of workers, including apprentices, will provide greater incentives for workers to acquire skills and progress through the grade system. Compared to other industries, as the AWO 2020 minimum wage rates are generally higher than NMW and NLW, it maintains a privilege rate that is not universally enjoyed by other sectors than agriculture. This should help to retain the employment and

skills within the agricultural industry. Option 2 would increase wages for all grades in line with previous arrangements under the AWO 2019. It is reasonable to conclude that Option 2 could be more likely to support up skilling within the sector, as well as potentially having a positive impact on efficiency. However, this up skilling benefit is more related to the grade structure itself rather than the pay rates and also depends on the ability of the businesses to pay for further training after the increase in labour costs.

In conclusion, Option 2 provides an established and previously accepted approach to the setting of minimum wages and other aspects of the employment relationship. With wage rates increasing and linked to NMW (for Grade 1 and 2 workers), the 2020 Order will benefit the waged workforce in terms of increasing earnings and supporting further up skilling within the industry. However, this up skilling benefit is more related to the grade structure itself rather than the pay rates and may be offset to some extent by the pressure from increases in labour costs for farm businesses.

APPENDIX A: Supporting Calculations for Cost and Benefit Estimates

1. Employment Data

Table 7: Persons engaged in work on agricultural holdings, Wales (2019)

Type of Labour		Number of people
Total farmers, partners, directors and spouses: (a)		
	Full-time	18,100
	Part-time (b)	21,600
	Total	39,700
Farm workers:		
	Regular full-time (c)	3,700*
	Regular part-time (b) (c)	3,600*
	Seasonal or casual workers	5,900*
	Total farm workers	13,200
Total labour force		52,900

Source: Welsh Government, Welsh Agricultural Statistics, 2019.

<https://gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2019-11/survey-agriculture-and-horticulture-june-2019-730.pdf>

Note:

(a) Figures are for main and minor holdings.

(b) Part-time defined as less than 39 hours per week.

(c) Includes salaried managers.

* Calculated based on percentage composition of different types of workers in 2016.

2. Earnings

Table 8: Persons engaged in work on agricultural holdings, Wales (2019)

	Type of labour	No. of people	% composition
Full-time	Regular full-time farm workers*	3,700	28%
Part-time	Regular part-time farm workers	3,600	27%
Casual	Seasonal or casual workers	5,900	45%
Total waged labour force		13, 200	100%

Note:

Source: Figures for farm workers by type are from Welsh Government, Welsh Agricultural Statistics are not available for 2018 but estimated base on 2016 figures on composition by type [online] <http://gov.wales/statistics-and-research/welsh-agricultural-statistics/?lang=en>. Number of workers in each category are calculated based on total no. of workers in 2018 and composition by type of workers in 2016.

Table 9: Profile of workers at each AWO grade (average %), UK (2007-2010)

Grade	Full-time	Part-time (a)	Casual
Grade 1	6%	14%	39%
Grade 2	39%	63%	61%
Grade 3	9%	7%	
Grade 4	30%	11%	
Grade 5	11%	3%	
Grade 6	5%	1%	

Source: Defra Farm Labour and Wage Statistics, 2012. [online] <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130123162956/http://www.defra.gov.uk/statistics/files/defra-stats-foodfarm-farmmanage-earnings-labour2012-120627.pdf> , Table 12 on p.13.

Note: (a) Totals do not sum to 100% due to rounding.

Table 10 combines data from Table 8 and Table 9 to provide rough estimates of the number of full time, part-time and casual staff within each grade in Wales using employment data for year 2019.

Table 10: Number of workers at each AWO grade, estimated for Wales 2019(a)

Grade	Full-time	Part-time	Casual
Grade 1	222	504	2,301
Grade 2	1,443	2,268	3,599
Grade 3	333	252	
Grade 4	1,110	396	
Grade 5	407	108	
Grade 6	185	36	
Total	3,700	3,600	5,900

Note: (a) Totals do not add up to 13,200 due to rounding in Table 9.

Table 11 provides Defra's estimates of the average hours worked by full time, part-time and casual staff.

Table 11: Hours worked by worker type per week, UK, 2003 to 2010 average

Worker type	Total hours worked	Basic hours	Overtime hours
full time (a)	42.5	36.3	6.2
part time (b)	17.2	17.2	0
Casual (c)	29.4	26.5	2.9

Source: (a) and (b) Total no. of hours worked are based on estimates from Brookdale Consulting Report to the Welsh Government. Agriculture in Wales: Welsh Labour Market Information. Basic and overtime hours are estimated based on total no. of hours and split between basic and overtime hours from the Defra (2012) Farm Labour and Wage Statistics.. (c) Defra Farm Labour and Wage Statistics, 2012. [online] <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130123162956/http://www.defra.gov.uk/statistics/files/defra-stats-foodfarm-farmmanage-earnings-labour2012-120627.pdf> , Table 10 on p.12.

Note: (b) Assumed that part-time workers do not work overtime.

Table 13 summarises the number of weeks that each type of workers worked per year.

Table 12: Number of weeks worked per year by different type of employment

Worker type	No. of weeks worked at Basic hours	No. of weeks worked at overtime hours
full time	52	47.6
part time (a)	52	49.2
Casual	10	10

Source: Defra Farm Labour and Wage Statistics, 2012. [online] <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130123162956/http://www.defra.gov.uk/statistics/files/defra-stats-foodfarm-farmmanage-earnings-labour2012-120627.pdf>, Table 39 on p.36.

Table 13 provides the agricultural minimum wages set in the AWO 2018 and 2019 for the agricultural industry and the increases in wage rates by grade for both basic and overtime pay.

Table 13: AWO hourly pay rates, baseline and 2020

Grade or category of worker	Basic pay 2020	Baseline Basic pay	Basic pay increase	Overtime pay increase*
Grade 1 work (aged 25+)	£8.72**	£8.72**	£0.51	£0
Grade 2 worker	£8.72**	£8.72**	£0.27	£0
Grade 3 worker	£8.86	£8.70	£0.16	£0.24
Grade 4 worker	£9.53	£9.36	£0.17	£0.25
Grade 5 worker	£10.06	£9.88	£0.18	£0.27
Grade 6 worker	£10.83	£10.64	£0.19	£0.29

Source: UK Government, Agricultural Workers' Rights [online] <https://www.gov.uk/agricultural-workers-rights/pay-and-overtime>

Note: * Overtime pay levels are set at 1.5 times of basic rates.

** The rates set at NLW levels from April 2020.

Table 14 combines data in Table 8, Table 10-Table 13 to provide a rough estimate of the additional labour costs per year for Option 2 relative to Option 1 in Wales across all grades for full time, part time and casual workers. The calculations for the additional wages costs were based on the number of workers in each grade by type (full time, part time and casual) multiplied by the increase per hour for the respective grades, the number of hours worked per week and the number of weeks worked per year.

Table 14: Additional labour costs per year for Option 2.

Grade	Full-time (£)		Part-time(£)		Casual (£)		Total (£)
	Basic	Overtime	Basic	Overtime	Basic	Overtime	
1	£0	£0	£0	£0	£0	£0	£0
2	£0	£0	£0	£0	£0	£0	£0
3	£101,402	£23,586	£36,062	£0	£0	£0	£161,051
4	£359,134	£83,534	£60,211	£0	£0	£0	£502,879
5	£139,428	£32,431	£17,387	£0	£0	£0	£189,246
6	£66,897	£15,560	£6,118	£0	£0	£0	£88,575
Total (£)	£666,862	£155,111	£119,778	£0	£0	£0	£941,751

APPENDIX B: Calculations of Employment Effect

Wage elasticity of supply is the grade of influence on the supply of labour caused by a change of wages.

The formula for wage elasticity is: Wage elasticity = change of supply of labour in percentage / change of wage in percentage.

Therefore:

- Change of supply of labour in percentage = wage elasticity * change of wage in percentage;
- Absolute change in labour supply = number of workers * change of supply of labour in percentage (i.e. wage elasticity * change of wage in percentage)

Table 15: Change in labour supply assuming wage elasticity=-0.19

	No. of workers (a)	Wage elasticity (b)	Change of wage in % (c)	Absolute changes in no, of workers (d) (d=a*b*c)
Grade 1 workers	3,027	-0.19	0.00%	0
Grade 2 workers	7,310	-0.19	0.00%	0
Grade 3-6 workers	2,863	-0.19	2.00%	-11
Total	13,200	-	-	-11

Table 16: Change in labour supply assuming wage elasticity=-0.03

	No. of workers (a)	Wage elasticity (b)	Change of wage in % (c)	Absolute changes in no, of workers (d) (d=a*b*c)
Grade 1 workers	3,027	-0.03	0.00%	0
Grade 2 workers	7,310	-0.03	0.00%	0
Grade 3-6 workers	2,863	-0.03	2.00%	-2
Total	13,200	-	-	-2

APPENDIX C: The Competition Assessment

Answers to the competition filter test

The competition filter test	
Question	Answer
	yes or no
Q1: In the market(s) affected by the new regulation, does any firm have more than 10% market share?	No
Q2: In the market(s) affected by the new regulation, does any firm have more than 20% market share?	No
Q3: In the market(s) affected by the new regulation, do the largest three firms together have at least 50% market share?	No
Q4: Would the costs of the regulation affect some firms substantially more than others?	No
Q5: Is the regulation likely to affect the market structure, changing the number or size of businesses/organisation?	No
Q6: Would the regulation lead to higher set-up costs for new or potential suppliers that existing suppliers do not have to meet?	No
Q7: Would the regulation lead to higher ongoing costs for new or potential suppliers that existing suppliers do not have to meet?	No
Q8: Is the sector characterised by rapid technological change?	No
Q9: Would the regulation restrict the ability of suppliers to choose the price, quality, range or location of their products?	No

Appendix D - The Panel's consultation letter

Agricultural Advisory Panel for Wales

Dear Consultee

The Agricultural Advisory Panel for Wales was established under The Agricultural Sector (Wales) Act 2014. One of its key responsibilities is "to prepare agricultural wages orders in draft, consulting on such orders and submitting them to the Welsh Ministers for approval".

As Chair of the Panel I am writing to ask for your views on the Panel's proposed changes to the terms and conditions for agricultural workers, to be included in the Agricultural Wages Order 2020. These proposals were made at the Panel's meeting on 2 September and are listed below.

The Panel came to these proposed rates taking into consideration the current uncertainties surrounding the agricultural industry and the need to make sure farm workers are paid at a fair rate.

1. Rates of Pay

The Panel proposes that the minimum rates of pay for agricultural workers increase by 1.8% across all pay bands as follows:

	Current Rate £ per Hour	Proposed Rate £ per Hour
Grade 1 (under 16)	£3.54	£3.60
Grade 1 (aged 16- 24)	£7.70	£7.84
Grade 1 (aged 25+)	£8.21	£8.36
Grade 2	£8.45	£8.60
Grade 3	£8.70	£8.86
Grade 4	£9.36	£9.53
Grade 5	£9.88	£10.06
Grade 6	£10.64	£10.83

Apprentice rates to be raised as follows:

	Current Rate £ per Hour	Proposed Rate £ Per Hour
Apprentice Year 1	£4.00	£4.07
Apprentice Year 2 (aged 16- 17)	£4.29	£4.37
Apprentice Year 2 (aged 18- 20)	£6.15	£6.26
Apprentice Year 2 (aged 21- 24)	£7.70	£9.09
Apprentice Year 2 (aged 25+)	£8.21	£8.36

These rates may be increased in the event of an increase in the National Minimum or National Living Wage above the proposed minimum rates of pay for agricultural workers.

Other proposed allowances:

Dog Allowance	£8.17	£8.32	Per Dog Per Week
Night Time Work Allowance	£1.55	£1.58	Per Hour of Night Work
Birth Adoption Allowance	£64.29	£65.45	For Each Child

2. Other Proposed Changes

The National Assembly for Wales' Constitutional and Legislative Affairs Committee, ('the committee') put the 2019 Wages order through a technical scrutiny. This highlighted minor clarification points within the order relating to:

a) Accommodation Offset Allowance

The committee felt Article 15(1) and (2) of the Agricultural Wages Order 2019 that there was potential ambiguity in relation to how the Accommodation Offset Allowance should be applied to agricultural workers' wages.

It was agreed by the Panel that Article 15 of the Order be reworded to remove any potential ambiguity and clarify that the Accommodation Offset Allowance should be a weekly deduction from the agricultural worker's minimum wage where a house (as defined by the Order) is provided and a daily deduction from the agricultural worker's minimum wage each day that other accommodation (as defined by the Order) is provided to the agricultural worker.

b) Agricultural Sick Pay

Article 21(2) sets out the maximum number of weeks an agricultural worker is entitled to agricultural sick pay in each period of entitlement. The committee highlighted there was an unintended consequence from the current wording of the Order in that, where an agricultural worker has been employed for exactly 24, 36, 48, and 59 months they can be entitled to the lower and higher level of

entitlement. As an example, an agricultural worker employed for exactly 24 months will be entitled to 13 weeks sick pay (on the basis of being employed for not more than 24 months) and 16 weeks sick pay (on the basis of being employed at least 24 months).

The Panel propose the following changes to the Article 21(2) Agricultural Wages Order 2020 by inserting the following:

“During each period of entitlement, the maximum number of weeks that an agricultural worker is entitled to agricultural sick pay is:

13 weeks in the second year of employment;

16 weeks in the third year of employment;

19 weeks in the fourth year of employment;

22 weeks in the fifth year of employment;

26 weeks in the sixth and all subsequent years of employment.”

c) Calculation of Holiday Entitlement and/or Pay for Those Working Variable Hours

In order to ensure the 2020 Order keeps step with changes in legislation which are due to come into force on 6 April 2020, the Panel propose that the provision in Article 34(4) be amended to increase the reference period for determining an average week's pay for the purposes of calculating holiday pay from 12 weeks to 52 weeks. In addition, in order to ensure consistency between the provisions of the Order the Panel propose that the reference period for determining the holiday entitlement of agricultural workers working variable hours under Article 31(1), also be changed from 12 weeks to 52 weeks. The Panel therefore propose the following amendment to the wording of the Articles: “Article 31(1) Where an agricultural worker works their basic hours on a varying number of days each week, the number of days worked each week for the purposes of the Table in Schedule 5, is to be taken as an average of the number of qualifying days worked each week during the period of 52 weeks immediately preceding the commencement of the agricultural worker's annual leave and that average number of qualifying days must, where appropriate, be rounded to the nearest whole day.

Article 34 (4) Where the agricultural worker's normal working hours vary from week to week, or where an agricultural worker with normal working hours (as in paragraph (3)) works overtime in addition to those hours, the amount of the agricultural worker's normal weekly pay for the purposes of paragraph (2) is calculated by adding together the amount of the agricultural worker's normal weekly pay in each of the 52 weeks immediately preceding the commencement of the worker's annual leave and dividing the total by 52.”

I should be grateful for your comments on these proposals before 16 October 2019 so that the Panel may submit our advice to Ministers as required by the Agricultural Sector (Wales) Act 2014.

The responses to this consultation will be made publicly available. Should you wish to remain anonymous, please indicate this within your response. Thank you in advance for your input.

Please respond to the Panel Manager in writing at the address below or by email to:

Ryan Davies
Agricultural Advisory Panel Manager
Welsh Government
Spa Road East
Llandrindod Wells
Powys
LD1 5HA

Ryan.Davies@gov.wales

Yours sincerely

Lionel Walford
Chair
Agricultural Advisory Panel for Wales

CONSULTATION DISTRIBUTION LIST

A	Aberdeen-Angus Cattle Society
	Action for Children
	Action on Hearing Loss (RNID)
	ADAS
	Age Alliance Wales
	Age Cymru
	a:gender
	Agricultural Business
	AHDB Dairy
	All Wales People First
	Animal & Plant Health Agency (APHA)
	Associated British Ports
	Association of Labour Providers (ALP)
	Association of Professional Staffing Companies (APSCo)
	Atkins Global
	Autism Spectrum Connections Cymru (ASCC)
B	Baha’l Council for Wales
	BAM Nuttall Ltd
	Barnardo’s Cymru
	BAWSO
	Bevan Foundation
	Bi Cymru
	Black Environment Network (BEN UK)
	Brecon Beacons National Park
	British Blonde Society
	British Blue Cattle Society
	British Deaf Association (Wales)
	British Dyslexia Association
	British Limousin Cattle Society
	British Pakistan Foundation
	British Red Cross (Wales)
	British Retail Consortium (BRC)
	British Simmental Cattle Society
	British Veterinary Association
	British Water
	British Youth Council
Brown Swiss Cattle Society	
C	CADW
	Cafod
	Campaign for the Protection of Rural Wales (CPRW)
	Canal and River Trust
	Canolfan Dysgu Cymru
	Cardiff City and County Council
	Carers Wales

	Cartrefi Cymru
	Catch Up
	Celtic Ecology & Conservation Ltd
	Central Association of Agricultural Valuers (CAAV)
	Centre for Ageing and Dementia Research
	Centre for Alternative Technology
	Centre for Social Justice (CSJ)
	Centre of Sign Sight Sound
	Cered
	Change Grow Live
	Chartered Institute for Environmental Health
	Chartered Institute of Housing
	Children in Wales / Plant yng Nghymru
	Children's Commissioner for Wales
	The Church in Wales
	Chwarae Teg
	Citizens Advice Cymru
	Clee, Tompkinson & Francis
	Clwyd-Powys Archaeological Trust
	Coal Authority
	Coastal Zone and Marine Environment Studies Research Unit
	Colegau Cymru
	Coleg Cambria
	Coleg Cymraeg Cenedlaethol
	Coleg Sir Gar
	Common Vision
	Communication Matters
	Community Housing Cymru
	Community Land Advisory Service (CLAS Cymru)
	Confederation of British Industry (CBI)
	Conservation Volunteers (TCV)
	Consortium
	Constructing Excellence in Wales
	Contact Cymru (Contact a Family)
	Continuous Cover Forestry Group (CCFG)
	Council for Wales Voluntary Youth Services (CWYVS)
	Country Land & Business Association (CLA)
	Crown Estate
	CTP International
	Cyfieithwyr Cymru
	Cymdeithas Eisteddfodau Cymru
	Cynnal Cymru
	Cytun

D	Dairy Development Centre (DDC)
	Dairy Group
	Dartmoor Society
	Davis Meade Property Consultants (DMPC)
	DEFRA

	Denbighshire County Council
	Dept of Agriculture, Environment & Rural Affairs – NI (DAERA)
	Dept for Business, Energy & Industrial Strategy (BEIS)
	Disability Advice Project
	Disability Arts Cymru
	Disability Powys
	Disability Sport Wales (DSW)
	Disability Wales / Anabledd Cymru
	Diverse Cymru
	Duffryn Community Link
	Dwr Cymru
	Dyfi Biosphere
E	Edward Perkins Chartered Surveyors
	EH Law
	Eisteddfod Genedlaethol Cymru
	Elan Valley Trust
	Energy Savings Trust
	Environment Agency
	Epilepsy Wales
	Equality & Human Rights Commission
	Ethnic Minorities and Youth Support Team Wales (EYST)
Evangelical Alliance Wales	
F	Farmers Union of Wales (FUW)
	Farming & Wildlife Advisory Group (FWAG)
	Federation of Petroleum Suppliers (FPS)
	Federation of Small Businesses (FSB)
	Ffos Las Racecourse
	Fjord Horse
	Focus on Labour Exploitation (FLEX)
	Forest Research
	Freelancer & Contractor Services Association (FCSA)
	Freightliner
	Friends of the Earth Cymru
	Fuel Experts Association
	Future Farmers of Wales
G	Gofal Cymru
	Guide Dogs Cymru
H	Horticulture Wales
	HSBC Agriculture
	Humanists UK
	Hybu Cig Cymru
I	Institute of Biological, Environmental & Rural Sciences – Aberystwyth Uni (IBERS)
	Institute of Chartered Foresters
	Institute of Occupational Safety & Health (IOSH)

	Institution of Civil Engineers (ICE)
J	The Jewish Leadership Council
	The Joseph Rowntree Foundation (JRF)
K	Keep Wales Tidy
L	Labour Research Department
	LANDEX (Land Based Colleges Aspiring to Excellence)
	Landscape Institute
	LANTRA
	LEAF Education
	Learning Disability Coalition
	Learning Disability Wales
	Leonard Cheshire Trust
	Llais y Goedwig
	Llanishen Reservoir Action Group
	Lloyds Bank plc (Agriculture)
	Low Pay Commission
	Lusitano Breed Society of Great Britain
M	Maelor Forest Nurseries Ltd
	Marine Conservation Society
	MEIC
	Mencap Cymru
	Menter a Business
	Menter Mon
	Mentrau Iaith Cymru
	Merched y Wawr
	Meyrick Estate Management Ltd (Bordogan Estate)
	Mid & West Wales Fire and Rescue Service
	MIND Cymru
	Mineral Products Association
	Mudiad Meithrin
	Multiple Sclerosis (MS) Society Wales
	Muslim Council of Wales
N	National Allotment Society
	National Autistic Society Cymru
	National Beef Association (NBA)
	National Deaf Childrens Society Cymru
	National Energy Action Wales (NEA Cymru)
	National Farmers Union (NFU Cymru)
	National Federation of Women's Institutes (NFWI Wales)
	National Hate Crime Report and Support Centre Wales
	National Parks Wales
	National Sewerage Association
	National Trust
	National Youth Agency

	Nationwide Access Consultants Limited
	Natural Resources Wales (NRW)
	Network She
	NFU Mutual
	NHS Centre for Equality & Human Rights
	North Wales Regional Equality Network (NWREN)
	NPTC Group
	NSPCC Wales
O	Office of the Secretary of State for Wales
	OFTEC
	OHES Environmental
	Oil Facilities Limited (OFL)
	Oil Recycling Association
	Older People's Commissioner for Wales
	Oxfam Cymru
P	Participation Cymru
	Pembrokeshire Coast National Park
	Planning Inspectorate (PINS)
	Powys County Council
	Prime Cymru
	Prince's Trust Cymru
	Public Health Wales
R	R.A.B.I Wales / Cymru
	Race Council Cymru
	Race Equality First
	Ramblers
	Recruitment & Employment Confederation (REC)
	Red Ruby Devon Cattle Society
	Regional Community Cohesion Coordinators
	Resolution Foundation
	RH & S Mottershead
	RICS Wales
	Royal National Institute of Blind People (RNIB)
	Royal Society for the Protection of Birds (RSPB)
	Royal Town Planning Institute (RTPI)
	Royal Welsh Agricultural Society (RWAS)
S	Santander (Agriculture)
	Save the Children Wales
	Scope
	Scottish Government
	Severn Rivers Trust
	SEWREC – The Social Justice Charity for South East Wales
	Shaw Trust
	Shelter Cymru
	SNAP Cymru
	Snowdonia National Park

	South East Wales Equality Network (SEWEN)
	SOVA
	Sparkle
	Stonewall Cymru
	Sustainable Farming Consultancy
	Swansea Disability Forum
T	T'ai Pawb
	TCS Management
	Tenant Farmers Association (TFA)
	Tir Enterprises Ltd
	Travelling Ahead
	Tros Gynnal Plant
U	UK Youth
	Unique Transgender Network
	UNISON
	United Utilities
	Unite the Union
	University of Bangor
	Urdd Gobaith Cymru
V	Victim Support Cymru
	Visit Wales
W	Wales Assembly of Women
	Wales Council for Deaf People
	Wales Council for Voluntary Action (WCVA)
	Wales Council of the Blind
	Wales Environment Link
	Wales Federation of Young Farmers Clubs (YFC Wales) (+ 12 counties)
	Wales Tourism Alliance
	Wales TUC Cymru
	Water Regulations Advisory Service (WRAS)
	Water UK
	Watts and Morgan
	Wellness Recovery Action Plan (WRAP)
	Welsh Black Cattle Society
	Welsh Lamb & Beef Producers (WLBP)
	Welsh Language Commissioner
	Welsh Lavender Ltd
	Welsh Local Government Association (WLGA)
	Welsh Refugee Council
	Welsh Women's Aid
	West Wales Rivers Trust
	Whittingham Riddell
	Whizz Kids
	Wildfowl & Wetlands Trust (WWT)
	Wildlife Trust of South and West Wales

	Wildlife Trusts Wales
	WISE
	Women Connect First
	Women in Agriculture Network
	Women in Property
	Women in Rural Enterprise (WiRE)
	Women in Wales
	Women on Boards
	Women's Engineering Society (WES)
	Women's Equality Network (WEN Wales)
	Women's Farm and Garden Association (WFGA)
	Woodland Trust
	WWF Cymru
	Wye & Usk Foundation
Y	Young Wales
	Youth United Foundation

Ein cyf/Our ref MA/L/LG/0276/20

Elin Jones AC
Y Llywydd
Y Cynulliad Cenedlaethol

30 Mawrth 2020

Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020

Yn unol ag adran 11A(4) Deddf Offerynnau Statudol 1946, fel y'i mewnosodwyd gan Atodlen 10 para 3 Deddf Llywodraeth Cymru 2006, rwy'n eich hysbysu y daw'r Offeryn Statudol (OS) hwn i rym lai na 21 diwrnod ar ôl ei gyflwyno. Amgaeir Memorandwm Esboniadol y Gorchymyn er gwybodaeth ichi.

Cefndir

Cafodd Panel Cyngori Cymru ar Amaethyddiaeth (y Panel) ei sefydlu o dan Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 ar 1 Ebrill 2016. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys adolygu cyflogau ac amodau cyflogaeth eraill a chefnogi datblygu sgiliau a gyrfaoedd yn y sector amaethyddol.

Ar hyn o bryd, daw gweithwyr amaethyddol Cymru o dan y cyfraddau a bennwyd gan Orchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2019 (Gorchymyn 2019). Daeth y gorchymyn i rym ar 1 Ebrill 2019, y pedwerydd gorchymyn ar gyflogau a wnaed o dan Ddeddf 2014.

Cytunodd y Panel i gynyddu'r cyfraddau cyflog amaethyddol isaf (AMW) ac ymgynghori ar y cynigion yn hydref 2019. Bwriad y Panel oedd gweld y Gorchymyn newydd yn dod i rym ar 1 Ebrill, yr un dyddiad ag y deuai'r cynnydd yng Nghyflog Byw Cenedlaethol y DU (NLW) a'r Isafswm Cyflog Cenedlaethol (NMW) i rym.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Fodd bynnag, cafwyd oedi o ddeufis cyn cyhoeddi'r NMW/NLW yn sgil galw'r etholiad cyffredinol. Ailgynullodd y Panel i ystyried cyfraddau arfaethedig yr isafswm cyflog amaethyddol yng ngoleuni'r cyhoeddiad a chyflwynodd wedi hynny Orchymyn diwygiedig.

Yn unol ag adran 4(1)(b) o Ddeddf 2014, cafodd y Gorchymyn diwygiedig ei gyfeirio'n ôl i'r Panel gan Swyddogion iddo gael ystyried nifer o fân faterion drafftio technegol. Cyflwynwyd y Gorchymyn drafft terfynol gan y Panel ger bron Lesley Griffiths AC, y Gweinidog Ynni, Amgylchedd a Materion Gwledig, ar 20 Mawrth 2020 i'w gymeradwyo ganddi, lawer hwyrach na'r disgwyl.

Tan y daw Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020 i rym, bydd gweithwyr amaethyddol Cymru yn dal i gael eu talu o dan amodau Gorchymyn 2019. Er mwyn osgoi aflonyddwch a sicrhau bod gweithwyr yn cael eu talu yn unol â chyfraddau'r AMW y cytunwyd arnynt gan y Panel, cynigir na ddylai'r Gorchymyn orfod cadw at y confensiwn 21 niwrnod er mwyn iddo gael dod i rym ar 1 Ebrill.

Bernir nad oes angen cadw at y confensiwn 21 niwrnod oherwydd yr amgylchiadau na fu modd eu hosgoi a arweiniodd at arafu'r broses a bod cyfiawnhad dros hynny. Rwy'n credu hefyd bod cyfiawnhad dros gwtogi ar yr oedi ar gynyddu cyfraddau cyflogau amaethyddol am y byddai hynny'n lleihau'r amser y bydd gweithwyr amaethyddol sy'n dod o dan yr AMW yn dioddef anfantais o ran cyfraddau'u cyflogau a byddai'n ei gwneud yn haws i gyflogwyr amaethyddol gydymffurfio.

Mae Memorandwm Esboniadol wedi'i baratoi ac wedi'i osod, ynghyd â'r Rheoliadau, yn y Swyddfa Gyflwyno.

Mae copi o'r llythyr hwn wedi'i anfon at Mick Antoniw AC, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Sian Wilkins, Pennaeth y Siambr a'r Pwyllgor Gwasanaethau a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgor Polisi a Deddfwriaeth.

Rebecca Evans AC/AM
Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Minister for Finance and Trefnydd

Eitem 2.2 SL(5)538 - Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Rhif 2) (Cymru) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Gorchymyn hwn yn diwygio Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 ("y GDCG").

Mae erthygl 3 o'r GDCG, ac Atodlen 2 iddo, yn rhoi hawliau datblygu a ganiateir mewn cysylltiad â datblygu penodol. Pan roddir yr hawliau hynny, nid yw cais am ganiatâd cynllunio yn ofynnol.

Mae erthygl 2 o'r Gorchymyn hwn yn diwygio Atodlen 2 i'r GDCG. Mae'n mewnosod Rhan 3A newydd (Adeiladau Dros Dro a Newid Defnydd at Ddibenion Argyfwng Iechyd y Cyhoedd) i ganiatáu datblygu penodol yng Nghymru at ddibenion atal, rheoli neu liniaru effeithiau argyfwng iechyd y cyhoedd yn y Deyrnas Unedig, neu gymryd camau eraill mewn cysylltiad ag argyfwng o'r fath.

Y datblygu a ganiateir yw newid defnydd adeilad neu dir i Ddosbarth C2 (Sefydliadau preswyl) neu Ddosbarth D1 (Sefydliadau amhreswyl) o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd)1987, a darparu adeiladau neu strwythurau eraill.

Mae'r datblygu a ganiateir yn ddarostyngedig i amodau a chyfyngiadau sydd hefyd wedi eu nodi yn y Rhan 3A newydd.

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Ni nodir unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad

Mae'r rheol 21 diwrnod o dan y Ddeddf Offerynnau Statudol 1946 (a ymgorfforwyd yn Atodlen 10 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006) yn darparu y dylid gosod offerynnau 21 diwrnod cyn iddynt ddod i rym. Mae hyn yn galluogi Aelodau i geisio diddymu offerynnau o'r fath cyn iddynt gael effaith, am y gall achosi dryswch os diddymir deddfwriaeth ar ôl ei roi ar waith.

Gosodwyd y Gorchymyn ar 14 Ebrill, wedi iddo ddod i rym eisoes ar 10 Ebrill. Yn yr achos hwn, mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod yr amgylchiadau'n cyfiawnhau torri'r rheol 21 diwrnod. Rydym yn nodi'r llythyr a anfonwyd at y Llywydd gan Rebecca Evans, y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, dyddiedig 14 Ebrill 2020. Noda hwn:

Mae angen i'r Gorchymyn ddod i rym cyn gynted ag y bo modd, i alluogi cyrff gwasanaeth iechyd i wneud gwaith datblygu yn unol â Rhan 3A. Byddai hyn yn galluogi, er enghraifft, sefydlu ysbytai dros dro a gorsafoedd profi ar dir nad yw awdurdod lleol na'r Goron yn berchen arno nac yn ei reoli, megis arenâu chwaraeon preifat.

Os nad yw'r Gorchymyn yn dod i rym bydd yn ofynnol i gyrff gwasanaeth iechyd wneud cais am ganiatâd cynllunio i wneud gwaith datblygu o'r fath. Mae'r Gorchymyn yn ceisio osgoi'r oedi anochel a fyddai'n gysylltiedig â gwneud a phrosesu ceisiadau o'r fath. O ystyried yr amgylchiadau ynghylch y clefyd COVID-19, sydd yn y categori "argyfwng iechyd y cyhoedd" at ddibenion y Gorchymyn, yn enwedig y ffordd gyflym mae'n datblygu, credir bod rheswm a chyfiawnhad dros beidio â dilyn y rheol 21 diwrnod yn yr achos hwn.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Ni nodir unrhyw oblygiadau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

29 Ebrill 2020

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

National Assembly for Wales

Legislation, Justice and Constitution Committee

Tudalen y pecyn 97

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 420 (Cy. 90)

**CYNLLUNIO GWLAD A
THREF, CYMRU**

**Gorchymyn Cynllunio Gwlad a
Thref (Datblygu Cyffredinol a
Ganiateir) (Diwygio) (Rhif 2)
(Cymru) 2020**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae'r Gorchymyn hwn yn diwygio Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 ("y GDCG").

Mae erthygl 3 o'r GDCG, ac Atodlen 2 iddo, yn rhoi hawliau datblygu a ganiateir mewn cysylltiad â datblygu penodol. Pan roddir yr hawliau hynny, nid yw cais am ganiatâd cynllunio yn ofynnol.

Mae erthygl 2 o'r Gorchymyn hwn yn diwygio Atodlen 2 i'r GDCG drwy fewnosod Rhan 3A newydd (Adeiladau Dros Dro a Newid Defnydd at Ddibenion Argyfwng= Iechyd y Cyhoedd) i ganiatáu datblygu penodol yng Nghymru at ddibenion atal, rheoli neu liniaru effeithiau argyfwng iechyd y cyhoedd yn y Deyrnas Unedig, neu gymryd camau eraill mewn cysylltiad ag argyfwng o'r fath.

Y datblygu a ganiateir yw newid defnydd adeilad neu dir i Ddosbarth C2 (Sefydliadau preswyl) neu Ddosbarth D1 (Sefydliadau amhreswyl) o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) 1987, a darparu adeiladau neu strwythurau eraill.

Mae'r datblygu a ganiateir yn ddarostyngedig i amodau a chyfyngiadau sydd hefyd wedi eu nodi yn y Rhan 3A newydd.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn hwn. O ganlyniad, ystyriwyd nad oedd yn angenrheidiol llunio asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Gorchymyn hwn.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 420 (Cy. 90)

**CYNLLUNIO GWLAD A
THREF, CYMRU**

**Gorchymyn Cynllunio Gwlad a
Thref (Datblygu Cyffredinol a
Ganiateir) (Diwygio) (Rhif 2)
(Cymru) 2020**

Gwnaed 9 Ebrill 2020

Yn dod i rym 10 Ebrill 2020

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru* 14 Ebrill 2020

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 59, 60(1), 61(1) and 333(7) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(1) ac a freiniwyd bellach ynddynt hwy(2), yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn.

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Rhif 2) (Cymru) 2020 a daw i rym ar 10 Ebrill 2020.

(2) Mae'r Gorchymyn hwn yn gymwys o ran Cymru.

(1) 1990 p. 8. Mewnosodwyd adran 59(4) gan adran 55 o Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 (dccc 4), a pharagraff 5 o Atodlen 7 iddi. Mae diwygiadau eraill nad ydynt yn berthnasol i'r offeryn hwn.

(2) Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adrannau 59, 60(1), 61(1) a 333(7), i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan erthygl 2 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672) ac Atodlen 1 iddo: *gweler* y cofnod yn Atodlen 1 ar gyfer Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 fel y'i hamnewidiwyd gan erthygl 4 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 2000 (O.S. 2000/253), ac Atodlen 3 iddo. Yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32), a pharagraffau 30 a 32 o Atodlen 11 iddi, trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru.

**Diwygio Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref
(Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995**

2.—(1) Mae Atodlen 2 i Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995(1) wedi ei diwygio fel y nodir ym mharagraff (2).

(2) Ar ôl Rhan 3 (Newid Defnydd) mewnosoder—

“Part 3A

**Temporary Building and Changes of
Use for Public Health Emergency
Purposes**

Class A

A. Permitted development

Development for the purpose of preventing, controlling or mitigating the effects of, or taking other action in connection with a public health emergency in the United Kingdom, consisting of—

(a) a change of the use of a building or land to a use falling within Class C2 (Residential institutions) or Class D1 (Non-residential institutions) of the Schedule to the Use Classes Order,

(b) the provision on land of buildings, moveable structures, works, plant or machinery.

A.1 Development not permitted

Development is not permitted by Class A if—

(a) any part of the development is on land which is, or forms part of—

(i) a military explosive storage area;

(ii) a safety hazard area;

(iii) a site of special scientific interest; or

(b) the land or building is, or contains, a scheduled monument.

A.2 Conditions

Development is permitted by Class A subject to the following conditions—

(a) the development must be undertaken by or on behalf of an NHS body;

(1) O.S. 1995/418 y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r offeryn hwn.

- (b) if the developer is not also the local planning authority, the developer must, as soon as reasonably practicable notify the local planning authority of that development; and
- (c) on or before the expiry of the period of twelve months beginning with the date on which the development began—
 - (i) any use of that building or land for the purpose of Class A must cease;
 - (ii) any building, moveable structure, works, plant or machinery permitted by Class A must be removed; and
 - (iii) the building or land must be restored to its condition before the development took place, or to such other state as may be agreed in writing between the local planning authority and the developer.

A.3 Interpretation of Class A

(1) For the purposes of Class A—

“military explosives storage area” means any area, including an aerodrome, depot, mooring or port, at which the storage of military explosives may be undertaken and for which the associated explosives safeguarding zone is identified on a safeguarding map, issued by the Secretary of State provided to the local planning authority for the purposes of a direction made by the Welsh Ministers in exercise of powers conferred by article 18(1) of the Procedure Order (or any previous powers to the like effect);

“NHS body” has the same meaning as in section 206 of the National Health Service (Wales) Act 2006⁽¹⁾;

“Procedure Order” means the Town and Country Planning (Development Management Procedure) (Wales) Order 2012⁽²⁾;

“public health emergency” means an event or situation which threatens serious damage to human welfare in a place in the United Kingdom;

(1) 2006 p. 42, diwygiwyd adran 206 gan baragraffau 38(1)(a), (b) a (d) o Atodlen 21 i Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012 p. 7. Mae diwygiadau eraill nad ydynt yn berthnasol i'r offeryn hwn.

(2) O.S. 2012/801 (Cy. 110) y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r offeryn hwn.

“safety hazard area” means an area notified to the local planning authority—

- (a) by the Health and Safety Executive for the purposes of paragraph (c) of the Table in Schedule 4 to the Procedure Order (or any previous powers to the like effect); or
- (b) by the Office for Nuclear Regulation for the purposes of paragraph (d) of that Table.

(2) For the purposes of the definition of “public health emergency” in paragraph (1), an event or situation threatens damage to human welfare only if it involves, causes or may cause—

- (a) loss of human life;
- (b) human illness or injury;
- (c) disruption of services relating to health.”

Julie James

Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol, un o
Weinidogion Cymru
9 Ebrill 2020

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan y Gyfarwyddiaeth Gynllunio ac fe'i gosodir gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2020.

Julie James AC
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol

14 Ebrill 2020

RHAN 1

1. Disgrifiad

- 1.1 Mae'r Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gorchymyn Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (y "GDCG"), fel y'i diwygiwyd, yn caniatáu datblygiad, o fewn rhai paramedrau, heb fod angen cyflwyno cais cynllunio. Gelwir hyn yn "ddatblygiad a ganiateir".
- 1.2 Mae'r Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygiad Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2020 "y Gorchymyn Diwygio" yn diwygio Atodlen 2 y GDCG drwy:
 - Mewnosod Rhan 3A newydd (Adeiladau Dros Dro a Newid Defnydd at Ddibenion Argyfwng= Iechyd y Cyhoedd) er mwyn caniatáu rhai datblygiadau at ddibenion atal, diogelu rhag, rheoli neu ddarparu ymateb i argyfwng iechyd cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

- 2.1 Yn unol ag adran 11A(4) Deddf Offerynnau Statudol 1946, fel y'i mewnosodwyd gan Atodlen 10 paragraff 3 Deddf Llywodraeth Cymru 2006, hysbyswyd y Llywydd y daw'r Gorchymyn i rym llai na 21 diwrnod o'r diwrnod cyflwyno gerbron.
- 2.2 Mae'r Gorchymyn yn ceisio osgoi'r oedi anochel a fyddai'n gysylltiedig â llunio a phrosesu ceisiadau cynllunio. O ystyried yr amgylchiadau sy'n gysylltiedig â COVID-19, sy'n cael ei gynnwys yn y categori "argyfwng iechyd cyhoeddus" at ddibenion y Gorchymyn, ac yn arbennig am ei fod yn newid yn gyflym, credir nad yw cadw at y confensiwn 21 diwrnod yn angenrheidiol ac y gellir cyfiawnhau hynny yn yr achos hwn.

3. Y cefndir deddfwriaethol

- 3.1 Gwneir y Gorchymyn Diwygio o dan bwerau yn adrannau 59, 60(1), 61(1) a 333(7) Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990. Mae'r adrannau hyn yn rhoi'r pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol gymeradwyo (neu i alluogi awdurdodau cynllunio lleol i gymeradwyo) caniatâd cynllunio ar gyfer y categorïau datblygu a nodir mewn gorchymyn datblygu. Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru drwy erthygl 2 Gorchymyn Cynlluniad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672) i'r graddau y mae'n arferadwy mewn cysylltiad â Chymru. Cafodd y swyddogaethau hyn eu trosglwyddo i Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162, a pharagraffau 30 a 32 Atodlen 11, Deddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32), gyda'r swyddogaethau yn berthnasol i swyddogaethau'r Cynulliad fel y'u diffinnir ym mharagraff 30(2).

- 3.2 Mae Adran 333(5B) Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn amodi bod y weithdrefn ar gyfer offeryn statudol sy'n cynnwys gorchymyn datblygu a wneir gan Weinidogion Cymru yn weithdrefn penderfyniad negyddol.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Datblygiad Brys gan gorff y GIG

- 4.1 Yn ystod argyfwng iechyd cyhoeddus, mae angen yn aml i'r GIG ymateb yn gyflym i sefyllfaoedd wrth iddynt newid, er budd atal, lliniaru neu leihau argyfwng iechyd dynol. Yn ystod cyfnod o'r fath, derbynnir y gallai fod angen ymlacio'r gofynion rheoleiddiol arferol er mwyn lleihau'r pwysau ar y GIG a galluogi i gyrff y gwasanaeth iechyd ymateb a darparu cyfleusterau er mwyn atal ei ledaeniad, trin, profi, gofalu am a rheoli adferiad nifer uchel iawn o gleifion.
- 4.2 Mae'n gyfrifoldeb ar y rhai sy'n ymgymryd â datblygiadau i sicrhau bod eu gweithrediadau yn gyfreithlon. Gyda hyn mewn golwg, diben y darpariaethau yn y Gorchymyn Diwygio, cyflwyno Rhan 3A newydd (Adeiladau Dros Dro a Newid Defnydd at Ddiben Iechyd Cyhoeddus) yw caniatáu rhai mathau penodol o ddatblygiad at ddibenion atal, diogelu rhag, rheoli neu ddarparu ymateb i argyfwng iechyd cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig.
- 4.3 Y datblygiadau a ganiateir yw'r newid i ddefnydd adeilad neu dir o unrhyw ddsbarth yn yr Atodlen i'r Gorchymyn Dosbarthiadau Defnydd neu unrhyw ddefnydd arall i Ddsbarth C2 (Sefydliadau preswyl) neu Ddsbarth D1 (Sefydliadau dibreswyl), a darparu adeiladau neu strwythurau eraill.
- 4.4 At ddiben Rhan 3A, mae argyfwng iechyd cyhoeddus yn ddigwyddiad neu'n sefyllfa sy'n achosi neu a allai arwain at golli bywyd dynol, salwch neu anaf dynol difrifol; neu amhariad difrifol i wasanaethau sy'n gysylltiedig ag iechyd.
- 4.5 Ni chaniateir datblygiad o dan Rhan 3A os bydd unrhyw ran o'r datblygiad ar dir sydd, neu sy'n ffurfio rhan o ardal storio ffrwydrion milwrol, ardal perygl i ddiogelwch neu safle o ddiddordeb gwyddonol arbennig. Yn ogystal, ni chaniateir datblygiad os yw'r tir neu'r adeilad yn, neu'n cynnwys, heneb gofrestredig.
- 4.6 Mae'r datblygiadau a ganiateir yn ddarostyngedig i amodau a gyflwynir hefyd yn y Rhan 3A newydd ym mharagraff A.2. Yr amodau hyn yw:
- Mae'n rhaid i'r datblygiad gael ei gyflawni gan neu ar ran corff y GIG;
 - Os nad y datblygwr yw'r Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI) y bydd y datblygwr yn hysbysu'r ACLI ynghylch y datblygiad;
 - Mae'n rhaid i'r datblygwr roi'r gorau i ddefnyddio'r tir at y diben brys ar neu cyn diwedd cyfnod o 12 mis ers iddo ddechrau;

- Mae'n rhaid symud unrhyw strwythurau a gwaith ac ati ac adfer yr adeilad a/neu'r tir i'w gyflwr blaenorol (neu i gyflwr y cytunwyd arno) ar neu cyn diwedd cyfnod o 12 mis ers dechrau'r datblygiad. Fel arall, byddai'n rhaid gwneud cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer unrhyw ddefnydd pellach.

4.7 At ddibenion y ddeddfwriaeth, mae "corff y GIG" wedi'i ddiffinio ym mharagraff A.3.

4.8 Mae'r Gorchymyn yn ceisio osgoi'r oedi anochel a fyddai'n gysylltiedig â llunio a phrosesu ceisiadau cynllunio, a thrwy hynny alluogi ymateb cyflymach i'r argyfwng.

5. Ymgynghori

5.1 Oherwydd natur frys y Gorchymyn hwn, ni chynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad cyn y daeth y Gorchymyn hwn i rym. Mae angen yr hawliau datblygu a ganiateir a roddir gan y Gorchymyn hwn ar frys gan y GIG er mwyn ymateb i epidemig presennol Coronavirus (COVID-19).

5.2 Ceisir safbwyntiau rhanddeiliaid yn adolygol fel rhan o ymgynghoriad yn y dyfodol ar newidiadau ehangach i'r GDCG. Defnyddir unrhyw adborth i hysbysu unrhyw newidiadau i'r Gorchymyn.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

6.1 Mae angen i'r Rheoliadau hyn gael eu gweithredu'n gyflym er mwyn delio ag argyfwng. Felly, ni chwblhawyd Asesiad Effaith Rheoleiddiol. Mae hyn yn unol â chod asesiad effaith rheoleiddiol Gweinidogion Cymru ar gyfer is-ddeddfwriaeth.

Rebecca Evans AC/AM
Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Minister for Finance and Trefnydd

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Elin Jones AC
Llywydd
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

14 Ebrill 2020

Annwyl Elin,

Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2020 ("y Gorchymyn")

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, fel y'i mewnosodwyd gan Atodlen 10, paragraff 3 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, rwy'n eich hysbysu bod yr Offeryn Statudol hwn wedi dod i rym lai na 21 diwrnod ar ôl iddo gael ei osod. Mae'r Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Gorchymyn ynghlwm er gwybodaeth ichi.

Cefndir

Mae'r Gorchymyn yn mewnosod Rhan 3A newydd yn Atodlen 2 i Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 ("y prif Orchymyn"). Pan fydd datblygiad yn dod o dan delerau'r prif Orchymyn, mae'r prif Orchymyn yn rhoi caniatâd cynllunio ar ei gyfer, ac nid yw'n ofynnol gwneud cais am ganiatâd cynllunio.

Nod y Gorchymyn yw galluogi cyrff gwasanaeth iechyd i wneud gwaith datblygu penodol at ddibenion atal neu reoli argyfwng iechyd y cyhoedd yn y Deyrnas Unedig, amddiffyn yn erbyn argyfwng o'r fath neu ymateb iddo. Y datblygu a ganiateir yw newid defnydd adeilad neu dir mewn unrhyw ddsbarth yn yr Atodlen i Orchymyn Cynllunio Tref a Gwlad (Dosbarthiadau Defnydd) 1987 neu unrhyw ddefnydd arall i Ddsbarth C2 (Sefydliadau Preswyl) neu Ddsbarth D1 (Sefydliadau Amhreswyl), a darpariaeth adeiladau neu strwythurau eraill.

At ddiben y Rhan 3A newydd, mae argyfwng iechyd y cyhoedd yn ddigwyddiad neu sefyllfa sy'n arwain at, neu a allai arwain at, bobl yn marw, salwch neu anafiadau difrifol i bobl; neu amharu difrifol ar wasanaethau sy'n gysylltiedig ag iechyd.

Mae'r datblygu a ganiateir yn ddarostyngedig i amodau sydd hefyd yn cael eu hamlinellu yn y Rhan 3 newydd. Maent yn cynnwys amod bod rhaid i'r datblygwyr sydd wedi gwneud y

BUDDSODDWYR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLES**

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
Tudalen y pecyn 107
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 029 20823936
@wales.gsi.gov.uk
Gwefan • website: www.cymru.gov.uk

gwaith datblygu atal rhag defnyddio'r tir/adeiladau at y dibenion brys 12 mis ar ôl iddo ddechrau neu ynghynt; rhaid tynnu strwythurau ac offer ac ati a rhaid adfer yr adeilad/tir i'w gyflwr/defnydd blaenorol (neu gyflwr y cytunir arno).

Mae angen i'r Gorchymyn ddod i rym cyn gynted ag y bo modd, i alluogi cyrff gwasanaeth iechyd i wneud gwaith datblygu yn unol â Rhan 3A. Byddai hyn yn galluogi, er enghraifft, sefydlu ysbytai dros dro a gorsafoedd profi ar dir nad yw awdurdod lleol na'r Goron yn berchen arno nac yn ei reoli, megis arenâu chwaraeon preifat.

Os nad yw'r Gorchymyn yn dod i rym bydd yn ofynnol i gyrff gwasanaeth iechyd wneud cais am ganiatâd cynllunio i wneud gwaith datblygu o'r fath. Mae'r Gorchymyn yn ceisio osgoi'r oedi anochel a fyddai'n gysylltiedig â gwneud a phrosesu ceisiadau o'r fath. O ystyried yr amgylchiadau ynghylch y clefyd COVID-19, sydd yn y categori "argyfwng iechyd y cyhoedd" at ddibenion y Gorchymyn, yn enwedig y ffordd gyflym mae'n datblygu, credir bod rheswm a chyfiawnhad dros beidio â dilyn y rheol 21 diwrnod yn yr achos hwn.

Oherwydd disyfydrwydd y Gorchymyn nid yw wedi bod yn destun ymgynghoriad; fodd bynnag, mae Memorandwm Esboniadol wedi cael ei baratoi a'i osod, ynghyd â'r rheoliadau, yn y Swyddfa Gyflwyno.

Mae copi o'r llythyr hwn yn mynd at Mick Antoniw AC, Pennaeth y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Siân Wilkins, Pennaeth Gwasanaeth y Siambr Pwyllgorau, a Julian Luke Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir,

Rebecca Evans AC/AM

Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Minister for Finance and Trefnydd

SL(5)539 – Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol, a chyhoeddi dogfennau penodol awdurdodau lleol yn ystod y pandemig COVID-19, a mynediad atynt.

At ddibenion y Rheoliadau hyn mae "awdurdod lleol" yn cynnwys prif gynghorau a chynghorau cymuned, gweithrediaeth prif gyngor, awdurdod iechyd porthladd, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub. Mae hefyd yn cynnwys pwyllgorau, is-bwyllgorau a chyd-bwyllgorau dau neu fwy o'r cyrff hyn.

Mae Rhan 2 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth i ganiatau cynnal cyfarfodydd awdurdodau lleol a gynhelir cyn 1 Mai 2021 drwy bresenoldeb o bell.

Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch gofynion sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol. Mae Rheoliadau 6 i 8 yn gwneud darpariaeth ynghylch pryd y gellir cynnal cyfarfodydd blynyddol prif gynghorau, cynghorau cymuned ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn 2020. Mae Rheoliad 9 yn gwneud darpariaeth i sicrhau nad yw awdurdod lleol yn cael ei gyfyngu wrth benderfynu pryd y ceir cynnal cyfarfodydd (ac eithrio'r cyfarfodydd blynyddol y mae Rheoliadau 6 i 8 yn mynd i'r afael â hwy) cyn 1 Mai 2021. Mae Rheoliad 10 yn gwneud darpariaeth ynghylch methu mynychu cyfarfodydd. Mae Rheoliadau 11 i 13 yn gwneud darpariaeth ynghylch ethol cadeiryddion, is-gadeiryddion a dirprwy gadeiryddion (yn ôl fel y digwydd) yng nghyfarfodydd blynyddol prif gynghorau, cynghorau cymuned, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe yn 2020. Mae Rheoliad 14 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â phenodiadau eraill a wneir yng nghyfarfodydd awdurdodau lleol a gynhelir cyn 1 Mai 2021. Mae Rheoliad 15 yn caniatáu i reolau sefydlog awdurdod cynllunio lleol ddarparu ar gyfer dirprwyo aelodau pwyllgorau ac is-bwyllgorau awdurdodau cynllunio lleol. Mae Rheoliad 16 yn gwneud darpariaeth ynghylch y dull pleidleisio yng nghyfarfodydd cynghorau cymuned. Mae Rheoliadau 17 ac 18 yn gwneud darpariaeth ynghylch hysbysiadau cyfarfodydd blynyddol prif gynghorau, cynghorau cymuned ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol a gynhelir cyn 1 Mai 2021, a gwysion i aelodau fynychu'r cyfarfodydd hynny.

Mae Rhan 4 yn addasu gofynion mynediad i'r cyhoedd mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol penodol, penderfyniadau gweithrediaethau prif gynghorau, a hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd neu'r penderfyniadau hynny. Mae Rheoliad 20 yn addasu darpariaethau Deddf Cyrff Cyhoeddus (Derbyn i Gyfarfodydd) 1960 (c. 67) ac mae Rheoliad 21 yn addasu darpariaethau Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (c. 70). Mae'r darpariaethau hynny'n ymwneud â mynediad i'r cyhoedd i gyfarfodydd ac i hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â chyfarfodydd. Mae Rheoliad 22 yn gwneud darpariaeth ynghylch paratoi cofnodion cyfarfod o dan Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mae Rheoliad 23 yn addasu darpariaethau Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithredol) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001 (OS 2001/2290) (Cy. 178) mewn perthynas â mynediad i'r cyhoedd i gyfarfodydd gweithrediaethau prif gynghorau ac i hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd hynny a phenderfyniadau gweithredol.

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

Rheol Sefydlog 21.2 (vi) - ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

1. Mae Rheoliad 21(4) yn rhoi testun yn lle adran 100C o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Yn is-adran 6 (b) o'r testun hwnnw, ymddengys bod y croesgyfeiriad at is-adran (2) yn anghywir. Rydym yn credu y dylai gyfeirio at is-adran (9).
2. Mae Rheoliad 23(8)(f)(i) yn cynnwys cyfeiriad at Reoliad 24(6) o'r Rheoliadau hyn. Rydym yn credu y dylai'r cyfeiriad fod at Reoliad 23(6). Nid yw Rheoliad 24 (6) yn bodoli.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y dau bwynt technegol a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

1. Mae'r rheol 21 diwrnod o dan y Ddeddf Offerynnau Statudol 1946 (a ymgorfforwyd yn Atodlen 10 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006) yn darparu y dylid gosod offerynnau 21 diwrnod cyn iddynt ddod i rym. Mae hyn yn caniatáu i Aelodau geisio diddymu offerynnau o'r fath cyn iddynt gael effaith, am y gall achosi dryswch os diddymir deddfwriaeth ar ôl ei roi ar waith. Fodd bynnag, yn yr achos hwn, mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod yr amgylchiadau'n cyfiawnhau torri'r rheol honno. Mae'r Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, fel sy'n ofynnol o dan adran 11A o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, wedi hysbysu'r Llywydd am yr achos o dorri'r rheol mewn llythyr dyddiedig 21 Ebrill 2020 fel y gellir dwyn y mater i sylw'r Aelodau.

Mae'r llythyr yn nodi, o ystyried yr amgylchiadau ynghylch y pandemig COVID-19, na fernir bod cadw at y confensiwn 21 diwrnod yn angenrheidiol nac yn gallu cael ei gyfiawnhau yn yr achos hwn. Mae'r llythyr yn egluro ei bod yn ofynnol i'r Rheoliadau ddod i rym ar 22 Ebrill 2020 i alluogi awdurdodau lleol i barhau i weithredu. Ni all awdurdodau lleol wneud y newidiadau hyn drwy ddiwygiadau i'w rheolau sefydlog eu hunain neu reolau lleol eraill gan fod gofynion ar gyfer cyfarfodydd yn gyffredinol yn cael eu gosod yn fanwl mewn deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth. Heb y newidiadau a nodir yn y Rheoliadau, ni all awdurdodau lleol gynnal unrhyw gyfarfodydd yn ddiogel. Mae hyn yn eu hatal rhag eu hymdrechion hanfodol i ymateb i'r pandemig COVID-19. Bydd y trefniadau hyn yn aros yn eu lle ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir cyn 1 Mai 2021.

2. Nodir yn y Memorandwm Esboniadol, ac yn y llythyr y cyfeiriwyd ato uchod, oherwydd natur frys y Rheoliadau, nad ydynt wedi bod yn destun ymgynghoriad. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi bod mewn cysylltiad rheolaidd â Llywodraeth y DU a gyda chyrff sy'n cynrychioli llywodraeth leol yng Nghymru.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Ni nodir unrhyw oblygiadau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

O ystyried yr amgylchiadau presennol o ran coronafeirws, mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol mewn perthynas â'r pwyntiau technegol a godwyd.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

29 Ebrill 2020

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

National Assembly for Wales

Legislation, Justice and Constitution Committee

Tudalen y pecyn 111

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 442 (Cy. 100)

**LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU**

**Rheoliadau Awdurdodau Lleol
(Coronafeirws) (Cyfarfodydd)
(Cymru) 2020**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol, cyhoeddi dogfennau penodol awdurdodau lleol a mynediad at y dogfennau hynny.

Mae Rhan 1 yn nodi materion rhagarweiniol ac yn diffinio termau a ddefnyddir yn y Rheoliadau hyn, gan gynnwys diffinio "awdurdod lleol" at ddibenion y Rheoliadau hyn. Mae rheoliad 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch rhyngweithiad y Rheoliadau hyn â rheolau sefydlog, trefniadau gweithrediaeth ac unrhyw reolau eraill sydd gan awdurdod lleol. Mae rheoliad 4 yn gwneud darpariaeth ynghylch sut y mae'n rhaid i awdurdod sydd â'i wefan ei hun gydymffurfio â gofynion yn y Rheoliadau hyn i gyhoeddi hysbysiaid neu ddogfennau yn electronig.

Mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth i alluogi cyfarfodydd awdurdodau lleol a gynhelir cyn 1 Mai 2021 i gael eu cynnal drwy gael eu mynychu o bell.

Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch gofynion sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol. Mae rheoliadau 6 i 8 yn gwneud darpariaeth ynghylch pa bryd y caniateir cynnal cyfarfodydd blynyddol prif gynghorau, cynghorau cymuned ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn 2020. Mae rheoliad 9 yn gwneud darpariaeth sy'n sicrhau na chyfyngir ar awdurdod lleol wrth benderfynu pa bryd y caniateir i gyfarfodydd (ac eithrio'r cyfarfodydd blynyddol y mae rheoliadau 6 i 8 yn ymdrin â hwy) gael eu cynnal cyn 1 Mai 2021. Mae rheoliad 10 yn gwneud darpariaeth ynghylch methiant i fynychu cyfarfodydd. Mae rheoliadau 11 i 13 yn gwneud darpariaeth ynghylch ethol cadeiryddion, is-

gadeiryddion a dirprwy gadeiryddion (yn ôl y digwydd) yng nghyfarfodydd blynyddol prif gynghorau, cynghorau cymuned, awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe ar gyfer 2020. Mae rheoliad 14 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â phenodiadau eraill a wneir yng nghyfarfodydd awdurdodau lleol a gynhelir cyn 1 Mai 2021. Mae rheoliad 15 yn galluogi rheolau sefydlog awdurdod cynllunio lleol i ddarparu ar gyfer dirprwyo aelodau o bwyllgorau ac is-bwyllgorau awdurdodau cynllunio lleol. Mae rheoliad 16 yn gwneud darpariaeth ynghylch y dull pleidleisio yng nghyfarfodydd cynghorau cymuned. Mae rheoliadau 17 a 18 yn gwneud darpariaeth ynghylch hysbysiadau cyfarfodydd prif gynghorau, cynghorau cymuned ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol a gynhelir cyn 1 Mai 2021, a gwysion i'r aelodau i fynychu'r cyfarfodydd hynny.

Mae Rhan 4 yn gwneud addasiadau i'r gofynion ynglŷn â mynediad y cyhoedd mewn perthynas â chyfarfodydd penodol awdurdod lleol, penderfyniadau gweithrediaeth prif gynghorau, a hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd neu'r penderfyniadau hynny. Mae rheoliad 20 yn addasu darpariaethau yn Neddf Cyrff Cyhoeddus (Mynediad i Gyfarfodydd) 1960 (p. 67) ac mae rheoliad 21 yn addasu darpariaethau yn Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 (p. 70). Mae'r darpariaethau hynny'n ymwneud â mynediad y cyhoedd i gyfarfodydd ac at hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â chyfarfodydd. Mae rheoliad 22 yn gwneud darpariaeth ynghylch paratoi cofnodion cyfarfod o dan Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mae rheoliad 23 yn addasu darpariaethau yn Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001 (O.S. 2001/2290) (Cy. 178) mewn perthynas â mynediad y cyhoedd i gyfarfodydd gweithrediaethau prif gynghorau ac at hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd a'r penderfyniadau gweithrediaeth hynny.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ystyriwyd nad oedd yn angenrheidiol cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2020 Rhif 442 (Cy. 100)

**LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU**

**Rheoliadau Awdurdodau Lleol
(Coronafeirws) (Cyfarfodydd)
(Cymru) 2020**

Gwnaed am 10:00 a.m. ar 21 Ebrill 2020

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru am 5:30 p.m. ar 21 Ebrill 2020*

Yn dod i rym 22 Ebrill 2020

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adran 78 o Ddeddf y Coronafeirws 2020(1), adrannau 20 a 190 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989(2), ac adrannau 22(3) a 105 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000(4).

RHAN 1

Cyffredinol

Enwi, rhychwant a chymhwyso, a chychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020.

-
- (1) 2020 p. 7.
(2) 1989 p. 42. Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adrannau 20 a 190 o Ddeddf 1989, i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn rhinwedd erthygl 2 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672) ac Atodlen 1 iddo. Mae'r swyddogaethau hynny bellach yn arferadwy gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32) a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi.
(3) Rhoddodd paragraff 28 o Atodlen 3 i Ddeddf Lleoliaeth 2011 (p. 20) y geiriau "Welsh Ministers" yn lle "National Assembly for Wales" yn adran 22.
(4) 2000 p. 22.

- (2) Mae'r Rheoliadau hyn—
- (a) yn rhychwantu Cymru a Lloegr;
 - (b) yn gymwys o ran Cymru.
- (3) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 22 Ebrill 2020.

Dehongli

2. Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “awdurdod lleol” (“*local authority*”) yw—

- (a) prif gyngor;
- (b) gweithrediaeth prif gyngor (o fewn ystyr Rhan 2 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000);
- (c) cyngor cymuned;
- (d) cyd-fwrdd ar gyfer ardal yng Nghymru, sy'n dal i fodoli yn rhinwedd adran 263(1) o Ddeddf 1972;
- (e) awdurdod iechyd porthladd ar gyfer ardal iechyd porthladd yng Nghymru, a gyfansoddwyd o dan adran 2 o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1);
- (f) awdurdod tân ac achub ar gyfer ardal yng Nghymru, a gyfansoddwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004(2) neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno'n gymwys iddo;
- (g) awdurdod Parc Cenedlaethol;
- (h) cydbwyllgor o ddau neu ragor o'r cyrff a grybwyllir yn unrhyw un neu ragor o baragraffau (a) i (g);
- (i) pwyllgor neu gydbwyllgor o unrhyw un neu ragor o'r cyrff a grybwyllir yn unrhyw un neu ragor o baragraffau (a) i (h);

ystyr “awdurdod Parc Cenedlaethol” (“*National Park authority*”) yw awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer ardal yng Nghymru, a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995(3);

ystyr “Deddf 1972” (“*the 1972 Act*”) yw Deddf Llywodraeth Leol 1972(4);

ystyr “deddfiad” (“*enactment*”) yw deddfiad i'r graddau y mae'n cynnwys darpariaeth a fyddai o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru pe bai wedi ei chynnwys mewn Deddf Cynulliad;

ystyr “prif gyngor” (“*principal council*”) yw cyngor ar gyfer sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru.

(1) 1984 p. 22.
(2) 2004 p. 21.
(3) 1995 p. 25.
(4) 1972 p. 70.

Rhyngweithio â rheolau sefydlog etc.

3.—(1) Mae'r ddarpariaeth a wneir yn y Rheoliadau hyn yn gymwys ni waeth am unrhyw ddarpariaeth a gynhwysir yn y rheolau sefydlog, y trefniadau gweithrediaeth neu unrhyw reolau eraill sydd gan awdurdod lleol.

(2) I'r graddau y mae unrhyw ddarpariaeth mewn rheolau sefydlog, trefniadau gweithrediaeth neu reolau eraill awdurdod lleol yn anghydnaws ag unrhyw ddarpariaeth yn y Rheoliadau hyn, nid yw'n cael unrhyw effaith tra bo'r ddarpariaeth yn y Rheoliadau hyn yn cael effaith.

Cyhoeddi'n electronig

4. Os oes gan y corff y gosodir y gofyniad arno ei wefan ei hun, mae gofyniad a osodir yn rhinwedd y Rheoliadau hyn i gyhoeddi hysbysiad neu ddogfen yn electronig yn ofyniad i'w cyhoeddi ar y wefan honno.

RHAN 2

Mynychu o bell

Mynychu o bell

5.—(1) Nid yw adran 4 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011⁽¹⁾ (mynychu cyfarfodydd prif gynghorau o bell) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir cyn 1 Mai 2021.

(2) Caniateir i gyfarfod awdurdod lleol a gynhelir cyn y dyddiad hwnnw gael ei gynnal drwy gyfrwng unrhyw offer neu gyfleuster arall sy'n galluogi personau nad ydynt yn yr un lle i siarad â'i gilydd a chael eu clywed gan ei gilydd (pa un a yw'r offer neu'r cyfleuster hefyd yn galluogi'r personau hynny i weld ei gilydd ai peidio).

(3) O ran cyfeiriad mewn unrhyw ddeddfiad neu offeryn arall—

- (a) at berson yn mynychu cyfarfod awdurdod lleol neu'n bresennol mewn cyfarfod awdurdod lleol, mae'n cynnwys, mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir drwy'r dulliau a ddisgrifir ym mharagraff (2), mynychu'r cyfarfod drwy ddefnyddio'r dulliau hynny;
- (b) nid yw'r lle y cynhelir cyfarfod awdurdod lleol i gael ei ddarllen fel pe bai'n gyfyngedig i un lleoliad corfforol.

(1) 2011 mecc 4. Diwygiwyd adran 4 gan adran 59 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (dccc 4).

(4) Nid oes dim yn y rheoliad hwn yn cyfyngu ar bwerau awdurdod lleol i wneud rheolau sefydlog, trefniadau gweithrediaeth neu reolau eraill ynghylch cyfarfodydd a gynhelir drwy'r dulliau a ddisgrifir ym mharagraff (2).

(5) Rhaid i awdurdod lleol roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru at ddibenion y rheoliad hwn.

RHAN 3

Gofynion ynglŷn â chyfarfodydd

Pryd y caniateir cynnal cyfarfodydd blynyddol penodol

6.—(1) Mae paragraff (2) yn gymwys mewn perthynas â phrif gyngor nad yw wedi cynnal cyfarfod blynyddol—

- (a) ar neu ar ôl 1 Mawrth 2020, a
- (b) cyn i'r Rheoliadau hyn ddod i rym.

(2) Mae Atodlen 12 i Ddeddf 1972 (cyfarfodydd a thrafodion awdurdodau lleol) i'w darllen fel pe bai'r canlynol wedi ei fewnosod, ym mharagraff 1(2) (cyfarfodydd blynyddol prif gynghorau), o flaen paragraff (b)(1)—

“(ab) in 2020, on such day in 2020 as the proper officer of the council may fix;”.

7. Mae Atodlen 12 i Ddeddf 1972 i'w darllen fel pe bai “in 2020, the annual meeting is to be held on such day in 2020 as the proper officer of the council may determine,” wedi ei fewnosod, ym mharagraff 23(2)(2) (cyfarfodydd blynyddol cynghorau cymuned), ar ôl “take office.”.

8. Mae paragraff 2 o Atodlen 3 i Orchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995(3) (cyfarfodydd blynyddol) i'w ddarllen fel pe bai—

- (a) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-baragraff (1)—

“(1A) But in 2020, the annual meeting is to be on such day in that year, and at such hour, as is fixed by the chair of the Authority after consulting the proper officer of the Authority.”;

- (b) “Other than in 2020,” wedi ei fewnosod yn is-baragraff (2), ar y dechrau.

(1) Diwygiwyd paragraff 1(2)(b) gan adran 1(6) o Ddeddf Etholiadau 2001 (p. 7).

(2) Diwygiwyd paragraff 23(2) gan erthygl 4 o Orchymyn Deddf Etholiadau 2001 (Darpariaethau Atodol) 2001 (O.S. 2001/1630).

(3) O.S. 1995/2803. Ceir diwygiadau i Atodlen 3 nad yw'r un ohonynt yn berthnasol.

Dyddiad ac amser cyfarfodydd eraill

9.—(1) Caniateir cynnal cyfarfod y mae'n ofynnol, yn rhinwedd deddfiad neu offeryn arall, i awdurdod lleol ei gynnal cyn 1 Mai 2021 ar unrhyw ddiwrnod ac ar unrhyw amser cyn 1 Mai 2021 y mae'r awdurdod lleol yn ei bennu (pa un a yw'n ddarostyngedig i unrhyw ofynion eraill ai peidio o ran pryd y mae rhaid ei gynnal).

(2) Yn y rheoliad hwn, nid yw “cyfarfod” yn cynnwys cyfarfod blynyddol—

- (a) prif gyngor;
- (b) cyngor cymuned;
- (c) awdurdod Parc Cenedlaethol.

Methu mynychu cyfarfodydd

10. Mae adran 85(1) o Ddeddf 1972 (gadael swydd yn sgil methu mynychu cyfarfodydd) i'w darllen mewn perthynas ag awdurdod lleol y mae'r adran honno yn gymwys iddo (yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad) fel pe bai—

- (a) “(3C) to (3D)” wedi ei osod yn lle “(3C) and (3D)” yn is-adran (3B);
- (b) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-adran (3C)—

“(3CA) In relation to a member of a local authority in Wales, the period—

- (a) beginning with the day on which the Local Authorities (Coronavirus) (Meetings) (Wales) Regulations 2020 come into force, and
- (b) ending with the first day after the day mentioned in paragraph (a) on which a meeting is held, attendance at which would be—
 - (i) attendance by the member at a meeting of the local authority for the purposes of subsection (1), or
 - (ii) if the member is a member of the executive of the local authority, attendance by the member at a meeting of the executive for the purposes of subsection (2A),

is to be disregarded.”;

- (c) “or (as the case may be) (3CA)” wedi ei fewnosod ar ôl “(3C)” ym mhob un o baragraffau (a) a (b) yn is-adran (3D).

(1) Mewnosodwyd is-adrannau (3B), (3C) a (3D) gan adran 21 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (mccc 4).

Ethol cadeiryddion ac is-gadeiryddion prif gynghorau a chynghorau cymuned yn y cyfarfodydd blynyddol

11.—(1) Mae Deddf 1972 i'w darllen yn ddarostyngedig i'r rheoliad hwn.

(2) Mae adran 22(1) (cadeirydd) i'w darllen fel pe bai “; but if there is no election of a chair at the annual meeting of the council in 2020, the person holding office as chair immediately before the annual meeting of the council in 2020 may continue to hold office.” wedi ei fewnosod ar ôl “councillors”.

(3) Mae adran 23 (ethol cadeirydd) i'w darllen fel pe bai—

(a) “unless, in relation to the annual meeting held in 2020, the council decides not to hold an election of a chair at that meeting” wedi ei fewnosod yn is-adran (1), ar ôl “council”;

(b) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-adran (1)—

“(1A) A principal council that did not elect a chair at its annual meeting held in 2020 may hold an election of a chair at any time before the annual meeting held in 2021 (but not after 30 April 2021).”

(4) Mae adran 24(2) (is-gadeirydd) i'w darllen fel pe bai “the next election of a chair held other than under section 88” wedi ei roi yn lle “the election of a chairman at the next annual meeting of the council”.

(5) Mae adran 34 (cynghorau cymuned) i'w darllen fel pe bai—

(a) “; but if there is no election of a chair at the annual meeting of the council in 2020, the person holding office as chair immediately before the annual meeting of the council in 2020 may continue to hold office” wedi ei fewnosod yn is-adran (1), ar ôl “councillors”;

(b) “; but the community council may decide not to hold an election of a chair at the annual meeting held in 2020” wedi ei fewnosod yn is-adran (2), ar ôl “subsection (3) below”;

(c) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-adran (2)—

“(2A) A community council that did not elect a chair at its annual meeting held in 2020 may hold an election of a chair at any time before 1 May 2021.”;

(d) “the next election of a chair held other than under section 88” wedi ei roi yn lle “the election of a chairman at the next annual meeting of the council”, yn is-adran (7).

Ethol cadeiryddion ac is-gadeiryddion awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn y cyfarfodydd blynyddol

12. Mae paragraff 5(2) o Atodlen 7 i Ddeddf yr Amgylchedd 1995(1) (awdurdodau Parciau Cenedlaethol) i'w ddarllen fel pe bai “ending when the annual meeting of the authority which follows their election is held under paragraph 2(1) of Schedule 3 to the National Park Authorities (Wales) Order 1995 (S.I. 1995/2803)” wedi ei roi yn lle “not exceeding one year”.

Ethol cadeirydd y cyd-fwrdd gan Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe yn y cyfarfod blynyddol

13. Mae erthygl 5 o Orchymyn Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe 1991(2) i'w darllen fel pe bai—

- (a) “unless, in relation to the annual meeting held in 2020, the board decides not to hold an election of a chair at that meeting; if there is no election at that meeting the person holding office as chair immediately before that meeting may hold office for more than one year” wedi ei fewnosod ym mharagraff (1), ar ôl “amongst the members”;
- (b) “unless, in relation to the annual meeting held in 2020, the board decides not to hold an election of a chair at that meeting” wedi ei fewnosod ym mharagraff (2), ar ôl “board”.

Penodiadau ac etholiadau eraill y mae'n ofynnol eu cynnal mewn cyfarfodydd

14.—(1) Yn y rheoliad hwn—

ystyr “cyfarfod perthnasol” (“*relevant meeting*”) yw cyfarfod awdurdod lleol sydd i'w gynnal cyn 1 Mai 2021;

ystyr “swydd berthnasol” (“*relevant office*”) yw swydd y penodir neu yr etholir person iddi mewn cyfarfod perthnasol, heblaw swyddi—

- (a) cadeirydd ac is-gadeirydd prif gyngor;
- (b) cadeirydd ac is-gadeirydd cyngor cymuned;
- (c) cadeirydd a dirprwy gadeirydd awdurdod Parc Cenedlaethol;
- (d) cadeirydd Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe.

(2) Mae unrhyw ofyniad a osodir gan unrhyw ddeddfiad neu offeryn arall i benodi neu ethol person i swydd berthnasol mewn cyfarfod perthnasol, heblaw gofyniad i lenwi lle gwag yn y swydd honno, i'w drin

(1) 1995 p. 25.

(2) O.S. 1991/1773.

fel pŵer i benodi neu ethol person i'r swydd honno mewn unrhyw gyfarfod perthnasol.

(3) Mae cyfnod swydd person sy'n dal swydd berthnasol yn union cyn i'r Rheoliadau hyn ddod i rym yn parhau tan yn union cyn i olynnydd y person hwnnw ddod i'w swydd, er gwaethaf unrhyw ddarpariaeth i'r gwrthwyneb mewn unrhyw ddeddfiad neu offeryn arall, heblaw darpariaeth sy'n ymwneud â gadael y swydd cyn diwedd cyfnod y swydd.

Aelodau dirprwyol pwyllgorau awdurdodau cynllunio lleol

15. Tan ddiwedd 30 Ebrill 2021, mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) 2006⁽¹⁾ i'w darllen fel pe bai—

- (a) yn rheoliad 4A, paragraff (3)(b) wedi ei hepgor;
- (b) yn Atodlen 2A⁽²⁾, paragraff 2 (rheolau sefydlog sy'n ymwneud ag awdurdodau cynllunio lleol) wedi ei hepgor.

Pleidleisio yng nghyfarfodydd cynghorau cymuned

16. Mae paragraff 29 o Atodlen 12 i Ddeddf 1972 (pleidleisio yng nghyfarfodydd cynghorau cymuned) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir cyn 1 Mai 2021 fel pe bai'r canlynol wedi ei roi yn lle is-baragraff (1)—

“(1) The manner of voting at meetings of a community council is to be decided by the council, but (if a vote is necessary on that question) the proper officer is to determine the manner of voting on that decision; if agreement cannot be reached, the proper officer is to determine the manner of voting on all other matters.”

Hysbysiadau a gwysion

17.—(1) Mae paragraff 4 o Atodlen 12 i Ddeddf 1972 (cyfarfodydd prif gynghorau) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir cyn 1 Mai 2021 fel pe bai—

- (a) yn is-baragraff (2)—
 - (i) ym mharagraff (a), “of the meeting and, if the meeting is to be open to the public, how to access the meeting, must be published electronically”, wedi ei roi yn lle “and place of the intended meeting

(1) O.S. 2006/1275 (Cy. 121).

(2) Mewn osodwyd Atodlen 2A gan reoliad 2(4) o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) (Diwygio) 2017 (O.S. 2017/460 (Cy. 98)).

shall be published at the council's offices";

- (ii) ym mharagraff (a), "set out the names of those members" wedi ei roi yn lle "be signed by those members";
- (iii) ym mharagraff (b), "authenticated by the proper officer of the council in such manner as the proper officer considers appropriate" wedi ei roi yn lle "signed by the proper officer of the council";
- (iv) y canlynol wedi ei roi yn lle'r geiriau o "shall" hyd at ddiwedd paragraff (b), "must be sent to every member of the council by—
 - (a) sending it by post to the member's place of residence, or
 - (b) sending it electronically.”;

(b) is-baragraff (3) wedi ei hepgor.

(2) Mae paragraff 26(2)(1) o Atodlen 12 (cyfarfodydd cynghorau cymuned) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir cyn 1 Mai 2021 fel pe bai—

(a) ym mharagraff (a)—

- (i) "of the meeting and, if the meeting is to be open to the public, how to access the meeting, must be published electronically" wedi ei roi yn lle "and place of the intended meeting shall be published electronically and fixed in some conspicuous place in the community";
- (ii) "set out the names of those members" wedi ei roi yn lle "be signed by those members";

(b) ym mharagraff (b)—

- (i) "authenticated by the proper officer of the council in such manner as the proper officer considers appropriate" wedi ei roi yn lle "signed by the proper officer of the council";
- (ii) y canlynol wedi ei roi yn lle'r geiriau o "shall" hyd at ddiwedd y paragraff hwnnw, "must be sent to every member of the council by—
 - (a) sending it by post to the member's place of residence, or
 - (b) sending it electronically.”

(1) Diwygiwyd paragraff 26(2) gan adran 57 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (dccc 4).

18. Mae paragraff 6 o Atodlen 3 i Orchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995 (galw cyfarfodydd) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir cyn 1 Mai 2021 fel pe bai—

- (a) yn is-baragraff (2)(a)—
 - (i) “of the meeting and, if the meeting is to be open to the public, how to access the meeting, must be published electronically” wedi ei roi yn lle “and place of the intended meeting shall be published at the principal offices of the Authority”;
 - (ii) “set out the names of those members” wedi ei roi yn lle “be signed by those members”;
- (b) yn is-baragraff (2)(b)(1)—
 - (i) “authenticated by the proper officer of the Authority in such manner as the proper officer considers appropriate, must be” wedi ei roi yn lle “signed by the proper officer of the Authority shall, subject to sub-paragraph (3) below, be left at or”;
 - (ii) “usual” wedi ei hepgor;
 - (iii) “or sent electronically to every member of the Authority,” wedi ei fewnosod ar ôl “member of the Authority”;
- (c) is-baragraff (3) wedi ei hepgor.

RHAN 4

Addasu gofynion ynglŷn â mynediad i’r cyhoedd

Mynediad i gyfarfodydd awdurdodau lleol penodol ac at ddogfennau perthynol

19. Mae’r Rhan hon o’r Rheoliadau hyn, heblaw rheoliad 22, yn peidio â chael effaith ar ddiwedd 30 Ebrill 2021.

20.—(1) Mae adran 1 o Ddeddf Cyrff Cyhoeddus (Mynediad i Gyfarfodydd) 1960(2) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod o awdurdod lleol y mae’r Ddeddf honno yn gymwys iddo (yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad) a gynhelir cyn diwedd 30 Ebrill 2021 fel pe bai—

(1) Diwygiwyd paragraff 6(2)(b) gan baragraff 52 o Atodlen 4 i Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Swyddogaethau) 2013 (O.S. 2013/755 (Cy. 90)).

(2) 1960 p. 67.

- (a) is-adran (1)(1) wedi ei hepgor;
- (b) yn is-adran (2)—
 - (i) “Where a meeting is open to the public, a body may, by resolution exclude the public from the meeting” wedi ei roi yn lle “A body may, by resolution, exclude the public from a meeting”;
 - (ii) y geiriau o “and where such a resolution” hyd at y diwedd wedi eu hepgor;
- (c) yn is-adran (4)—
 - (i) “The following provisions apply in relation to a meeting of a body—” wedi ei roi yn lle’r geiriau o flaen paragraff (a);
 - (ii) y canlynol wedi ei roi yn lle paragraffau (a) a (b)—
 - “(a) public notice of the time of the meeting and, if the meeting is to be open to the public, how to access the meeting, must be given by publishing it electronically at least three clear days before the meeting or, if the meeting is convened at shorter notice, then as soon as reasonably practicable;
 - (b) the agenda for the meeting as supplied to members of the body must also be published electronically in advance of the meeting (but excluding, if thought fit, any relevant item), together with such further statements or particulars, if any, as are necessary to indicate the nature of the items included or, if thought fit in the case of any item, any reports or other documents supplied to members of the body in connection with the item;”;
 - (iii) ym mharagraff (c), y geiriau o “and duly accredited” hyd at y diwedd wedi eu hepgor;
- (d) y canlynol wedi ei roi o flaen is-adran (5)—
 - “(4B) In subsection (4), “relevant item” means—
 - (a) where a meeting or part of a meeting is not likely to be open to the public by virtue of section 1(2), an item that would be considered while the meeting is not open to the public;
 - (b) where a meeting is not to be open to the public other than by virtue of

(1) Diwygiwyd is-adran (1) gan adran 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth) 1985 (p. 43) ac Atodlen 2 iddi.

section 1(2), an item which, in the opinion of the proper officer, would have been likely, had section 1(1), applied, to have been considered while the meeting was not open to the public by virtue of section 1(2).”;

(e) yn is-adran (5), “Where a document is published under subsection (4), the publication thereby” wedi ei roi yn lle’r geiriau o’r dechrau hyd at “publication thereby”;

(f) is-adran (7) wedi ei hepgor.

(2) Mae adran 100 o Ddeddf 1972 (cyfarfodydd pwyllgorau) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod o awdurdod lleol y mae’r adran honno yn gymwys iddo (yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad) a gynhelir cyn diwedd 30 Ebrill 2021 fel pe bai—

(a) y canlynol wedi ei roi yn lle is-adran (1)—

“(1) The Public Bodies (Admission to Meetings) Act 1960 (“the 1960 Act”) has effect in relation to meetings of committees of local authorities, subject to subsection (2).”;

(b) is-adran (3) wedi ei hepgor.

21.—(1) Mae Rhan 5A(1) o Ddeddf 1972 yn cael effaith fel y nodir yn y rheoliad hwn mewn perthynas â chyfarfod o awdurdod lleol y mae’r Rhan honno yn gymwys iddo (yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad), a gynhelir cyn diwedd 30 Ebrill 2021.

(2) Mae adran 100A i’w darllen fel pe bai—

(a) is-adran (1) wedi ei hepgor;

(b) ym mhob un o is-adrannau (2) a (4), “Where a meeting is open to the public,” wedi ei fewnosod ar y dechrau;

(c) yn is-adran (5), “the meeting is not to be open” wedi ei roi yn lle “this section does not require the meeting to be open”;

(d) yn is-adran (6)—

(i) y canlynol wedi ei roi yn lle paragraff (a)—

“(a) public notice of the time of the meeting and, if the meeting is to be open to the public, how to access the meeting, must be given by publishing it electronically at least three clear days before the meeting or, if the meeting is convened at shorter notice, then as soon as reasonably practicable;”;

(ii) paragraff (c) wedi ei hepgor.

(1) Mewnosodwyd Rhan 5A gan adran 1 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth) 1985 (p. 43).

(3) Mae adran 100B i'w darllen fel pe bai—

- (a) yn is-adran (1), “published electronically” wedi ei roi yn lle “open to inspection by members of the public at the offices of the council”;
- (b) yn is-adran (2), y canlynol wedi ei roi yn lle “items during which, in his opinion, the meeting is likely not to be open to the public”, “—
 - (a) if the meeting is to be open to the public, items during which, in the proper officer’s opinion, the meeting is likely not to be open to the public by virtue of section 100A(2) or (4), or
 - (b) if the meeting is not to be open to the public other than by virtue of section 100A(2) or (4), items during which, in the proper officer’s opinion, it is likely the meeting would not have been open to the public by virtue of section 100A(2) or (4), had section 100A(1) applied.”;
- (c) yn is-adran (3)—
 - (i) “published electronically” wedi ei roi yn lle “open to inspection”;
 - (ii) “so published” wedi ei roi yn lle “so open”;
 - (iii) ym mharagraff (a), “published electronically as soon as reasonably practicable” wedi ei roi yn lle “open to inspection from the time the meeting is convened”;
 - (iv) y canlynol wedi ei roi yn lle paragraff (b)—
 - “(b) where an item is added to an agenda which has been published electronically, the item (or the revised agenda), and any report for the meeting relating to the item, must be published electronically when the item is added to the agenda;”;
 - (v) “published electronically” wedi ei roi yn lle “open to inspection by the public”;
- (d) yn is-adran (4)(a)—
 - (i) “published electronically in pursuance of subsection (1) above” wedi ei roi yn lle “open to inspection by members of the public in pursuance of subsection (1) above for”;
 - (ii) “as soon as reasonably practicable” wedi ei roi yn lle “from the time the meeting is convened”;

- (e) yn is-adran (5)—
 - (i) “published electronically” wedi ei roi yn lle “open to inspection by the public”;
 - (ii) ym mharagraff (b), “, or would be likely, by virtue of section 100A(4)” wedi ei roi ar ôl “are likely”;
- (f) is-adrannau (6) i (8) wedi eu hepgor.

(4) Mae Rhan 5A i’w darllen fel pe bai’r canlynol wedi ei roi yn lle adran 100C—

“100C Inspection of minutes and other documents after meetings

(1) Subsections (2) and (3) apply in relation to a meeting of a principal council held before the coming into force of the Local Authorities (Coronavirus) (Meetings) (Wales) Regulations 2020.

(2) Until the expiration of the period of six years beginning with the date of a meeting of a principal council to which this subsection applies, a copy of the following documents must, so far as reasonably practicable, be supplied on request to a member of the public—

- (a) the minutes of the meeting, excluding so much of the minutes of proceedings during which the meeting was not open to the public as discloses exempt information,
- (b) where applicable, a summary under subsection (2) of this section as it had effect immediately before the Local Authorities (Coronavirus) (Meetings) (Wales) Regulations 2020 came into force,
- (c) the agenda for the meeting, and
- (d) so much of any report for the meeting as relates to any item during which the meeting was open to the public.

(3) A principal council may charge a reasonable fee for providing a document under subsection (2).

(4) Subsections (5) to (9) apply in relation to a meeting of a principal council held after the coming into force of the Local Authorities (Coronavirus) (Meetings) (Wales) Regulations 2020.

(5) As soon as reasonably practicable after a meeting of a principal council to which this subsection applies, and in any event before the end of the period of five working days beginning with the day on which the meeting is held, the council must publish electronically a note setting out—

- (a) the names of the members who attended the meeting, and any apologies for absence;
- (b) any declarations of interests;
- (c) any decisions taken at the meeting, including the outcomes of any votes, but excluding anything relating to a decision taken when the meeting was not open to the public as discloses exempt information.

(6) The following documents are to be published electronically as soon as reasonably practicable after a meeting of a principal council to which this subsection applies—

- (a) the minutes of the meeting, excluding so much of the minutes of proceedings during which the meeting was not open to the public as discloses exempt information;
- (b) where applicable, a summary under subsection (2) below;
- (c) the final agenda for the meeting (if not already published electronically under section 100B);
- (d) so much of any report for the meeting as does not relate to an item during which the meeting was not open to the public (if not already published electronically under section 100B).

(7) Anything published electronically under this section or section 100B must remain accessible electronically by members of the public.

(8) In subsections (5)(c) and (6)(a) and (d), references to a period when, or during which, a meeting was not open to the public are, if the meeting was not open to the public other than by virtue of section 100A(2) or (4), references to a period when, or during which, in the proper officer's opinion, it is likely the meeting would not have been open to the public by virtue of section 100A(2) or (4), had section 100A(1) applied.

(9) Where, in consequence of the exclusion of parts of the minutes which disclose exempt information, a document to be published under subsection (6)(a) does not provide members of the public with a reasonably fair and coherent record of the whole or part of the proceedings, the proper officer must make a written summary of the proceedings or the part, as the case may be, which provides such a record without disclosing the exempt information.”

(5) Mae Rhan 5A i'w darllen fel pe bai adran 100D wedi ei hepgor; ond rhaid i'r prif gyngor gadw'r papurau cefndir ar gyfer adroddiad ar gyfer cyfarfod (o fewn ystyr yr adran honno) am gyfnod o bedair blynedd o leiaf gan ddechrau ar ddyddiad y cyfarfod y maent yn ymwneud ag ef.

(6) Yn adran 100E, mae is-adran (2) i'w darllen fel pe bai—

- (a) “100C” wedi ei roi yn lle “100D”;
- (b) ym mharagraff (a), “published electronically on the website of every constituent council” wedi ei roi yn lle'r geiriau o “given by posting it” hyd at y diwedd;
- (c) paragraffau (b) ac (c) wedi eu hepgor.

(7) Mae adran 100F i'w darllen fel pe bai—

- (a) yn is-adran (1), “so far as reasonably practicable be supplied on request to” wedi ei roi yn lle “be open to inspection by”;
- (b) “supplied” wedi ei roi yn lle pob cyfeiriad arall at “open to inspection”.

(8) Mae adran 100H i'w darllen fel pe bai—

- (a) yn is-adran (1), “section 100G to be open to inspection is to be open to inspection at all reasonable hours and without payment” wedi ei roi yn lle'r geiriau o “any provision of this Part” hyd at y diwedd;
- (b) yn is-adran (2), “section 100G” wedi ei roi yn lle “any provision of this Part”;
- (c) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-adran (3)—

“(3A) Provisions in this Part which require the publication or supply of documents do not require or authorise the doing of any act which infringes the copyright in any work except that, where the owner of the copyright is a principal council, nothing done in pursuance of those provisions shall constitute an infringement of the copyright.”;
- (d) is-adran (4) wedi ei hepgor;
- (e) yn is-adran (5), “is published electronically or supplied to a member of the public in accordance with this Part,” wedi ei roi yn lle paragraffau (a) a (b);
- (f) yn is-adran (6), paragraffau (b), (c) ac (e) wedi eu hepgor;
- (g) yn is-adran (7), “or otherwise access” wedi ei fewnosod ar ôl “inspect”.

(9) Mae adran 100J(3) i'w darllen fel pe bai “, (cd), (d), (f)” wedi ei hepgor.

22.—(1) Mae paragraff 41 o Atodlen 12 i Ddeddf 1972 i'w darllen, mewn perthynas ag unrhyw

awdurdod lleol y mae'r paragraff hwnnw yn gymwys iddo (yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad), fel pe bai—

- (a) yn is-baragraff (1), “or (2A)” wedi ei fewnosod ar ôl “sub-paragraph (2)”;
- (b) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl is-baragraff (2)—

“(2A) Notwithstanding anything in any enactment or rule of law to the contrary, the minutes of the proceedings of a meeting of a local authority held after the Local Authorities (Coronavirus) (Meetings) (Wales) Regulations 2020 come into force and before 1 May 2021 may be drawn up in a document, and that document must be authenticated by the person who presided at that meeting; and any minute purporting to be so authenticated must be received in evidence without further proof.”;

- (c) yn is-baragraff (3), “or authenticated” wedi ei fewnosod ar ôl “signed”.

(2) Mae paragraff 44(2) o Atodlen 12 i Ddeddf 1972 i’w ddarllen, mewn perthynas ag unrhyw awdurdod lleol y mae'r paragraff hwnnw yn gymwys iddo (yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad), fel pe bai “, or authenticated,” wedi ei fewnosod ar ôl “signed”.

23.—(1) Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) 2001(1) (“y Rheoliadau”) yn cael effaith mewn perthynas â chyfarfod a gynhelir, neu benderfyniad gweithrediaeth a wneir, cyn diwedd 30 Ebrill 2021 fel y nodir yn y rheoliad hwn.

(2) Mae'r Rheoliadau i’w darllen fel pe bai rheoliad 3 wedi ei hepgor.

(3) Mae rheoliad 4 i’w ddarllen fel pe bai—

- (a) paragraff (1) wedi ei hepgor;
- (b) ym mhob un o baragraffau (2) a (3), “Pan fo cyfarfod yn agored i’r cyhoedd,” wedi ei fewnosod ar y dechrau;
- (c) ym mharagraff (6)—
 - (i) yn is-baragraff (a) “ac, os bwriedir i unrhyw ran o’r cyfarfod fod yn agored i’r cyhoedd, sut i gael mynediad at y cyfarfod” wedi ei roi yn lle “a’r man cyfarfod”;
 - (ii) yn is-baragraff (a)(i), “gyhoeddi ar wefan” wedi ei roi yn lle “bostio ym mhrif swyddfeydd”;
 - (iii) yn is-baragraff (a)(ii), “gyhoeddi ar wefan yr awdurdod cyn gynted ag y bo’n

(1) O.S. 2001/2290 (Cy. 178).

rhesymol ymarferol” wedi ei roi yn lle “bostio ym mhrif swyddfeydd yr awdurdod adeg cynnull y cyfarfod”;

(iv) yn is-baragraff (b), paragraff (ii) a’r “a” sy’n dod o’i flaen wedi eu hepgor.

(4) Mae rheoliad 5 i’w ddarllen fel pe bai—

(a) ym mharagraff (1), “gael eu cyhoeddi ar wefan yr awdurdod” wedi ei roi yn lle “fod yn agored i aelodau o’r cyhoedd eu harchwilio ym mhrif swyddfeydd yr awdurdod”;

(b) ym mharagraff (2), “cyhoeddi” wedi ei roi yn lle “darparu”;

(c) ym mharagraff (2), y canlynol wedi ei roi yn lle “ag eitemau nad yw’r cyfarfod, ym marn y swyddog priodol, yn debyg o fod yn agored i’r cyhoedd tra byddant yn cael eu trafod, “—

(a) os yw’r cyfarfod i fod yn agored i’r cyhoedd, ag eitemau pryd nad yw’r cyfarfod, ym marn y swyddog priodol, yn debyg o fod yn agored i’r cyhoedd yn rhinwedd rheoliad 4(2) neu (3), neu

(b) os nad yw’r cyfarfod i fod yn agored i’r cyhoedd heblaw yn rhinwedd rheoliad 4(2) neu (3), ag eitemau pryd nad yw’n debygol, ym marn y swyddog priodol, y buasai’r cyfarfod yn agored i’r cyhoedd yn rhinwedd rheoliad 4(2) neu (3), pe buasai rheoliad 3 yn gymwys.”;

(d) ym mharagraff (3)—

(i) “baragraff (1) iddi gael ei chyhoeddi ar wefan yr awdurdod” wedi ei roi yn lle “baragraff (1) iddi fod yn agored i’w harchwilio”;

(ii) “gael ei chyhoeddi felly” wedi ei roi yn lle “fod yn agored felly”;

(iii) yn is-baragraff (a), “cyn gynted ag y bo’n rhesymol ymarferol” wedi ei roi yn lle “o’r amser y mae’r cyfarfod yn cael ei gynnull”;

(iv) y canlynol wedi ei roi yn lle is-baragraff (b)—

“(b) pan fydd eitem yn cael ei hychwanegu at agenda a gyhoeddwyd ar wefan yr awdurdod, rhaid i’r eitem (neu’r agenda diwygiedig), ac unrhyw adroddiad i’r cyfarfod sy’n ymwneud â’r eitem, gael eu cyhoeddi ar wefan yr awdurdod pan ychwanegir yr eitem at yr agenda;”;

(v) “gael eu cyhoeddi ar wefan yr awdurdod” wedi ei roi yn lle “fod yn agored i’r cyhoedd eu harchwilio”;

- (e) ym mharagraff (4)(a)(1)—
- (i) “wedi ei gyhoeddi ar wefan yr awdurdod” wedi ei roi yn lle “yn agored i aelodau o’r cyhoedd ei archwilio”;
 - (ii) ym mharagraff (i), “am” wedi ei hepgor;
 - (iii) ym mharagraff (ii), “cyn gynted ag y bo’n rhesymol ymarferol” wedi ei roi yn lle “o’r amser y bydd y cyfarfod yn cael ei gynnull”;
- (f) ym mharagraff (5)—
- (i) “wedi ei gyhoeddi ar wefan yr awdurdod” wedi ei roi yn lle “yn agored i’r cyhoedd ei archwilio”;
 - (ii) “, neu y byddent yn debygol o’u gwahardd o’i herwydd yn rhinwedd rheoliad 4(3)” wedi ei fewnosod ar ôl “yn ymwneud â hi”;
- (g) paragraffau (6) i (8) wedi eu hepgor.

(5) Mae’r Rheoliadau i’w darllen fel pe bai’r canlynol wedi ei roi yn lle rheoliad 8—

“Archwilio dogfennau yn dilyn penderfyniadau gweithrediaeth

8.—(1) Mae paragraffau (2), (3) a (6) yn gymwys mewn perthynas â chyfarfodydd a gynhaliwyd, a phenderfyniadau gweithrediaeth a wnaed (boed mewn cyfarfod neu beidio), cyn i Reoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 ddod i rym.

(2) Ar ôl cyfarfod corff penderfynu lle mae penderfyniad gweithrediaeth wedi ei wneud neu ar ôl i aelod unigol wneud penderfyniad gweithrediaeth, rhaid i’r swyddog priodol sicrhau y bydd copi—

- (a) o unrhyw ddatganiadau ysgrifenedig a baratowyd yn unol â rheoliad 6 neu 7; a
- (b) o unrhyw adroddiad a ystyriwyd yn y cyfarfod neu, yn ôl fel y digwydd, a ystyriwyd gan yr aelod unigol, sef adroddiad sy’n berthnasol i benderfyniad sy’n cael ei gofnodi yn unol â rheoliad 6 neu 7 neu, pan nad oes ond rhan o’r adroddiad yn berthnasol i’r penderfyniad hwnnw, y rhan honno,

(1) Amnewidwyd paragraff (4) gan reoliad 2(2) o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Penderfyniadau, Dogfennau a Chyfarfodydd) (Cymru) (Diwygio) 2002 (O.S. 2002/1385 (Cy. 135)).

cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, yn cael ei ddarparu ar gais i aelod o'r cyhoedd.

(3) Caiff prif gyngor godi ffi resymol am ddarparu dogfen o dan baragraff (2).

(4) Mae paragraffau (5) a (6) yn gymwys mewn perthynas â chyfarfodydd a gynhaliwyd, a phenderfyniadau gweithrediaeth a wnaed (boed mewn cyfarfod neu beidio), ar ôl i Reoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 ddod i rym.

(5) Ar ôl cyfarfod corff penderfynu lle mae penderfyniad gweithrediaeth wedi ei wneud neu ar ôl i aelod unigol wneud penderfyniad gweithrediaeth, rhaid i'r swyddog priodol sicrhau y bydd copi—

- (a) o unrhyw ddatganiadau ysgrifenedig a baratowyd yn unol â rheoliad 6 neu 7; a
- (b) o unrhyw adroddiad a ystyriwyd yn y cyfarfod neu, yn ôl fel y digwydd, a ystyriwyd gan yr aelod unigol, sef adroddiad sy'n berthnasol i benderfyniad sy'n cael ei gofnodi yn unol â rheoliad 6 neu 7 neu, pan nad oes ond rhan o'r adroddiad yn berthnasol i'r penderfyniad hwnnw, y rhan honno,

yn cael ei gyhoeddi, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, ar wefan yr awdurdod lleol perthnasol.

(6) Rhaid peidio â chymryd bod unrhyw beth yn y rheoliad hwn yn awdurdodi swyddog priodol i ddatgelu gwybodaeth esempt neu gyfrinachol neu'n ei gwneud yn ofynnol iddo ei datgelu.”

(6) Mae'r Rheoliadau i'w darllen fel pe bai rheoliad 9 wedi ei hepgor.

(7) Mae rheoliad 10 i'w ddarllen fel pe bai—

(a) ym mharagraff (1)—

- (i) “i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, gael ei darparu ar gais i unrhyw aelod o'r awdurdod lleol” wedi ei roi yn lle “fod yn agored i unrhyw aelod o'r awdurdod lleol ei harchwilio”;
 - (ii) “pan ddaw'r cyfarfod i ben” wedi ei hepgor;
 - (iii) “cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol” wedi ei roi yn lle “yn union”;
- (b) “yn cael ei darparu” wedi ei roi yn lle “ar gael i'w harchwilio”, ym mhob lle y mae'n digwydd.

(8) Mae rheoliad 13 i'w ddarllen fel pe bai—

(a) paragraffau (1) a (2) wedi eu hepgor;

- (b) ym mharagraff (3)—
- (i) “Nid yw darpariaethau yn y Rheoliadau hyn sy’n ei gwneud yn ofynnol i ddogfennau gael eu cyhoeddi neu eu darparu” wedi ei roi yn lle “Nid yw paragraff (2)”;
 - (ii) “â’r darpariaethau hynny” wedi ei roi yn lle “â’r paragraff hwnnw”;
- (c) ym mharagraff (4), “Pan fydd y Rheoliadau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw ddogfen gael ei chyhoeddi ar wefan awdurdod neu ei darparu i aelodau o’r cyhoedd,” wedi ei roi yn lle’r geiriau o “Pan fydd unrhyw ddogfen” hyd at ddiwedd is-baragraff (b);
- (d) ym mharagraff (5)—
- (i) “yn ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei ddarparu i aelod o’r cyhoedd ar gais” wedi ei roi yn lle “yn ei gwneud yn ofynnol iddo fod ar gael i aelodau o’r cyhoedd ei archwilio”;
 - (ii) “rhaid ei ddarparu ar gais” wedi ei roi yn lle “rhaid trefnu iddo fod ar gael i’w archwilio gan y cyhoedd”;
- (e) y canlynol wedi ei fewnosod ar ôl paragraff (5)—
- “(5A) Rhaid i unrhyw beth a gyhoeddir yn electronig o dan reoliad 8 gael ei gadw gan yr awdurdod lleol a rhaid iddo barhau i fod ar gael yn electronig i aelodau o’r cyhoedd.”;
- (f) ym mharagraff (6)—
- (i) “y byddai rheoliad 9 yn ei gwneud yn ofynnol iddynt fod ar gael i aelodau o’r cyhoedd eu harchwilio, oni bai am reoliad 24(6) o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020, gael eu cadw gan yr awdurdod lleol” wedi ei roi yn lle “y mae rheoliad 9 yn ei gwneud yn ofynnol iddynt fod ar gael i aelodau o’r cyhoedd eu harchwilio gael eu cadw gan yr awdurdod lleol”;
 - (ii) “a bod ar gael i’w harchwilio gan y cyhoedd” wedi ei hepgor.

(9) Mae’r Rheoliadau i’w darllen fel pe bai rheoliad 14 wedi ei hepgor.

Julie James

Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol, un o

Weinidogion Cymru

Am 10:00 a.m. ar 21 Ebrill 2020

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Adran Llywodraeth Leol ac fe'i gosodir gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020.

Julie James AC
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
30 Ebrill 2020

RHAN 1

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau'n gwneud darpariaeth dros dro mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol a mynediad y cyhoedd a'r wasg i'r cyfarfodydd hyn yn ystod y pandemig COVID-19.

Ymhlith y mesurau sy'n cael eu defnyddio i fynd i'r afael â COVID-19 mae cadw pellter cymdeithasol, osgoi teithio nad yw'n hanfodol a'r gofyniad i weithio gartref lle y bo'n bosibl. Ar hyn o bryd, mae deddfwriaeth yn gosod gofynion ar awdurdodau lleol i gyfarfod wyneb yn wyneb mewn swyddfeydd penodedig, i sicrhau bod llawer o gyfarfodydd ar agor i'r cyhoedd ac i alluogi'r cyhoedd i archwilio dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd, a hynny mewn rhai achosion yn swyddfeydd yr awdurdodau lleol. Mae hyn yn groes i'r mesurau sydd ar waith ar gyfer COVID-19.

Mae'r Rheoliadau'n cynnig hyblygrwydd i alluogi awdurdodau lleol (gan gynnwys gweithrediaethau awdurdodau lleol) i weithredu'n ddiogel, yn effeithiol ac yn gyfreithlon, gan gadw'r egwyddorion o fod yn agored ac yn atebol i'r cyhoedd. Gwneud hyn, er enghraifft, drwy alluogi cynnal cyfarfodydd lle bo'r holl fynychwyr neu rai ohonynt yn ymuno o bell, a thrwy wneud darpariaeth ynghylch cyhoeddi dogfennau penodol yn electronig.

Mae Rheoliad 2 yn diffinio "awdurdod lleol" at ddibenion y Rheoliadau.

Ni all awdurdodau lleol wneud y newidiadau hyn drwy ddiwygiadau i'w rheolau sefydlog eu hunain na reolau lleol eraill gan fod gofynion ar gyfer cyfarfodydd fel arfer yn cael eu nodi'n fanwl mewn deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, fel y'i mewnosodwyd gan baragraff 3 o Atodlen 10 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, mae'r Llywydd wedi'i hysbysu y daw'r Rheoliadau i rym lai na 21 diwrnod o'r dyddiad y'u gosodir.

Mae'r Rheoliadau yn gwneud darpariaeth dros dro ar gyfer cynnal cyfarfodydd awdurdodau lleol a rhoi mynediad i'r cyhoedd a'r wasg i'r cyfarfodydd hyn. Yn sgil yr amgylchiadau sy'n gysylltiedig â'r pandemig COVID-19, rôl awdurdodau lleol wrth ymateb i'r argyfwng hwn ac, yn benodol, sefyllfa sy'n datblygu'n gyflym, tybir bod peidio â chydymffurfio â'r confensiwn 21 diwrnod yn angenrheidiol yn yr achos hwn ac y gellir cyfiawnhau hynny. Heb y newidiadau a nodir yn y Rheoliadau hyn, ni fydd modd i'r mwyafrif o'r awdurdodau lleol dan sylw gynnal eu cyfarfodydd o bell yn gyfreithlon (neu yn achos rhai, ni all pob un o'u haelodau fynychu o bell). Mae hyn yn eu rhwystro rhag gwneud eu hymdrechion hanfodol i ddelio â'r argyfwng.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau o dan adran 78 o Ddeddf y Coronafeirws 2020, adrannau 20 a 190 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ac adrannau 22 a 105 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

Mae adran 78(1) o Ddeddf y Coronafeirws 2020 yn galluogi'r awdurdod cenedlaethol perthnasol i wneud darpariaeth drwy reoliadau sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol. Yn unol ag adran 78(5) (b), ystyr "awdurdod cenedlaethol perthnasol" yw Gweinidogion Cymru mewn perthynas ag awdurdodau lleol yng Nghymru. Mae adran 78(4) yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddatgymhwyso neu addasu unrhyw ddeddfiad neu is-ddeddfwriaeth a gwneud darpariaeth ganlyniadol ac atodol.

Mae adran 20 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 yn galluogi'r Ysgrifennydd Gwladol i wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau perthnasol ymgorffori'r cyfryw ddarpariaeth ag y gellir ei rhagnodi drwy'r rheoliadau mewn rheolau sefydlog ar gyfer rheoleiddio eu gweithrediadau a'u busnes a gwneud neu ymatal rhag gwneud y cyfryw addasiadau eraill i unrhyw reolau sefydlog o'r fath ag y gellir eu rhagnodi. Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 20 o Ddeddf 1989, sy'n arferadwy hyd yma mewn perthynas â Chymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn rhinwedd erthygl 2 ac Atodlen 1 i Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672). Mae'r swyddogaethau hyn yn arferadwy bellach gan Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 a pharagraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Mae adran 22 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth drwy reoliadau ynghylch mynediad at wybodaeth am gyfarfodydd gweithrediaethau awdurdodau lleol.

Mae adran 78(13) o Ddeddf 2020 ac adran 190(2) o Ddeddf 1989 yn nodi bod y weithdrefn ar gyfer Rheoliadau a wneir o dan adran 78 o Ddeddf 2020 ac adran 20 o Ddeddf 1989 yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol. Mae adran 105(5) o Ddeddf 2000 a pharagraffau 30 a 34 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn nodi y bydd y weithdrefn penderfyniad negyddol yn gymwys i Reoliadau a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 2000.

4. Diben y deddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Gofynnir i awdurdodau lleol ymgymryd â nifer o swyddogaethau hanfodol ac anarferol er mwyn rheoli'r pandemig COVID-19 parhaus. Disgwylir iddynt hefyd gyfrannu at gynlluniau cydnerthedd lleol ar gyfer y pandemig a pharhau i ddarparu gwasanaethau lleol yn effeithiol. Mae'r Rheoliadau hyn yn addasu gofynion presennol mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol am gyfnod penodol.

Nod y Rheoliadau hyn yw lleihau'r risgiau sy'n eu hwynebu wrth iddynt barhau i gynnal busnes, a sicrhau y gall eu haelodau a'u swyddogion weithredu yn unol

â chanllawiau iechyd swyddogol. Maent hefyd yn ceisio lleihau'r risg i'r cyhoedd a'r wasg drwy alluogi i nifer o weithgareddau gael eu cynnal yn electronig yn hytrach nag yn bersonol neu drwy wasanaethau post.

Rhan 1

Mae Rhan 1 yn nodi materion rhagarweiniol ac yn diffinio termau a ddefnyddir yn y Rheoliadau. Mae'n nodi bod y ddarpariaeth a wneir yn y Rheoliadau yn gymwys heb ystyried unrhyw ddarpariaeth a gynhwysir yn rheolau sefydlog, trefniadau gweithrediaeth nac unrhyw reolau eraill gan awdurdod lleol. Os yw darpariaeth mewn rheolau sefydlog neu reolau lleol eraill yn anghydnaws ag unrhyw ddarpariaeth yn y Rheoliadau, ni fydd y ddarpariaeth honno'n cael unrhyw effaith tra bo'r darpariaethau yn y Rheoliadau yn cael effaith.

Mae Rhan 1 hefyd yn nodi, os oes gan gorff y mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys iddo ei wefan ei hun, y caiff unrhyw ofyniad a osodir gan y Rheoliadau hyn i gyhoeddi hysbysiadau neu ddogfennaeth benodol arall yn electronig ei gyflawni gan y corff sy'n cyhoeddi'r deunydd ar y wefan honno.

Rhan 2

Mae Rhan 2 yn galluogi cyfranogiad mewn cyfarfodydd awdurdod lleol a gynhelir cyn 1 Mai 2021 drwy fynychu'n llawn neu'n rhannol o bell ar yr amod bod personau nad ydynt yn yr un lle yn gallu siarad â chyfranogwyr eraill ac y gallant gael eu clywed ganddynt.

Mae'r Rheoliadau'n nodi bod cyfeiriad at berson yn mynychu cyfarfod neu'n bresennol mewn cyfarfod mewn unrhyw ddeddfiad neu offeryn arall (er enghraifft rheolau sefydlog) yn cynnwys mynychu o bell.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn nodi na chaiff cyfeiriad at fan lle y cynhelir cyfarfod ei ddarllen fel pe bai'n gyfyngedig i un lleoliad corfforol.

Mae Rhan 2 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru ynghylch mynychu o bell.

Rhan 3

Mae Rhan 3 yn dileu'r gofyniad i gynnal cyfarfod blynyddol 2020 prif gyngor ym mis Mawrth, mis Ebrill neu fis Mai 2020 a chyfarfod blynyddol cyngor cymuned ym mis Mai 2020 ac mae'n dileu'r angen i sicrhau mai cyfarfod blynyddol 2020 awdurdod Parc Cenedlaethol yw'r cyfarfod cyntaf ar ôl 31 Mai 2020. Mae'r Rheoliadau'n galluogi i gyfarfodydd blynyddol prif gynghorau a chynghorau cymuned yn 2020 gael eu cynnal ar y cyfryw ddiwrnod yn 2020 ag y gall y swyddog priodol benderfynu arno. Mae'r Rheoliadau'n galluogi i gyfarfodydd blynyddol Awdurdod Parc Cenedlaethol yn 2020 gael eu cynnal ar y cyfryw ddiwrnod yn 2020 ag a bennir gan gadeirydd yr Awdurdod ar ôl ymgynghori â swyddog priodol yr Awdurdod.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn cynnig hyblygrwydd i awdurdodau lleol (fel y'u diffinnir yn rheoliad 2) gynnal cyfarfod ar wahân i gyfarfodydd blynyddol ar y cyfryw ddiwrnod ac awr cyn 1 Mai 2021 ag y gallant benderfynu arnynt.

Mae Rhan 3 hefyd yn addasu adran 85 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ("Deddf 1972"). Mae adran 85(1) yn nodi, os bydd aelod o awdurdod lleol yn methu â mynychu unrhyw un o gyfarfodydd yr awdurdod am gyfnod olynol o chwe mis o'r dyddiad diwethaf y bu iddo fynychu cyfarfod, y bydd ei gyfnod fel aelod o'r awdurdod yn dod i ben, oni chymeradwywyd y rheswm dros y methiant hwnnw gan yr awdurdod cyn i'r cyfnod hwnnw ddod i ben. Mae adran 85(2A) yn gwneud darpariaeth debyg mewn perthynas ag awdurdod lleol sy'n rhoi trefniadau gweithrediaeth ar waith.

Caiff adran 85 ei haddasu gan y Rheoliadau er mwyn darparu na fydd y rheol anghymhwys o chwe mis yn gymwys i aelodau am y rheswm na all awdurdodau lleol gynnal cyfarfodydd oherwydd COVID-19 a'r rheswm hwnnw'n unig.

Mae'r Rheoliadau'n nodi y caiff y cyfnod yn dechrau ar y diwrnod y daw'r Rheoliadau i rym ac yn gorffen ar y diwrnod cyntaf ar ôl i'r Rheoliadau ddod i rym pan gynhelir cyfarfod (a fyddai, pe bai'r aelod yn ei fynychu, yn cael ei fynychu at ddibenion adran 85(1) a (2A) o Ddeddf 1972) ei ddiystyru at ddibenion cyfrifo'r cyfnod olynol o chwe mis o dan adran 85(1) neu (2A).

Mae'r Rheoliadau hefyd yn gwneud darpariaeth ynghylch ethol cadeiryddion ac is-gadeiryddion prif gynghorau a chynghorau cymuned a chadeiryddion a dirprwy gadeiryddion awdurdodau Parciau Cenedlaethol mewn cyfarfodydd blynyddol. Mae'r Rhan yn cynnig hyblygrwydd o ran pa bryd y cynhelir yr etholiadau hyn. Gwneir darpariaeth debyg ar gyfer ethol cadeirydd cyd-fwrdd Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe a phenodiadau eraill a wneir mewn cyfarfodydd awdurdodau lleol a gynhelir cyn 1 Mai 2021. Gwneir darpariaeth i alluogi awdurdodau lleol i ddirprwyo aelodau i fynychu pwyllgorau ac is-bwyllgorau awdurdodau cynllunio lleol. Gwneir darpariaeth hefyd i gynghorau cymuned benderfynu ar ddulliau priodol o bleidleisio mewn cyfarfodydd a gynhelir cyn 1 Mai 2021.

Mae Rhan 3 hefyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer cyhoeddi hysbysiadau o gyfarfodydd prif gynghorau, cynghorau cymuned ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol a gynhelir cyn 1 Mai 2021 yn electronig (a'u cyhoeddi ar wefan y corff, os oes gan y corff hwnnw ei wefan ei hun) ac yn galluogi gwysion i gael eu hanfon at yr aelodau yn electronig i fynychu'r cyfarfodydd hynny.

Rhan 4

Mae Rhan 4 yn gwneud addasiadau i'r gofynion ynglŷn â mynediad y cyhoedd mewn perthynas â chyfarfodydd penodol awdurdod lleol, penderfyniadau gweithrediaethau prif gynghorau, a hysbysiadau a dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd neu'r penderfyniadau hynny. Bydd y ddarpariaeth yn Rhan 4 (heblaw rheoliad 22) yn peidio â chael effaith ar ddiwedd 30 Ebrill 2021.

Mae'r addasiadau yn Rhan 4 yn darparu ar gyfer cyhoeddi hysbysiadau a gwysion i gyfarfodydd awdurdod lleol yn electronig a'u cyhoeddi ar wefan y corff, lle bo gan y corff hwnnw ei wefan ei hun (mae'r term hwn hefyd yn cynnwys cyhoeddi ar wefannau a rennir, tudalennau ar wefan awdurdod arall a thudalennau facebook).

Mae Rhan 4 hefyd yn addasu'r ddeddfwriaeth bresennol sy'n ymwneud â mynediad y cyhoedd a'r wasg at wybodaeth sy'n ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau lleol a thrafodion y cyfarfodydd hynny. Mae'n darparu ar gyfer sicrhau bod dogfennaeth allweddol sy'n ymwneud â'r cyfarfod ar gael yn electronig a, lle bo gwefan gan y corff, bod dogfennau'n cael eu cyhoeddi ar y wefan honno (gweler yr esboniad uchod).

Mae'r gofynion statudol a osodir ar awdurdodau lleol gan y ddeddfwriaeth bresennol i roi mynediad personol i'r cyhoedd a'r wasg i gyfarfodydd penodol ac i ddarparu cyfleusterau i archwilio dogfennau penodol yn bersonol yn swyddfeydd yr awdurdod yn cael eu llacio drwy oes y rheoliadau hyn. Gall awdurdodau lleol, os yw hynny'n ymarferol, alluogi aelodau o'r cyhoedd a'r wasg i fynychu cyfarfodydd penodol o bell.

Mae Rhan 4 yn cynnwys darpariaeth i'w gwneud yn ofynnol, lle bo'n ymarferol, i wybodaeth allweddol megis hysbysiadau, agendâu, adroddiadau (yn amodol ar y gofynion arferol ynghylch peidio â chyhoeddi gwybodaeth gyfrinachol ac esempt) a chanlyniadau cyfarfodydd fod ar gael yn electronig, i alluogi pobl leol i ddilyn y trafodion a chael gwybod pa benderfyniadau y mae'r awdurdodau lleol yn eu gwneud.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol yn sgil y coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd cyhoeddus brys, ni chynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn cysylltu'n rheolaidd â Llywodraeth y DU ac wedi cynnal ymgynghoriadau cynghorol â chyrff sy'n cynrychioli llywodraeth leol yng Nghymru.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Ni luniwyd Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer y Rheoliadau hyn, yn unol â chod asesiad rheoleiddiol Gweinidogion Cymru ar gyfer is-ddeddfwriaeth a'r angen i'w gwneud ar frys.

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref

Elin Jones AC
Llywydd
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

21 Ebrill 2020

Annwyl Elin,

Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) 2020

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, fel y'i mewnosodwyd gan baragraff 3 o Atodlen 10 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, rwy'n eich hysbysu bod yr Offeryn Statudol hwn wedi dod i rym lai na 21 diwrnod o ddyddiad ei osod. Mae'r Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Gorchymyn wedi'i amgáu er gwybodaeth ichi.

Mae'r Rheoliadau yn gwneud darpariaeth dros dro ar gyfer cynnal cyfarfodydd awdurdodau lleol ac ar gyfer mynediad y cyhoedd a'r wasg i'r cyfarfodydd hyn yn ystod y pandemig COVID-19. At ddibenion y rheoliadau hyn mae'r term awdurdod lleol yn cynnwys prif gynghorau a chynghorau cymuned, gweithrediaeth prif gyngor, awdurdod iechyd porthladd, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub. Mae hefyd yn cynnwys pwyllgorau, is-bwyllgorau a chydbwyllgorau dau neu ragor o'r cyrff hyn.

Mae'r mesurau a ddefnyddir i fynd i'r afael â'r pandemig COVID-19 yn cynnwys cadw pellter cymdeithasol, osgoi teithio nad yw'n hanfodol, a gofyniad i weithio o gartref lle bo modd. Ar hyn o bryd, mae'r ddeddfwriaeth yn gosod gofynion ar awdurdodau lleol i gyfarfod yn bersonol mewn swyddfeydd penodedig, i sicrhau bod llawer o gyfarfodydd yn agored i'r cyhoedd ac i alluogi'r cyhoedd i archwilio dogfennau sy'n gysylltiedig â'r cyfarfodydd, a hynny yn swyddfeydd yr awdurdodau mewn rhai achosion. Mae hyn yn mynd yn groes i'r mesurau sydd wedi'u rhoi ar waith ar gyfer COVID-19.

Bydd y Rheoliadau yn galluogi awdurdodau lleol i weithredu'n ddiogel, yn effeithiol ac yn gyfreithlon, gan barhau i ddilyn yr egwyddor o fod yn agored ac yn atebol i'r cyhoedd.

Mae'r Rheoliadau'n ceisio cyflawni hyn drwy, er enghraifft, alluogi awdurdodau i gynnal cyfarfodydd ar sail mynychu o bell, drwy addasu'r gofynion presennol i awdurdodau lleol

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

gynnal cyfarfodydd blynyddol a chyfarfodydd eraill ar adegau penodol yn 2020, a thrwy ddileu'r gofyniad bod yn rhaid cynnal cyfarfodydd yn gyhoeddus. Mae'r Rheoliadau hefyd yn gwneud darpariaeth i amryw o ddogfennau gael eu cyhoeddi'n electronig, gan gynnwys hysbysiadau cyhoeddus am gyfarfodydd ac agendâu, gwysiau i'w hanfon at Aelodau yn electronig, a darpariaeth yn ymwneud ag archwilio cofnodion yn dilyn cyfarfodydd.

Mae'n ofynnol i'r Rheoliadau ddod i rym ar 22 Ebrill 2020 er mwyn galluogi awdurdodau lleol i barhau i weithredu. Ni all awdurdodau lleol wneud y newidiadau hyn drwy ddiwygiadau i'w rheolau sefydlog eu hunain nac i reolau lleol eraill gan fod y gofynion ar gyfer cyfarfodydd fel rheol wedi'u nodi'n fanwl mewn deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth. Heb y newidiadau a nodir yn y Rheoliadau, ni all awdurdodau lleol gynnal unrhyw gyfarfodydd yn ddiogel. Mae hyn yn eu hatal rhag eu hymdrechion hanfodol i ymateb i'r pandemig COVID-19. Bydd y trefniadau hyn yn parhau mewn grym ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir cyn 1 Mai 2021.

O ystyried yr amgylchiadau sy'n gysylltiedig â'r pandemig COVID-19, ystyrir bod peidio â glynu wrth y confensiwn 21 diwrnod yn angenrheidiol yn yr achos hwn ac y gellir cyfiawnhau hynny.

Oherwydd natur frys y Rheoliadau, ni chynhaliwyd ymgynghoriad arnynt, ond mae Llywodraeth Cymru wedi bod mewn cysylltiad rheolaidd â Llywodraeth y DU a ac â'r cyrff sy'n cynrychioli llywodraeth leol yng Nghymru.

Fel y dywedir uchod, mae Memorandwm Esboniadol wedi'i lunio ac mae wedi'i osod yn y Swyddfa Gyflwyno gyda'r Rheoliadau.

Anfonir copi o'r llythyr hwn at Mick Antoniw AC, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad; Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaeth y Siambr a Phwyllgorau; a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir,

Rebecca Evans AC/AM
Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Minister for Finance and Trefnydd

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd)
(Cymru) 2020

DYDDIAD 22 Ebrill 2020

GAN Julie James AC, y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol

Mae'r pandemig coronafeirws presennol yn effeithio ar fywydau pob un ohonom ac fe fydd yn parhau i gyflwyno nifer o heriau i'r ffordd yr ydym yn gallu gweithredu yn ystod y cyfnod hwn.

Mae gwaith yr awdurdodau lleol yn hanfodol wrth gefnogi unigolion, busnesau a chymunedau ar yr adeg eithriadol hon. Mae graddfa a natur yr heriau sy'n cael eu hwynebu bob dydd yn ddigynsail, ond mae ymdrechion yr awdurdodau lleol i gydweithio â sectorau eraill ledled Cymru i fynd i'r afael â'r pandemig hwn yn ysbrydoledig ac yn gwneud inni deimlo'n wylaidd.

Ymhlith y mesurau sy'n cael eu defnyddio i fynd i'r afael â COVID-19 mae cadw pellter cymdeithasol, osgoi teithio nad yw'n hanfodol a'r gofyniad i weithio gartref lle y bo'n bosibl. Ar hyn o bryd, mae deddfwriaeth yn gosod gofynion ar awdurdodau lleol i gyfarfod wyneb yn wyneb mewn swyddfeydd penodedig, i sicrhau bod llawer o gyfarfodydd ar agor i'r cyhoedd ac i alluogi'r cyhoedd i archwilio dogfennau sy'n ymwneud â'r cyfarfodydd, a hynny mewn rhai achosion yn swyddfeydd yr awdurdodau lleol. Mae hyn yn groes i'r mesurau sydd ar waith ar gyfer COVID-19.

Lle y gall y Llywodraeth gymryd camau i leihau'r rhwystrau i ddilyniant busnes ac osgoi aflonyddwch diangen mae'n bwysig inni wneud hynny.

Rwyf yn dal i fod mewn cysylltiad rheolaidd ag arweinwyr awdurdodau lleol i nodi camau y gellir eu cymryd i gefnogi ein teulu llywodraeth leol. Drwy'r trafodaethau hyn a thrafodaethau parhaus rhwng fy swyddogion a chynrychiolwyr Cynghorau Cymuned, Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe, nodwyd nifer o feysydd lle y byddai llacio rhai o'r gofynion mewn deddfwriaeth yn helpu'r cyrff hynny i barhau i gyflawni eu swyddogaethau pwysig.

Mae'r rheoliadau sy'n dod i rym heddiw yn gwneud darpariaeth dros dro mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol a rhoi mynediad i'r cyhoedd a'r wasg i'r cyfarfodydd hyn yn ystod pandemig COVID-19. Nid wyf yn disgwyl i gyfarfodydd awdurdodau lleol ddychwelyd i'r drefn arferol am rai misoedd ac felly bydd angen i gynghorau fod yn hyblyg er mwyn darparu ar gyfer busnes brys yn ymwneud â COVID-19.

Mae'r Rheoliadau'n cynnig hyblygrwydd i alluogi awdurdodau lleol i weithredu'n ddiogel, yn effeithiol ac yn gyfreithlon, gan gadw'r egwyddorion o fod yn agored ac yn atebol i'r cyhoedd. Mae hyn yn cynnwys galluogi cynnal cyfarfodydd lle bo'r holl fynychwyr neu rai ohonynt yn ymuno o bell, a thrwy wneud darpariaeth ynghylch cyhoeddi dogfennau penodol yn electronig.

Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i brif gynghorau a'u gweithrediaethau, cynghorau cymuned, Awdurdod Iechyd Porthladd Bae Abertawe, Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ledled Cymru.

[Mae'r rheoliadau i'w gweld yma](#)

Mae'n bwysig cydnabod cyfraniad cynrychiolwyr yr holl sefydliadau hyn wrth ddatblygu'r rheoliadau hyn sydd wedi canolbwyntio ar gynnal eu ffocws ar ddarparu gwasanaethau i unigolion ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol.

SL(5)534 – Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Diwygio) 2020

Fitem 3.1

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020 ("y prif Reoliadau"), a daethant i rym am 12.01 a.m. ar 7 Ebrill 2020.

Yn benodol, mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio rheoliadau 5, 7 ac 8 o'r prif Reoliadau, yn mewnosod rheoliadau newydd 6A a 7A yn y prif Reoliadau, ac yn gwneud mân ddiwygiadau pellach a diwygiadau canlyniadol iddynt. Mae'r darpariaethau newydd a fewnosodir gan y Rheoliadau hyn yn ymwneud â chyfyngiadau cyffredinol ar fannau gwaith (rheoliad 6A) a chanllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru ar gynnal pellter o 2 fetr rhwng personau (rheoliad 7A).

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan adrannau 45C(1), (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984").

Gwnaed y Rheoliadau hyn mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i fynychder a lledaeniad coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 sy'n achosi'r clefyd a elwir yn COVID-19 neu "coronafeirws".

Diben y prif Reoliadau, sef y Rheoliadau y mae'r Rheoliadau hyn yn eu diwygio, yw:

- gosod cyfyngiadau ar symudiad unigolion, gan nodi amgylchiadau lle cânt adael y man lle maent yn byw ac atal gynulliadau o grwpiau o fwy na dau o bobl, ac eithrio mewn amgylchiadau penodol;
- ei gwneud yn ofynnol i gau rhai busnesau a gosod gofynion ar fusnesau eraill, yn ogystal â gosod dyletswyddau i gau llwybrau cyhoeddus penodol a thir penodol, er mwyn diogelu rhag y risgiau i iechyd y cyhoedd sy'n deillio o coronafeirws.

Roedd y prif Reoliadau hefyd yn dirymu Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Cau Busnes) (Cymru) 2020 ("y Rheoliadau Cau Busnes") a Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws: Cau Busnesau Hamdden, Llwybrau Troed a Thir Mynediad) (Cymru) 2020 ("y Rheoliadau Busnesau Hamdden").

Gweithdrefn

Gwneud Cadarnhaol: mae'r Rheoliadau eisoes wedi eu gwneud, ond mae angen i'r Cynulliad eu cymeradwyo er mwyn iddynt barhau mewn grym am fwy nag 28 diwrnod.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.2 (vi) – ei bod yn ymddangos bod y gwaith drafftio yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Mae trydydd paragraff rhaglith y testun Saesneg yn aneglur. Mae'r testun a ganlyn yn aneglur, ac ymddengys fod rhan o'r testun ar goll: *"the Welsh Ministers consider that the person desachieve, which is a public response to that threat"*

Mae trydydd paragraff rhaglith y fersiwn Gymraeg yn glir, a gellir ei gyfieithu fel a ganlyn: *"the Welsh Ministers consider that the amendments are proportionate with that which they are seeking to achieve, which is a public response to that threat"*.

Mae angen ymateb gan y Llywodraeth i egluro'r testun Saesneg.

2. Rheol Sefydlog 21.2 (v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Gwneir y Rheoliadau hyn, fel y prif Reoliadau, wrth arfer y pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P o Ddeddf 1984. Yn wahanol i'r Rheoliadau Cau Busnesau a'r Rheoliadau Busnesau Hamdden, nid yw Gweinidogion Cymru wedi dibynnu ar y pŵer galluogi sydd wedi ei gynnwys yn adran 45C(4)(d) o Ddeddf 1984. Mae adran 45C(4)(d) o Ddeddf 1984 yn galluogi Gweinidogion Cymru i gynnwys cyfyngiad neu ofyniad arbennig mewn rheoliadau. At y dibenion hyn, cyfyngiad neu ofyniad arbennig yw cyfyngiad neu ofyniad y gellir ei osod gan ynad heddwch yn rhinwedd adran 45G(2), 45H(2) neu 45I(2) o Ddeddf 1984. Mae'r cyfyngiadau a'r gofynion hynny'n cynnwys cau mangre (adran 45I(2)(a) o Ddeddf 1984).

Mae Rheoliadau 2 a 4 o'r Rheoliadau hyn yn diwygio, yn eu tro, reoliadau 5 a 7 o'r prif Reoliadau, sy'n ei gwneud yn ofynnol bod llety gwyliau a mannau addoli yn cael eu cau yn ystod y cyfnod argyfwng. Mae Rheoliad 7 o'r Rheoliadau hyn hefyd yn diwygio darpariaethau amrywiol yn y prif Reoliadau sy'n ymwneud â chau mangreoedd. Mae'n ymddangos y dylai Gweinidogion Cymru ddibynnu ar y pwerau galluogi o dan adrannau 45C(4)(d) o Ddeddf 1984 er mwyn gwneud rheoliadau 2, 4 a 7 o'r Rheoliadau hyn, fel y gwnaethant gyda'r Rheoliadau Busnesau Hamdden a'r Rheoliadau Cau Busnes.

Mae angen ymateb gan y Llywodraeth i egluro pam nad yw Llywodraeth Cymru yn ystyried ei bod yn angenrheidiol dibynnu ar adran 45C(4)(d) o Ddeddf 1984 er mwyn gwneud y Rheoliadau hyn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y tri phwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

Mae'r Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Rheoliadau hyn yn nodi asesiad Llywodraeth Cymru o'r ymyrraeth â rhai erthyglau yn y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Ymddengys nad yw'r asesiad yn gyflawn:

- Ymddengys fod erthygl 9 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol – rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd – yn berthnasol i reoliadau 4 a 6 o'r Rheoliadau hyn (sy'n diwygio rheoliadau 7 ac 8 o'r prif Reoliadau). Mae'r hawl hon yn hawl amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau yn yr un modd ag y caniateir iddynt wneud mewn perthynas ag erthyglau 8 ac 11 o'r Confensiwn Ewropeaidd.

- Tan ddiwedd y cyfnod pontio, bydd Siarter Hawliau Sylfaenol yr Undeb Ewropeaidd yn gymwys yn y Deyrnas Unedig. Mae mesurau diogelu sy'n cyfateb i'r rhai yn y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol wedi'u cynnwys yn Siarter Hawliau Sylfaenol yr UE. Yn ddarostyngedig i egwyddor cymesuredd, gellir gwneud cyfyngiadau sy'n effeithio ar yr hawliau o dan y Siarter os ydynt yn angenrheidiol ac yn wirioneddol bodloni amcanion o fudd cyffredinol a gydnabyddir gan yr Undeb neu'r angen i amddiffyn hawliau a rhyddid eraill.

Er nad yw'r Memorandwm Esboniadol yn trafod yn benodol y mater o ymyrraeth â'r hawliau a nodir yn erthygl 9 o'r Confensiwn Ewropeaidd, na'r hawliau a nodir yn Siarter Hawliau Sylfaenol yr UE, mae'r cyfiawnhad a roddir gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas ag erthyglau 8 ac 11 o'r Confensiwn Ewropeaidd yr un mor berthnasol i'r ymyrraeth â'r hawliau a nodir yn erthygl 9 a Siarter yr UE.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

Ar dudalen 2 o'r Nodyn Esboniadol Saesneg, yn y paragraff sy'n dechrau gyda'r geiriau "*Regulation 3 inserts new regulation 6A...*" mae cromfach wedi'i hepgor y dylid ei mewniod. Mae'r bedwaredd linell yn dechrau gyda'r testun a ganlyn: "*(when such work is being carried out...*". Fodd bynnag, dylid gosod cromfach gaeedig ar ôl y geiriau "*Schedule 1*" (fel sydd i'w gweld yn y testun Cymraeg). Mae'r mater hwn yn arbennig o berthnasol gan fod set arall o gromfachau yn cael eu defnyddio yn ddiweddarach yn yr un frawddeg.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

Mae darpariaethau sy'n debyg i'r rhai sydd i'w gweld yn y prif Reoliadau wedi'u cynnwys yn 'Rheoliadau Lloegr', sef *the Health Protection (Coronavirus, Restrictions) (England) Regulations 2020*. Darparwyd cyngor i'r Aelodau mewn perthynas â'r prif Reoliadau er mwyn tynnu eu sylw at y gwahaniaethau perthnasol rhwng y prif Reoliadau a Rheoliadau Lloegr. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw ddiwygiadau wedi'u cynnig ar gyfer Rheoliadau Lloegr.

Mae'r diwygiadau o dan y Rheoliadau hyn yn cynrychioli ymwahanu pellach rhwng y dulliau a fabwysiedir yng Nghymru a Lloegr, a gallai hyn arwain at anghydraddoldeb i rai dinasyddion yng Nghymru, yn enwedig y rhai sy'n byw ar y ffin â Lloegr.

Mae angen ymateb gan y Llywodraeth i egluro'r rhesymau dros y gwahaniaethau rhwng y darpariaethau yn y prif Reoliadau sy'n cael eu diwygio gan y Rheoliadau hyn a Rheoliadau Lloegr.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Dim.

Ymateb y Llywodraeth

O ystyried yr amgylchiadau presennol o ran coronafeirws, mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru cyn gynted ag sy'n rhesymol ymarferol.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 28 Ebrill 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Cynulliad yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

Ymateb y Llywodraeth i Adroddiad y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) (Diwygio) 2020

Craffu technegol

1. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

1.1. Mae Cyngorwyr Cyfreithiol Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi nodi gwall yn nhrydydd paragraff y rhaglith yn nhestun Saesneg y Rheoliadau.

1.2. Dyroddwyd slip cywiro gan Argraffydd y Frenhines i gywiro'r testun ar 20 Ebrill 2020.

2. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

2.1. Mae Cyngorwyr Cyfreithiol Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi gofyn pam na ddibynnodd Gweinidogion Cymru ar y pŵer galluogi sydd wedi ei gynnwys yn adran 45C(4)(d) o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 i wneud y Rheoliadau. Codwyd cwestiwn tebyg ar gyfer y prif Reoliadau, a dylech gyfeirio at ymateb y Llywodraeth sy'n berthnasol yma.

2.2. Mae'r Llywodraeth o'r farn felly fod y Rheoliadau hyn wedi eu gwneud drwy arfer y pwerau sy'n adlewyrchu cynnwys y Rheoliadau yn gywir.

Craffu ar rinweddau

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

3.1. Mae Cyngorwyr Cyfreithiol Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi nodi nifer o wahaniaethau rhwng y prif Reoliadau i Gymru a'r ddarpariaeth gyfatebol i Loegr, ac yn codi'r un pwynt ar gyfer y Rheoliadau diwygio. Rydym yn ailadrodd ein hymateb a wnaed ar y prif Reoliadau fod y Llywodraeth yn gweithio gyda Llywodraeth y DU a'r gweinyddiaethau datganoledig eraill i sicrhau ymateb cydgysylltiedig i'r pandemig. Fodd bynnag, mae'r pwerau yn Rhan 2A o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 wedi eu rhoi i Weinidogion Cymru o ran Cymru fel y gall darpariaeth gael ei gwneud sy'n addas yn benodol i'r amgylchiadau yng Nghymru ac sy'n seiliedig ar benderfyniadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Mae'r Llywodraeth wedi ei synnu unwaith eto gan y sylwadau a wnaed, sy'n awgrymu efallai y dylai'r Llywodraeth gyfiawnhau unrhyw wyro oddi wrth y gyfraith fel y mae o ran Lloegr.

Llywodraeth Cymru
28 Ebrill 2020

Mick Antoniw AC
Cadeirydd,
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Mick.Antoniw@assembly.wales

28 Ebrill 2020

Annwyl Mick,

Rwy'n ysgrifennu atoch i'ch hysbysu bod Llywodraeth y DU wedi gwneud Rheoliadau Deddf Taliadau Uniongyrchol i Ffermwyr (Parhad Deddfwriaethol) 2020 (Diwygiadau Canlyniadol) 2020 o dan bwerau a amlinellir yn Neddf Taliadau Uniongyrchol i Ffermwyr (Parhad Deddfwriaethol) 2020 (Deddf 2020).

Gwnaeth Deddf 2020 ymgorffori deddfwriaeth yr UE a oedd yn llywodraethu cynlluniau Taliadau Uniongyrchol y Polisi Amaethyddol Cyffredin ar gyfer 2020 o fewn cyfraith ddomestig ar y Diwrnod Ymadael. Roedd hyn oherwydd i Erthygl 137 o'r Cytundeb Ymadael ddatgymhwysu Rheoliad Taliadau Uniongyrchol y DU ar gyfer y flwyddyn hawlio 2020 o'r Diwrnod Ymadael.

Gwnaed rhai darpariaethau o dan Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018 na fyddent bellach yn berthnasol i unrhyw reoliadau a wnaed o dan Ddeddf 2020. Mae hyn oherwydd i Ddeddf 2020 ymgorffori'r ddeddfwriaeth Taliadau Uniongyrchol yng nghyfraith y DU ar wahân i Ddeddf 2018, ac oherwydd bod yr ymgorffori yn dod i rym ar y Diwrnod Ymadael yn hytrach nac ar ddiwedd y Cyfnod Gweithredu.

Mae Rheoliadau Deddf Taliadau Uniongyrchol i Ffermwyr (Parhad Deddfwriaethol) 2020 (Diwygiadau Canlyniadol) 2020 yn diwygio'r darpariaethau yn Neddf Dehongli 1978, Deddf Offerynnau Statudol 1946, Deddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019 (dccc 4), Deddf Dehongli a Diwygio Deddfwriaethol (Yr Alban) 2010, Deddf Dehongli (Gogledd Iwerddon) 1954, Gorchymyn Rheolau Statudol (Gogledd Iwerddon) 1979, Deddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018, a Rheoliadau Deddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018 (Addasiadau a Diddymiadau a Dirymiadau Canlyniadol) (Ymadael â'r UE) 2019.

Gwneir yr offeryn hwn yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae Rheoliadau 2020 a'r Memorandwm Esboniadol cysylltiedig sy'n amlinellu effaith y diwygiadau ar gael yma: <http://www.legislation.gov.uk/cy/uksi/2020/463/contents/made>.

Mewn perthynas ag unrhyw effaith a allai'r offeryn statudol ei chael ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad a/neu gymhwysedd gweithredol Gweinidogion Cymru, cadarnhaf fod y Polisi Amaethyddol Cyffredin a'r gwaith o'i weithredu yng Nghymru yn fater sydd wedi cael ei ddatganoli. Mae Rheol Sefydlog y Cynulliad 30A yn ei gwneud yn ofynnol gosod SICM o fewn tri diwrnod i offeryn statudol y DU gael ei osod gerbron Senedd y DU, os yw'r offeryn yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru yn diwygio'r ddeddfwriaeth sylfaenol o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Mae hyn yn berthnasol yn achos y Rheoliadau hyn gan eu bod yn gwneud diwygiadau i Ddeddf Dehongli 1978, Deddf Offerynnau Statudol 1946 a Deddf Deddfwriaeth (Cymru) 2019 sy'n gwneud darpariaethau mewn perthynas â materion datganoledig.

Mae Gweinidogion Cymru wedi rhoi cydsyniad i Lywodraeth y DU wneud y diwygiadau hyn mewn perthynas â Chymru ar ei rhan, am resymau sy'n gysylltiedig ag effeithlonrwydd, hwylustod ac oherwydd natur dechnegol y diwygiadau. Mae'r diwygiadau wedi cael eu hystyried yn llawn, ac nid oes unrhyw wahaniaethau polisi. Mae'r diwygiadau hyn yn sicrhau bod y llyfr statud yn parhau i fod yn weithredol ar ôl i'r DU ymadael â'r UE.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Pontio Ewrop a Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig.

Yn gywir,

Rebecca Evans AC/AM
Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Minister for Finance and Trefnydd

David Rees AC
Cadeirydd y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA
SeneddEAL@assembly.wales

Mr Mick Antoniw AC
Cadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA
<mailto:SeneddLJC@assembly.wales>

29 Ebrill 2020

Annwyl Dai a Mick,

Ysgrifennais atoch ar 21 Ebrill er mwyn eich hysbysu y byddai cyfarfod arall o'r Fforwm Gweinidogol ar gyfer Masnach yn cael ei gynnal ar 22 Ebrill. Cytunais i ysgrifennu atoch eto ar ôl y cyfarfod hwnnw.

Cafodd y cyfarfod a gynhaliwyd ar 22 Ebrill ei gadeirio gan Conor Burns, y Gweinidog dros Fasnach Ryngwladol. Roedd Gweinidog Masnach yr Alban a'r Gweinidogion ar gyfer rhannau eraill o'r DU hefyd yn bresennol.

Gwnaeth y cyfarfod ganolbwyntio'n bennaf ar drafod yr ymateb i bandemig COVID-19 ac edrych ar y gwaith yr oedd angen ei wneud er mwyn cefnogi unrhyw gamau i adfer yr economi unwaith y byddai'r argyfwng ar ben. Mae'r gwaith o baratoi ar gyfer trafodaethau â'r gwledydd sydd â blaenoriaeth yn parhau a chred yr Adran Fasnach ei fod yn rhan bwysig o unrhyw ymdrechion i adfer yr economi.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn ystod gweddill y cyfarfod cafwyd diweddariadau ynghylch amseriad Bil Masnach y DU a hynt y gwaith sy'n gysylltiedig â Thariffau Byd Eang. Hwn oedd ail gyfarfod y Fforwm ond mae'r gwaith ymgysylltu yn bositif ac mae fy swyddogion yn parhau i gydweithio'n agos â swyddogion Llywodraeth y DU er mwyn symud y gwaith hwn yn ei flaen.

Nid oes gennym ddyddiad ar gyfer y cyfarfod nesaf eto ond byddai'n ysgrifennu atoch eto cyn y bydd unrhyw gyfarfodydd eraill yn cael eu cynnal.

Yr eiddoch,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. E. Morgan'.

Eluned Morgan AC/AM

Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol
Minister for International Relations and the Welsh Language

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mick Antoni AC
Cadeirydd Pwyllgor
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

28 Ebrill 2020

Annwyl Mick,

Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar y Bil Amaethyddiaeth: Sesiwn dystiolaeth

Diolch am y cyfle i egluro'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar Fil Amaethyddiaeth y DU yn y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar 16 Mawrth.

Rwyf wedi nodi camgymeriad yn fy ymateb i'r cwestiynau a ofynnwyd gan Carwyn Jones AC, ynglŷn â'r pryderon a oedd yn parhau i fod gennyf mewn perthynas â darpariaethau ar gyfer nodi ac olrhain anifeiliaid, tenantiaethau amaethyddol a rheoleiddio cynhyrchion organig.

Yr ymateb cywir mewn perthynas â mecanwaith datrys anghydfod ar gyfer tenantiaid yw, gan fod y pwerau cymorth ariannol newydd ar gyfer Gweinidogion Cymru yn y Bil wedi cael eu dileu, y bydd Bil Amaethyddiaeth Cymru sydd i'w gyflwyno yn y Senedd yn darparu cyfrwng deddfwriaethol i sicrhau mynediad ar gynlluniau newydd ar gyfer ffermwyr tenant yng Nghymru.

Hoffwn i gadarnhau nad yw'r mater hwn bellach yn llinell goch. Mae'r ddwy linell goch yn ymwneud â chymalau 32, 36 a 37 mewn perthynas ag olrhain anifeiliaid a rheoleiddio cynhyrchion organig, a pharheir i wneud cynnydd da ynghylch y rhain.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Hoffwn i ymddiheuro am y camgymeriad hwn ac rwy'n gobeithio bod y Pwyllgor yn fodlon ar fy ymateb.

Cofion,

A handwritten signature in black ink that reads "Lesley Griffiths". The signature is written in a cursive style with a large, sweeping 'L' and 'G'.

Lesley Griffiths AC/AM

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs